

**UCHWAŁA NR XX.152.2017
RADY GMINY WĄSEWO**

z dnia 9 lutego 2017 r.

w sprawie przyjęcia dokumentu pn. "Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 – 2026"

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 14 ust.1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument pn. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 – 2026, którego treść określa załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wąsewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Gałązka

Załącznik do Uchwały Nr XX.152.2017

Rady Gminy Wąsewo

z dnia 9 lutego 2017 r.

Zalacznik.pdf

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Wąsewo

Zastawska 13
07-311 Wąsewo

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.

ul. Wały Piastowskie 1
80-855 Gdańsk

Gdańsk, 2016

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania.....	5
2. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy.....	9
Sfera społeczna.....	9
Infrastruktura społeczna	12
Sfera gospodarcza	28
Infrastruktura techniczna.....	36
Przestrzeń i środowisko.....	41
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych	49
Problemy społeczne.....	50
Problemy gospodarcze	74
Problemy środowiskowe	77
Problemy przestrzenno-funkcjonalne.....	77
4. Analiza SWOT.....	84
5. Identyfikacja obszarów kryzysowych.....	87
6. Charakterystyka obszaru zdegradowanego.....	91
7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	92
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań	98
Rekomendowane kierunki interwencji.....	99
Matryca logiczna projektów	100
Uzasadnienie celów rewitalizacyjnych i ich wpływ na niwelowanie koncentracji zjawisk negatywnych.....	101
9. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	103
Lista A: projekty główne.....	103

Lista B: projekty komplementarne	130
Wpływ projektów na aspekty problemowe	136
10. Wizja	140
11. Powiązanie z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy	141
12. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji	143
Komplementarność przestrzenna	143
Komplementarność problemowa.....	145
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	154
Komplementarność międzyokresowa	154
Komplementarność źródeł finansowania	156
Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji	162
Formy partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania	166
13. System monitoringu i oceny PR	168
Monitoring.....	168
Ewaluacja	171
Aktualizacja Programu Rewitalizacji.....	173
14. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych	174
Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	174
Zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy..	175
Zmiany w Uchwale dot. zagospodarowania zasobem mieszkaniowym	178
Zmiany w Uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji	178
16. Spis tabel i rysunków	179

1. WPROWADZENIE – CEL, ZAŁOŻENIA I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem opracowania Programu Rewitalizacji jest, zgodnie z ustawą z dn. 09.10.2015 r., proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Program Rewitalizacji ma charakter kompleksowy i dotyczy zarówno sfery przestrzennej, środowiskowej, technicznej, społecznej, jak i gospodarczej. Z kolei działania rewitalizacyjne powinny mieć charakter zintegrowany i wielopłaszczyznowy, a w tworzenie opracowania powinna być włączona społeczność lokalna np. mieszkańców lub lokalnych przedsiębiorców. Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 został opracowany zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.

Proces rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, rozumiany jest jako: „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, czy środowiskowe), integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)¹”.

Podczas opracowywania Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 zastosowano następujący proces planowania strategicznego:

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015.

- wykonanie analiz dotyczących diagnozy stanu zdegradowanego;
- wyznaczenie obszaru rewitalizacji;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych;
- opracowanie projektu Programu Rewitalizacji;
- przeprowadzenie konsultacji z właściwymi organami;
- opracowanie ostatecznej wersji Programu Rewitalizacji, uwzględniającego uwagi z opinii i konsultacji.

Opracowanie to pozwoliło na wyznaczenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji na terenie gminy, które zostały wyodrębnione na podstawie analizy zgodnej z wytycznymi w zakresie rewitalizacji oraz założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analiza dotyczących go problemów, obejmująca kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji.

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna,

przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

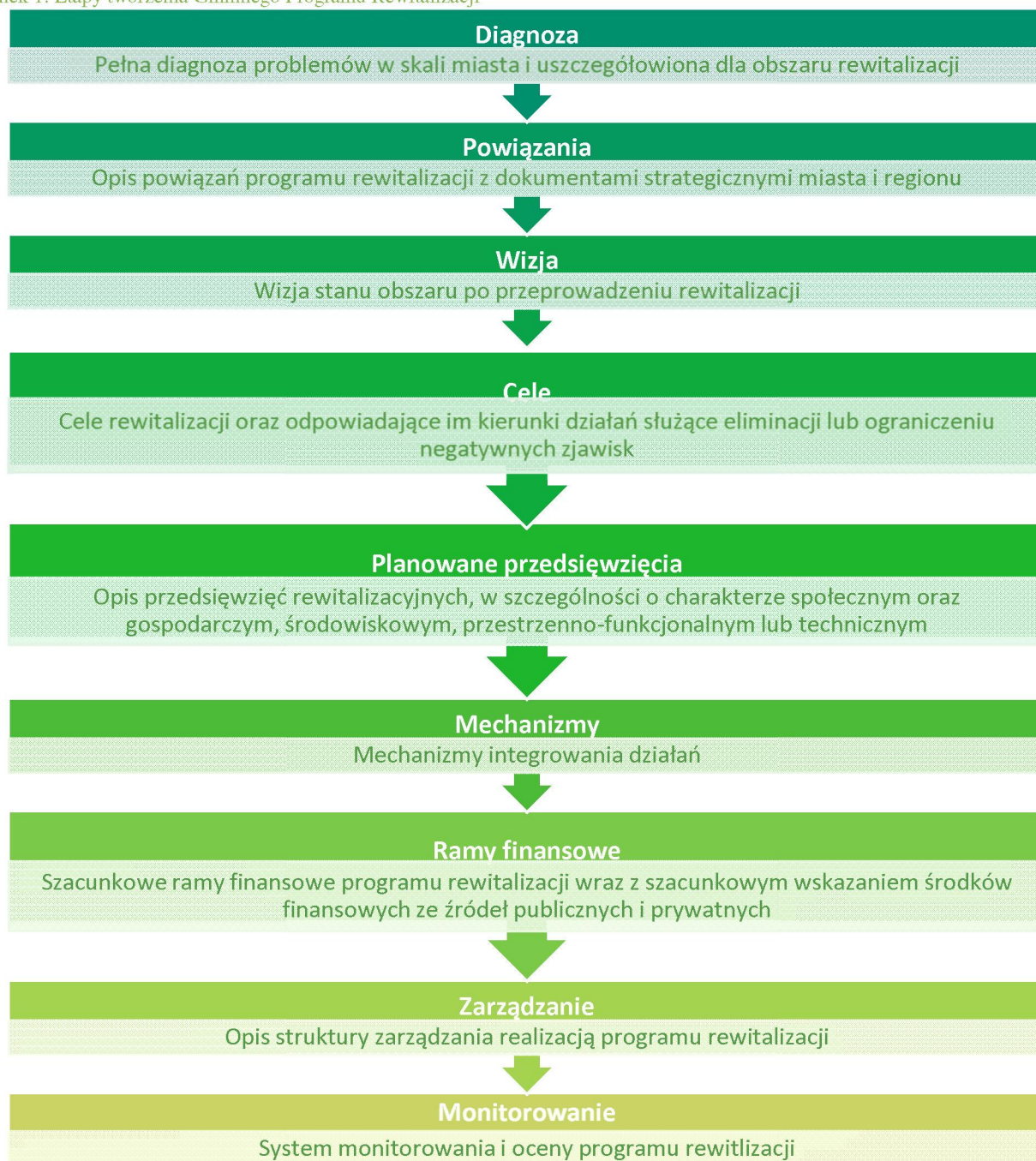
Należy zaznaczyć, że głównym źródłem sfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFRR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFRR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być także środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

Nieodłącznym elementem programu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, która pozwala nie tylko na przygotowanie, ale także ocenę całego procesu rewitalizacji. Zainteresowani interesariusze mogli uczestniczyć w projekcie poprzez konsultacje społeczne i innego rodzaju spotkania.

Na poniższym rysunku przedstawiono poszczególne etapy tworzenia planu. W ten sposób zapewniona została kompleksowość i komplementarność działań. Oceniono także możliwości gminy w oparciu o środki finansowe realne do uzyskania.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY

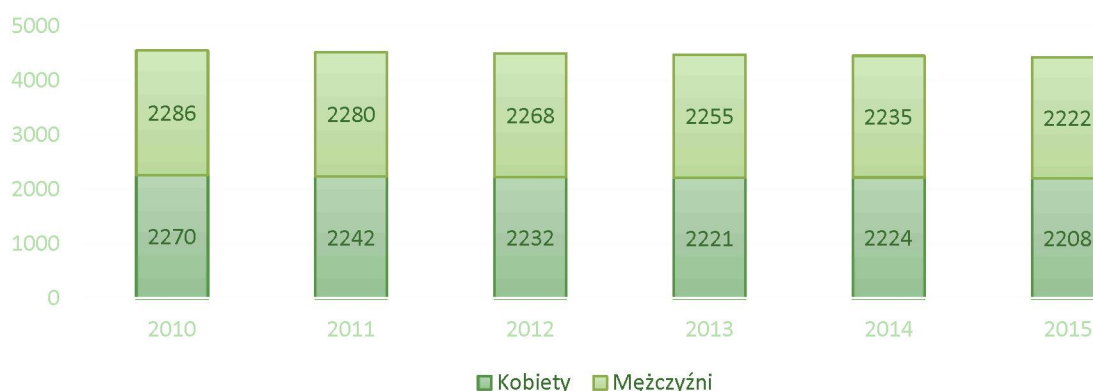
SFERA SPOŁECZNA

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY

W 2015 roku liczba mieszkańców gminy Wąsewo wyniosła 4430 osób. W analizowanym okresie pięciu lat, najwyższą liczbę ludności odnotowano w 2010 roku (4556 osób). Porównując niniejsze wartości, stan ludności zmniejszył się o 2,77%, tj. o 126 osób.

W strukturze demograficznej według płci, należy zauważyć przewagę liczby mężczyzn nad kobietami. Największa różnica została zanotowana w 2011 roku (o 38 osób), natomiast najniższa w 2014 roku (o 11 osób). W ciągu pięciu lat, średnio na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet².

Wykres 1. Liczba ludności gminy w latach 2010-2014

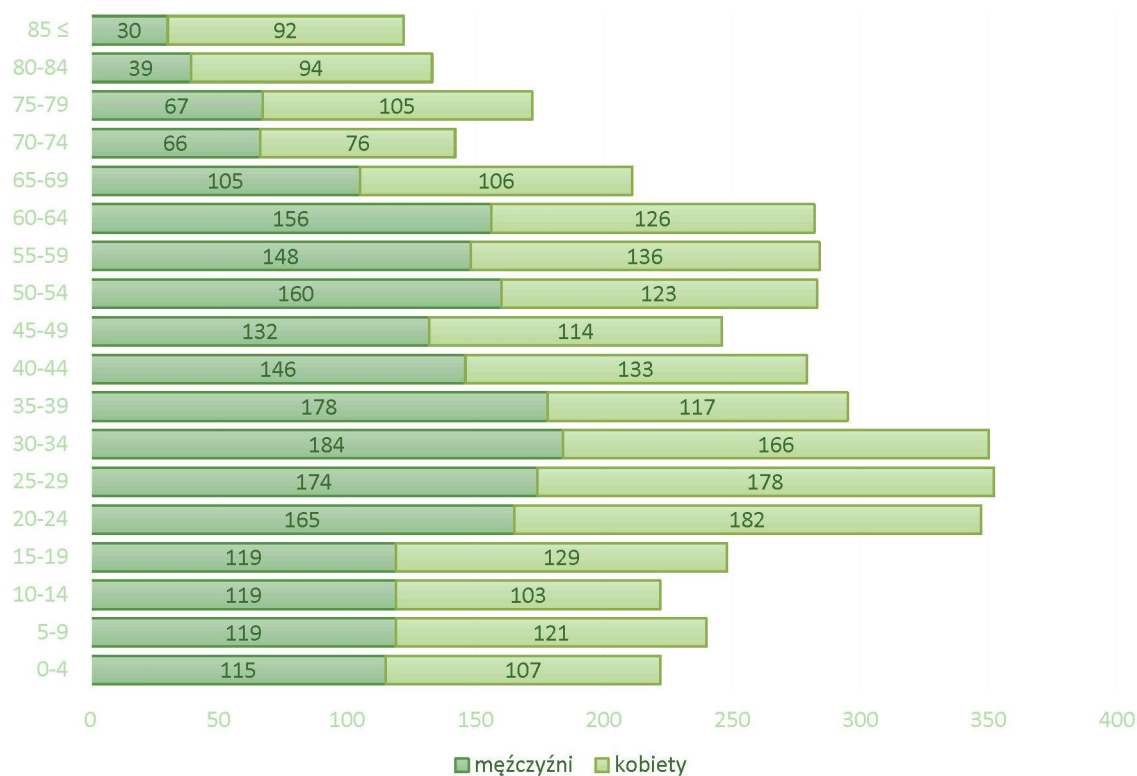
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności Gminy Wąsewo według wieku charakteryzuje się przewagą liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wartą odnotowania jest przewaga liczby ludności w wieku poprodukcyjnym nad przedprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 18,78%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 20,45%. Poddając analizie poniższy wykres, należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba mężczyzn przewyższa

² Dane BDL GUS (2015 r.) – współczynnik feminizacji - spóczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

liczbę kobiet w przedziałach: 0-4, 10-14 i 30-64 lat. Natomiast liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn w przedziałach wieku: 5-9, 15-29, 65-85 i dalszych latach.

Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

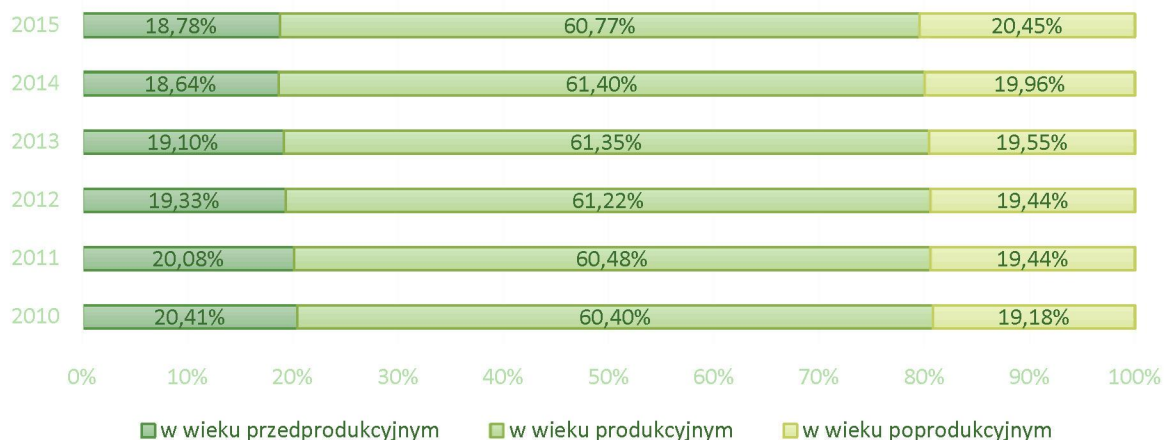
Analizując zmiany w udziale ludności według grup ekonomicznych w gminie, należy zwrócić uwagę na niepokojącą tendencję starzenia się społeczeństwa.

W latach 2010-2015 grupa osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 1,27 punktu procentowego. Nieznacznie wzrósł odsetek ludzi w wieku produkcyjnym, tj. o 0,37 punktu procentowego. Z drugiej strony, w największym stopniu zmalał odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (o 1,63 punktu procentowego).

Zgodnie z zaobserwowanymi trendami, w przyszłych latach odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym będzie stopniowo zmniejszać się, a odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrastać.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przeciągu badanego okresu, przyrost naturalny w większości lat przybierał ujemne wartości. Jedynie w 2015 roku odnotowano dodatni przyrost naturalny wynoszący 3,4 na 1000 ludności. W pozostałych okresach występował spadek ludności. Zjawisko to było najbardziej nasilone w 2012 roku, kiedy wskaźnik ten osiągnął wartość -4,9. Najwyższą wartość urodzeń żywych zanotowano w roku 2015, wynoszącą 13,1 na 1000 ludności, natomiast najwięcej zgonów zarejestrowano w 2012 (13,27 na 1000 mieszkańców) i 2013 roku (13,37 na 1000 mieszkańców)³.

Wykres 4. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014

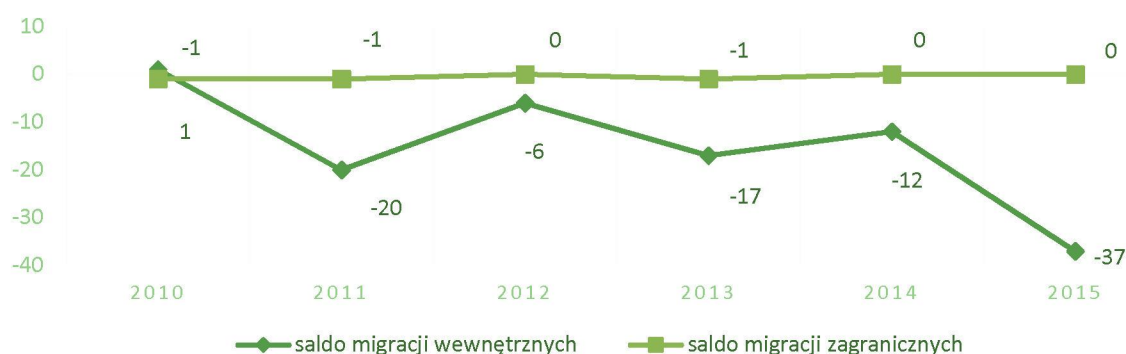
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

³ Dane BDL GUS (2015 r.) - Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności.

Gmina Wąsewo w latach 2010-2015 odnotowała niewielkie ujemne saldo w bilansie migracji zagranicznych⁴. Ujemne wartości zanotowano w roku 2010, 2011 i 2013, podczas których z obszaru gminy ubyło o trzy osoby więcej, niż przyjechało. W 2012, 2014 i 2015 roku odnotowano zerową wartość tego wskaźnika. Oznacza to, że w tych latach wartości emigrantów i imigrantów się zrównały.

O wiele bardziej niekorzystna sytuacja została zarejestrowana w kategorii saldo migracji wewnętrznych⁵. Od 2011 roku wskaźnik ten przybierał ujemne wartości. Świadczy to, że w przeciągu ostatnich czterech lat, znacznie więcej mieszkańców wyjechało z gminy, niż na jej teren przybyło. Najniższe saldo migracji wewnętrznych odnotowano w 2015 r. (-37). W poprzednich latach saldo migracji wewnętrznych przybierało wartości od 1 do -20.

Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

EDUKACJA

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły i placówki edukacyjne⁶:

⁴ Różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej/kraju z zagranicy i liczby osób, które w tym okresie wyjechały z tej jednostki/kraju za granicę. (imigracja-emigracja) (wg BDL GUS).

⁵ Różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej z innych miejscowości w kraju i liczby osób, które w tym okresie opuściły tę jednostkę przenosząc się do innych miejscowości w kraju (napływ-odpływ) (wg BDL GUS).

⁶ Informacje dotyczące placówek edukacyjnych na terenie Gminy pochodzą ze strony internetowej Gminy Wąsewo www.wasewo.pl [dostęp: 30.09.2016].

1. Szkoła Podstawowa w Brudkach Starych,
2. Szkoła Podstawowa w Rząśniku Włociańskim,
3. Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie, w skład zespołu wchodzi:
 - Publiczne Gimnazjum w Wąsewie,
 - Szkoła Podstawowa w Wąsewie,
 - Gminne Przedszkole w Wąsewie.

Ponadto, w gminie Wąsewo swoją działalność prowadzą dwie niepubliczne placówki oświatowe: szkoła podstawowa i punkt przedszkolny. Oba obiekty zarządzane są przez Stowarzyszenie „Przyszłość w Gminie Wąsewo”.

W gminie Wąsewo liczba placówek wychowania przedszkolnego w latach 2013-2015 nie zmieniła się. W 2015 roku istniało 7 oddziałów wychowania przedszkolnego, tworząc wspólnie 95 miejsc dla dzieci. Było to o 1,05% więcej miejsc w stosunku do wartości z 2013 roku. W przeciągu diagnozowanych trzech lat zmniejszyła się także liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli (tj. o 3,28%).

W czasie trzech ostatnich lat na terenie gminy, nie przybyło ani nie ubyło również żadnych szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W placówkach edukacji na poziomie podstawowym odnotowano wzrost liczby uczniów o 26 osób. Pomimo większej liczby osób uczących się, w przeciągu analizowanych lat, nie zmieniła się wartość wskaźnika liczby uczniów przypadających na jeden oddział szkoły podstawowej.

Odwrotną sytuację dotyczącą liczby uczących się, zanotowano w szkołach gimnazjalnych. Z każdym kolejnym rokiem odnotowywano spadek liczby uczniów. Względem 2013 roku ich liczba spadła o 8% w roku 2015 roku. Równocześnie zmniejszyła się liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w tych placówkach edukacyjnych.

Tabela 1. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015

	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6	6
Oddziały w placówkach przedszkolnych	8	8	7
Miejsca w przedszkolach	85	90	95

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

	2013	2014	2015
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	61	54	41
Szkoły podstawowe	4	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	242	263	268
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	139	121	128
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	11	11	11
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	23	20	21

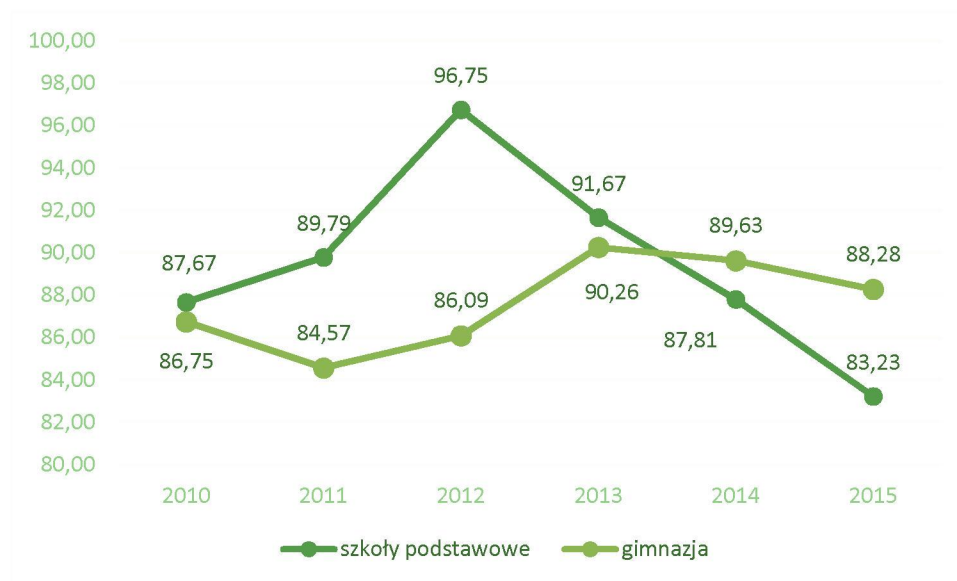
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poddając analizie współczynnik skolaryzacji z terenu gminy Wąsewo, należy zwrócić uwagę na kwestię kształtowania się trendów.

W odniesieniu do szkół podstawowych, na początku lat 2010-2015 zarejestrowano tendencję wzrostową do 96,75%, następnie od 2012 roku – spadkową do 83,23% (tj. o 13,52 punktów procentowych).

Notowanie współczynnika skolaryzacji w szkołach gimnazjalnych w latach 2010-2015 wahało się mniej dynamicznie w porównaniu do zmian wartości współczynnika skolaryzacji szkolnictwa podstawowego. Wahania te były między 84,57% a 96,26% (tj. o 5,69 punktów procentowych).

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych oraz gimnazjalnych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

We wszystkich placówkach oświatowych, znajdujących się w obrębie obszaru gminy, pracuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Na wyposażenie wszystkich szkół składa się nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne. Co więcej, przy każdym obiekcie edukacyjnym funkcjonują place zabaw wybudowane w ramach programu „Radosna Szkoła”.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Wąsewo aktywnie działają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Należą do nich:

- Stowarzyszenie „Ziemia Wąsewska” (ul. Zastawska 13, Wąsewo),
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich wsi Przedświt „Świtanki” (Przedświt 37a),
- Stowarzyszenie „Przyszłość w Gminie Wąsewo” (Trynosy – Osiedle 14, Wąsewo),
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi „Sąsiad” (Rososz),
- Klub Sportowy „Wąsewo” (ul. Armii Krajowej 6, Wąsewo),
- Zespół Ludowy „Świtanki” z Przedświecia,
- Parafia pw. Narodzenia NMP w Wąsewie,
- Chór Parafialny w Wąsewie.

Działania wszystkich stowarzyszeń skierowane są na zewnątrz do społeczności lokalnej. Poprzez swoją aktywność kulturalną chcą zwiększyć poziom integracji między mieszkańcami, wzmocnić wzajemne więzi i zacieśnić stosunki międzysąsiedzkie.

Centrum kształcenia jest placówką o charakterze oświatowym. Na jej wyposażenie składa się 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Z niniejszych komputerów może korzystać każda osoba zamieszkująca teren Gminy Wąsewo, będąca zainteresowana uzupełnieniem i poszerzeniem swojej wiedzy, podnoszeniem swoich kompetencji, czy też zdobywaniem nowych kwalifikacji.

Zadania z zakresu kultury pełni również Gminna Biblioteka Publiczna w Wąsewie, zlokalizowana w budynku Urzędu Gminy Wąsewo (ul. Zastawska 13, Wąsewo). Placówka ta funkcjonuje od 21 czerwca 2016 roku, pełniąc podstawową działalność związaną z zarządzaniem księgozbiorem. Dostęp do biblioteki możliwy jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-17:00.

Główną bazę sportową w gminie pełni Gminne Centrum Sportu i Rekreacji (GCSiR) zlokalizowane przy ul. Armii Krajowej 6, w miejscowości Wąsewo. Infrastrukturę niniejszego obiektu tworzy m.in.:

- pełnowymiarowa hala sportowa,
- kompleks boisk powstałych w ramach realizacji programu „Moje Boisko ORLIK 2012”,
- pełnowymiarowe boisko piłkarskie z bieżnią.

Oprócz tych obiektów, na terenie dwóch sołectw gminy Wąsewo, funkcjonuje także kompleks rekreacyjno-sportowy przy szkole w Rzańniku Włociańskim i boisko piłkarskie w Brudkach Starych.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalno-promocyjnych⁷ w Gminie Wąsewo m.in. zaliczane są:

- Mistrzostwa Gminy w Halowej Piłce Nożnej w hali widowiskowo-sportowej GCSiR – impreza cykliczna,
- Otwarty Turniej w Tenisa Stołowego im. Ryszarda Łoniewskiego w hali widowiskowo-sportowej GCSiR – impreza cykliczna,
- mecze ligowe drużyn piłkarskich Klubu Sportowego Wąsewo – boisko sportowe przy ZPO w Wąsewie,
- Gminne Zawody Sportowo-Pozarnicze – impreza cykliczna,

⁷ Kalendarz wydarzeń kulturalno-promocyjnych w Gminie Wąsewo na rok 2014 (<http://www.wasewo.pl/kultura/blog.html>).

- Dożynki Gminno-Parafialne,
- Festiwal Pieśni Maryjnej.

OCHRONA ZDROWIA

W ramach ochrony zdrowia na terenie gminy Wąsewo działa jedna placówka opieki medycznej – NZOZ Przychodnia Lekarska VISH-MED (ul. Goworowska 39, Wąsewo).

Od roku 2012 odnotowywano ciągłe zmniejszanie się liczby udzielanych porad lekarskich. Największy spadek był z 2012 roku na 2013 rok, tj. o 1431 porad (o 7,8%). W kolejnych latach liczba konsultacji medycznych zmniejszała się średnio o 167 porad. Względem roku 2012, po trzech latach zarejestrowano prawie dziesięcioprocentowy spadek wartości analizowanego wskaźnika.

Tabela 2. Porady lekarskie udzielone w placówce medycznej w Wąsewie w latach 2012-2015.

	2012	2013	2014	2015
liczba udzielonych porad lekarskich	18 293	16 862	16 775	16 528

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Innym obiektem z zakresu ochrony zdrowia działającym na terenie gminy Wąsewo jest apteka Panaceum (Goworowska 39, Wąsewo).

Co więcej, za pilnowanie przestrzegania prawa i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom oraz turystom na terenie gminy odpowiedzialne są instytucje:

- Ochotnicza Straż Pożarna (na obszarze gminy działa 13 jednostek OSP: Bartosy, Brudki Stare, Brzezienko, Czesin, Dalekie, Grądy, Mokrylas, Przyborowie, Rząśnik Włociański, Wąsewo, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo),
- Komenda Powiatowa Policji w Ostrowi Mazowieckiej z punktem przyjęć interesantów w Wąsewie (ul. Zastawska 13, budynek Urzędu Gminy, otwarty w poniedziałki w godzinach 15:00-17:00 i czwartki w godzinach 9:30-11:30).

POMOC SPOŁECZNA

Działania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie (GOPS). Do nadrzędnych obowiązków pracowników instytucji należy realizacja zleceń z budżetu wojewódzkiego oraz zadań

własnych Gminy. Ośrodek pomocy społecznej transferuje otrzymane środki finansowe dla osób i rodzin objętych programem wsparcia.

W latach 2010-2013 liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną systematycznie się zmniejszała. Wówczas, w tym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 5,4%. Natomiast w roku następnym 2014, wartość analizowanego wskaźnika dynamicznie wzrosła do poziomu 857, czyli o 50 gospodarstw domowych.

Inna sytuacja nastąpiła wśród osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej. Na początku diagnozowanego okresu odnotowano wzrost liczby tych osób (o 9). W kolejnych dwóch latach przybyło 26 osób będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Wykres 7. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy w latach 2010-2014

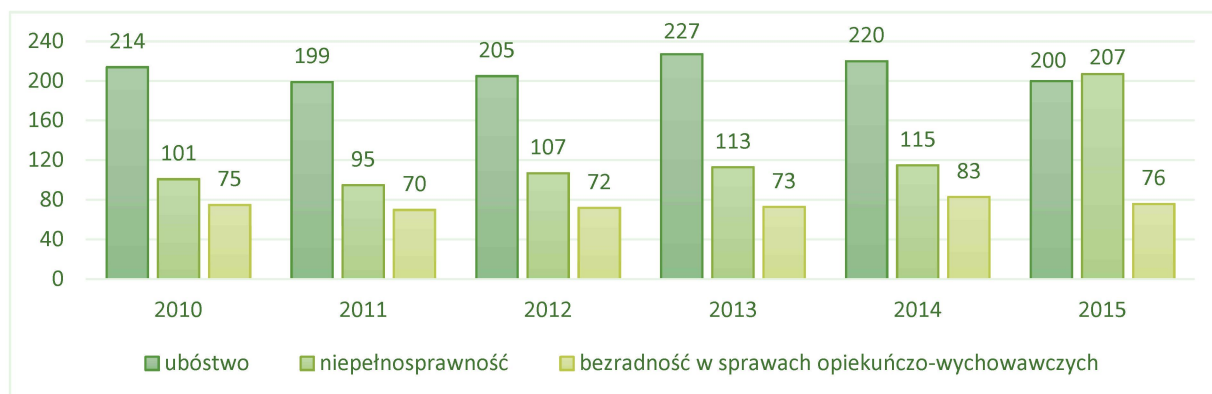
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Występujące na terenie gminy zjawiska społeczne, to ubóstwo, niepełnosprawność i niezdarność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Analizując liczbę rodzin zmagających się z problemami społecznymi zauważyć można, że dominującym zjawiskiem w gospodarstwach domowych w przeciągu pięciu lat było ubóstwo. W mniejszym stopniu doskwierała niepełnosprawność, choć w 2015 roku wartość tego wskaźnika była wyższa od wartości ubóstwa. W porównaniu z rokiem 2014, liczba gospodarstw domowych zmagających się z problemem niepełnosprawności wzrosła o 60%. Najmniej rodzin odznaczało się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W diagnozowanym okresie ich liczba wahała się między 70 a 83.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Wykres 8. Liczba rodzin zmagających się z problemami społecznymi na terenie gminy w latach 2010-2015

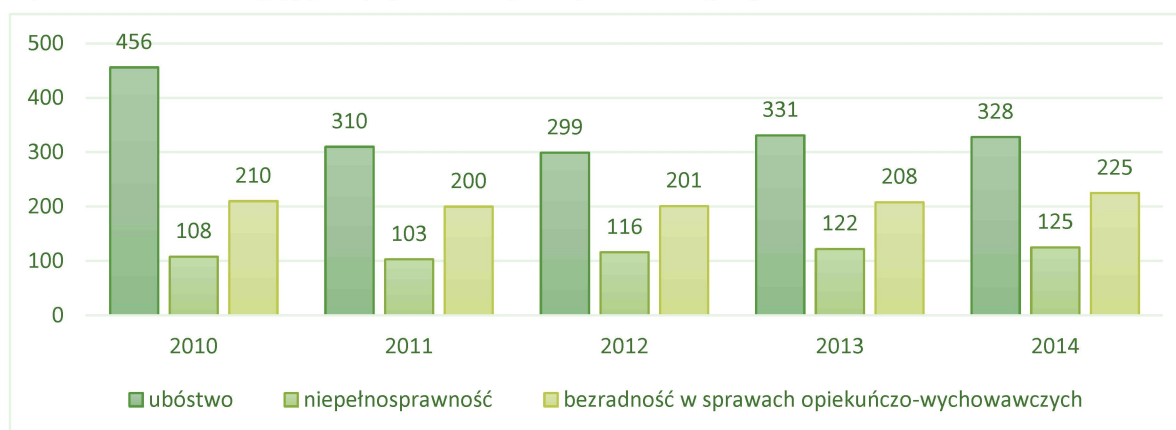

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie.

Z kolei, analiza liczby osób borykających się z negatywnymi zjawiskami społecznymi, wykazała, że ubóstwo także było najczęściej pojawiającym się problem w okresie 5 lat. W stosunku do 2010 r., wartość ubóstwa w 2015 r. zmalała o 28%.

Jednakże, odwrotny trend nastąpił w odniesieniu do niepełnosprawności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2010-2015 wskaźnik niepełnosprawności wyrażał się niższymi wartościami niż wskaźnik bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 9. Liczba osób zmagających się z problemem społecznym na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Dokładne liczby rodzin i osób zmagających się z ubóstwem, niepełnosprawnością i bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w podziale na miejscowości leżące na terenie Gminy Wąsewo przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela 3. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem ubóstwa w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	5	12	4	7	5	9	6	9	5	8	5	8
Bartosy	4	5	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4
Brzezenko	10	19	9	11	8	10	11	13	8	10	6	7
Brudki Nowe	6	18	5	12	7	14	7	14	6	13	6	12
Brudki Stare	17	30	16	23	17	22	17	22	19	24	17	21
Choiny	4	7	4	5	4	5	5	6	4	5	3	3
Grądy	16	29	13	17	10	11	11	12	12	15	10	14
Grębki	4	11	5	8	6	10	8	12	5	8	5	7
Czesin	2	5	2	4	2	4	2	2	3	5	3	3
Dalekie	3	11	4	10	4	7	4	11	5	10	4	10
Jarząbka	4	9	4	6	4	5	3	4	3	3	2	3
Króle	1	1	1	1	1	1	1	1	3	5	4	4
Majdan Suski	4	9	2	3	4	5	6	8	7	10	6	9
Mokrylas	2	3	1	1	1	1	2	3	3	4	3	4
Modlinek	4	7	3	4	2	4	3	6	3	6	3	6
Przedświt	15	41	14	24	12	21	14	23	14	24	14	22
Przyborowie	5	9	4	5	3	5	3	3	4	7	3	3

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rososz	3	8	3	7	5	9	6	11	7	11	7	14
Ruda	3	9	4	7	5	9	5	7	3	6	3	7
Rynek	6	9	5	6	5	6	5	8	4	5	5	6
Rząśnik Majdan	6	14	6	9	7	10	6	8	5	8	6	11
Rząśnik Szlachecki	9	25	9	19	7	14	10	18	8	14	9	14
Rząśnik Włościański	4	9	5	6	7	11	9	16	7	16	7	11
Trynosy	7	14	6	9	3	8	3	7	4	6	6	6
Trynosy Osiedle	21	37	21	28	25	30	21	25	22	25	17	24
Ulasek	5	14	5	7	5	7	6	9	4	9	4	9
Wąsewo	17	27	16	19	16	18	15	19	16	19	11	13
Wąsewo Kolonia	3	8	3	5	3	4	4	7	4	7	4	7
Wąsewo Lachowiec	2	9	2	7	1	4	1	3	2	4	2	4
Wysocze	7	19	6	12	7	9	8	13	7	11	7	11
Zastawie	8	18	7	12	10	14	14	18	14	18	10	13
Zgorzałowo	7	19	7	13	5	7	7	8	6	8	5	8

Źródło: dane z GOPS w Wąsewie

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 4. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem niepełnosprawności w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	4	4	3	3	4	4	3	3	2	2	1	1
Bartosy	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Brzezenko	2	2	2	2	6	6	5	5	4	14	4	4
Brudki Nowe	2	2	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2
Brudki Stare	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10	10
Choiny	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Grądy	12	13	11	12	10	11	9	9	10	10	10	10
Grębkki	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Czesin	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dalekie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Jarząbka	1	1	1	2	1	1	0	0	1	2	0	0
Króle	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Majdan Suski	1	1	0	0	1	1	4	4	4	4	4	4
Mokrylas	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Modlinek	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedświt	8	8	7	8	5	6	7	7	9	9	8	8
Przyborowie	1	1	0	0	0	0	2	2	3	3	2	2
Rososz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruda	2	5	3	5	4	6	4	6	2	4	2	4
Rynek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Rzaśnik Majdan	6	6	5	5	5	5	5	6	4	5	3	4
Rzaśnik Szlachecki	3	4	2	2	2	2	3	4	3	3	3	3

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rząśnik Włościański	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	6
Trynosy	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Trynosy Osiedle	14	14	15	15	18	21	14	18	17	19	16	18
Ulasek	3	3	4	5	4	5	6	6	4	5	3	3
Wąsewo	8	8	7	7	9	9	10	10	10	10	9	9
Wąsewo Kolonia	1	1	1	1	1	1	2	3	2	3	2	3
Wąsewo Lachowiec	2	3	2	3	1	2	1	1	2	3	2	3
Wysocze	1	1	1	1	2	2	1	1	3	3	1	1
Zastawie	4	4	4	4	10	10	10	10	8	8	8	8
Zgorzałowo	3	3	3	3	2	2	4	4	2	2	2	3

Źródło dane z GOPS w Wąsewie

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 5. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	2	6	2	6	2	7	2	6	2	6	2	6
Bartosy	1	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
Brzezienko	4	9	3	7	3	7	4	10	4	10	3	7
Brudki Nowe	3	10	4	10	4	12	4	10	4	12	4	12
Brudki Stare	3	7	1	4	1	4	1	4	3	8	3	8
Choiny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grądy	4	9	3	7	4	8	3	6	4	9	5	11
Grębki	2	7	2	7	2	7	3	8	3	7	3	6
Czesin	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Dalekie	2	10	2	10	2	11	2	11	2	10	2	7
Jarząbka	3	6	3	6	4	6	2	3	2	3	1	1
Króle	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	2	6
Majdan Suski	2	5	1	2	2	4	2	4	2	5	1	3
Mokrylas	1	2	1	2	1	2	1	3	2	5	2	5
Modlinek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedświt	6	19	6	19	6	17	4	12	4	10	3	6
Przyborowie	3	6	3	7	1	3	1	3	2	6	2	6
Rososz	2	6	2	6	3	10	3	11	4	14	4	14

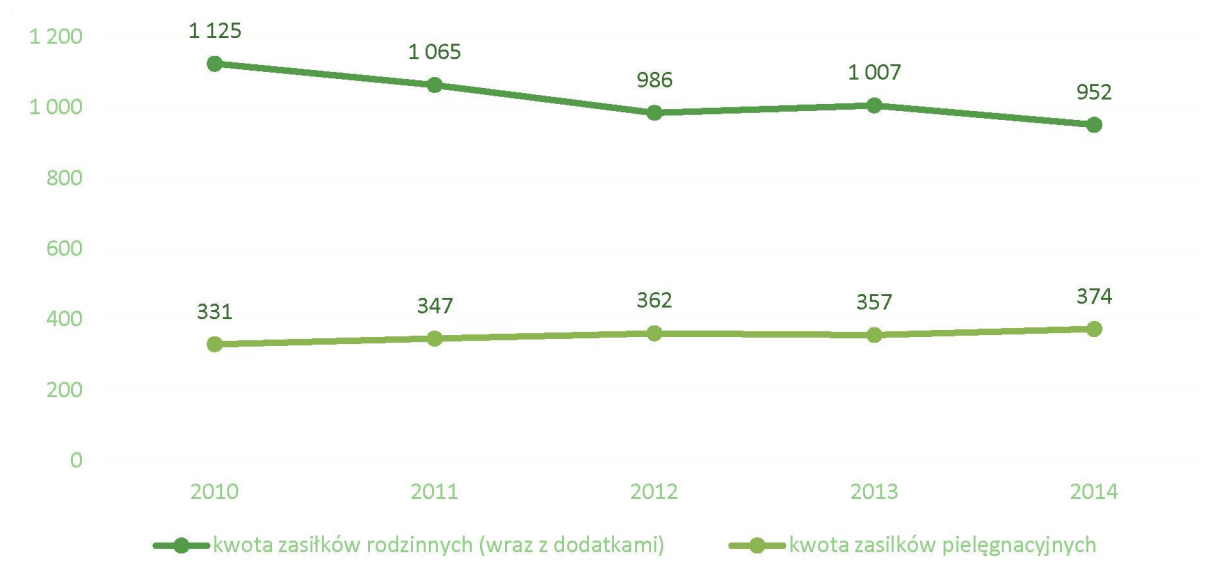
PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ruda	2	7	3	10	3	10	3	10	3	9	3	9
Rynek	2	3	1	2	2	3	3	7	3	7	3	7
Rząśnik Majdan	2	3	3	5	3	5	3	5	3	6	3	8
Rząśnik Szlachecki	3	11	2	8	2	8	4	14	3	11	3	10
Rząśnik Włociański	3	7	3	7	3	6	4	13	4	13	3	8
Trynosy	4	11	4	11	4	12	3	10	3	10	3	9
Trynosy Osiedle	6	18	6	17	6	16	7	16	8	16	9	19
Ulasek	3	10	3	10	2	7	2	7	2	7	3	9
Wąsewo	2	6	3	7	3	8	2	7	3	7	2	6
Wąsewo Kolonia	2	4	1	3	1	3	1	4	1	4	1	4
Wąsewo Lachowiec	1	6	1	6	1	5	1	4	1	4	1	4
Wysocze	4	12	3	10	3	9	3	8	3	8	2	6
Zastawie	2	6	2	6	2	4	3	6	4	7	2	3
Zgorzałowo	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3

Źródło dane z GOPS w Wąsewie

Koszty związane z udzielaniem świadczeń rodzinom zamieszkujących na terenie gminy Wąsewo uległy zmniejszeniu. W 2014 roku odnotowano 15,4% spadek wysokości świadczeń w porównaniu do 2010 roku. W tym samym okresie nastąpił wzrost kosztów pokrywających zasiłki pielęgnacyjne⁸ o 43 tys. zł.

Wykres 10. Świadczenia rodzinne wypłacane w ciągu roku w tys. zł (lata 2010-2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność każdego mieszkańca gminy Wąsewo powinna być prowadzona przede wszystkim w poszanowaniu lokalnej tradycji, kultury, przyrody, jak też w szacunku dla poglądów i pracy pozostałych obywateli w gminie⁹.

Czynny udział ludności w życiu jednostki wiejskiej Wąsewo głównie koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i innych instytucji kulturalno-sportowych. Istotą funkcjonowania niniejszych organizacji jest m.in. ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja inicjatyw społecznych.

⁸ Świadczenie pielęgnacyjne – forma świadczenia opiekuńczego w ramach świadczeń rodzinnych z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (słownik pojęć BDL GUS)

⁹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo – załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Funkcjonujące na terenie gminy różnego rodzaju instytucje, jak np. placówki wychowawczo-educacyjne, stowarzyszenia, kluby sportowe i OSP, stanowią „przestrzenie” skupiające mieszkańców będących w różnym wieku. Oferty organizacji kulturalno-sportowo-rozrywkowych skierowane są bowiem odpowiednio do każdej grupy wiekowej ludności gminy.

Bycie członkiem danej instytucji daje każdej osobie możliwość zwiększenia swojej przynależności do lokalnej społeczności, rozwinięcie własnych umiejętności lub zdobycie nowej wiedzy.

Ponadto większa aktywność mieszkańców w codziennym życiu społecznym, np. jako członek danej organizacji lub prowadząc przedsiębiorstwo w miejscu zamieszkania, sprzyja lepszej promocji gminy Wąsewo, nie tylko w obrębie powiatu czy województwa, ale także w całego kraju.

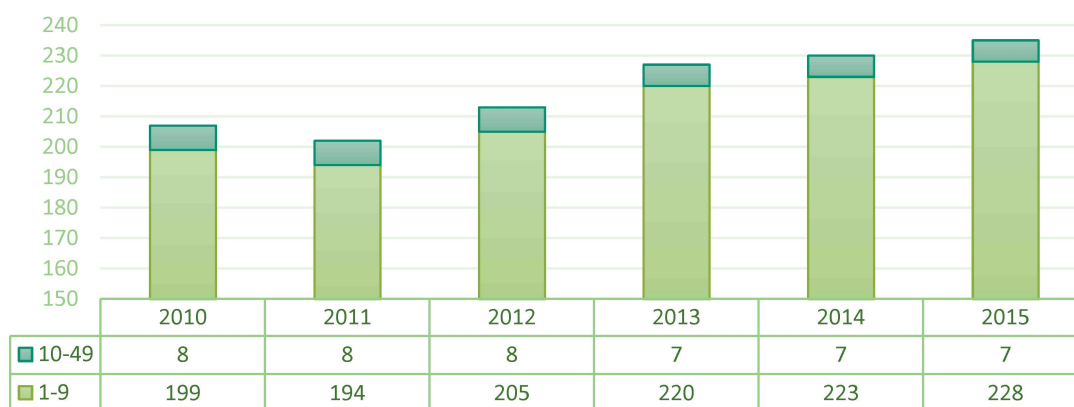
SFERA GOSPODARCZA

LICZBA I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Wąsewo w ostatnich latach zwiększyła się. W roku 2015 odnotowanych zostało 235 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło liczbę o 28 (tj. o 11,91%) wyższą w stosunku do roku 2010. Największy udział przypadł mikro przedsiębiorcom, których stan zatrudnienia kształtuje się na poziomie 1–9 pracowników. Udział obiektów zatrudniających liczbę pracowników w przedziale 10–49 przypadł kilku firmom (tzw. małe przedsiębiorstwa), których liczba w 2015 r. wynosiła 7 i była o jeden mniejsza niż w 2010 r. W gminie wiejskiej w latach 2010-2015 nie zarejestrowano żadnej firmy liczącej 50 i więcej pracowników.

Analiza struktury przedsiębiorstw daje informację, że najszybsze tempo wzrostu w badanym okresie miały mikro przedsiębiorstwa.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniejszą grupę podmiotów w roku 2015 roku stanowiły podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność w sekcji budownictwo (47 podmiotów) i w sekcji handel hurtowy i detaliczny wraz z naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (42 podmioty). Działalność związana z sektorem rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz z sektorem o pozostałej działalności usługowej wraz z sektorem, w którym gospodarstwa domowe zatrudniają pracowników, produkują wyroby i świadczą usługi na własne potrzeby,

prowadzona jest przez tą samą liczbę firm (23). Na terenie jednostki wiejskiej nie było podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w dziale:

- górnictwo i wydobywanie;
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- organizacje i zespoły eksterytorialne.

Szczegółową liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na klasyfikację PKD¹⁰ W Gminie Wąsewo w 2015 r.

Lp.	Sekcja PKD 2007	liczba podmiotów gospodarczych	Lp.	Sekcja PKD 2007	liczba podmiotów gospodarczych
1	A	23	11	K	6
2	B	0	12	L	2
3	C	13	13	M	10
4	D	0	14	N	5
5	E	0	15	O	15
6	F	47	16	P	9
7	G	42	17	Q	7
8	H	21	18	R	4
9	I	7	19	S i T	23
10	J	1	20	U	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

¹⁰ A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B - górnictwo i wydobywanie

C - przetwórstwo przemysłowe

D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F - budownictwo

G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

H - transport i gospodarka magazynowa

I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J - informacja i komunikacja

K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

P - edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

U - organizacje i zespoły eksterytorialne

Rozkład podmiotów gospodarczych ze względu na strukturę własnościową przyjmuje wartości nierównomierne. W 2015 roku funkcjonowało jedynie 11 przedsiębiorstw z sektora publicznego. Natomiast w sektorze prywatnym działalność swą prowadziło 224 podmiotów gospodarczych. Ich liczba zmniejszyła się w okresie 5 lat o 12,05%.

Zdecydowaną większość (76,17% ogółu) przedsiębiorstw stanowiły osoby fizyczne. Co więcej, ich liczba z roku na rok rosła (między 2010 a 2015 rokiem odnotowano dziesięcioprocentowy wzrost). W dalszej kolejności występowały stowarzyszenia i organizacje społeczne (21). Pozostałe podmioty z sektora prywatnego stanowiły bardzo małą liczbę.

Należy odnotować, że w gminie nie było wówczas żadnych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego. Ponadto, dopiero w 2015 roku została założona pierwsza fundacja.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 r.

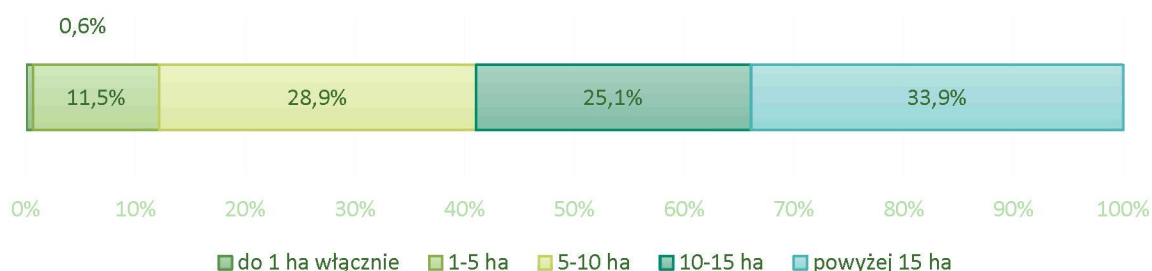
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	10	9	10	11	10	11
Sektor prywatny ogółem, w tym:	197	193	203	216	220	224
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	161	156	164	177	177	179
Spółki handlowe	3	3	4	4	5	5
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie	3	3	3	3	3	3
Fundacje	0	0	0	0	0	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	19	19	19	20	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

ROLNICTWO

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2010 roku na terenie gminy największą grupę stanowiły gospodarstwa rolne zajmujące powyżej 15 ha (33,9%). Niewiele mniejsza powierzchnia obszaru jednostki wiejskiej była użytkowana przez gospodarstwa agrarne liczące 5-10 ha (28,9%). Co czwarta posiadłość rolna zajmowała tereny od 10 do 15 ha. Niewielki odsetek wśród gospodarstw miały te, o powierzchni do 5 ha (razem 12,1%).

Wykres 12. Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy Wąsewo funkcjonowało łącznie 769 gospodarstw rolnych, o łącznej powierzchni 8136,64 ha. Użytki rolne stanowiły 85,11% całości powierzchni gruntów rolnych na terenie 765 gospodarstw agrarnych. Wśród użytków rolnych – 97,38% utrzymywanych było w dobrej kulturze.

Najwięcej gospodarstw rolnych posiadało grunty pod zasiewami i łąkami trwałymi, z kolei najmniej – grunty pod uprawami stałymi i sadami. Warto odnotować, że tereny porośnięte lasami (13,35% całej powierzchni użytków rolnych) występowały na terenach 564 posiadłości rolnych, czyli na 73,73% wszystkich gospodarstw z użytkami rolnymi ogółem. Szczegółowy udział poszczególnych rodzajów użytków rolnych zawiera tabela poniżej (Tabela 8).

Tabela 8. Użytkowanie gruntów na terenie gminy

grunty rolne	powierzchnia [ha]	liczba gospodarstw rolnych
grunty ogółem	8136,64	769
użytki rolne ogółem	6 925,0	765
użytki rolne w dobrej kulturze	6 743,55	742
pod zasiewami	5 119,63	710
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	23,69	16
uprawy trwałe	2,06	9
sady ogółem	2,06	9
ogrody przydomowe	5,91	20
łąki trwałe	1 441,21	627
pastwiska trwałe	151,06	137
pozostałe użytki rolne	181,45	79
lasy i grunty leśne	924,59	564
pozostałe grunty	287,05	521

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Na gruntach ornych największe obszary zajmowały zasiewy zbóż (82,06%). Pozostałe tereny agrarne stanowiły: ziemniaki (3,55%), uprawy przemysłowe (3,13%) i kukurydza na ziarno (2,08%). Warzywa gruntowe nie były wówczas uprawiane na obszarze gminy Wąsewo.

Wśród zbóż największą powierzchnię zajmowało żyto, tj. ponad 1 tys. hektarów. Pozostałe tereny gruntów ornych stanowiły zasiewy i uprawy o powierzchniach liczących poniżej 1 tys. hektarów. Dokładny udział poszczególnych zasiewów na terenie użytków ornych gminy, przedstawia poniższe zestawienie (Tabela 9).

Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na gruntach ornych

Lp.	zasiew	ha	Lp.	zasiew	ha
1	ogółem	5 119,63	11	pszenżyto jare	104,32
2	zboża razem	4 201,35	12	mieszanki zbożowe ozime	114,04
3	zboża podstawowe z mieszankami zbożowym	4 083,13	13	mieszanki zbożowe jare	945,05
4	pszenica ozima	123,44	14	kukurydza na ziarno	106,61
5	pszenica jara	93,10	15	ziemniaki	181,86
6	żyto	1 472,72	16	uprawy przemysłowe	160,28
7	jęczmień ozimy	13,69	17	buraki cukrowe	5,68
8	jęczmień jary	66,23	18	rzepak i rzepik razem	154,60
9	owies	807,98	19	strączkowe jadalne na ziarno razem	6,06
10	pszenżyto ozime	342,56	20	warzywa gruntowe	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wśród zwierząt gospodarskich najpowszechniejsza była hodowla drobiu (6673 sztuki) w obrębie 230 gospodarstw rolnych. Następnie dużą grupę hodowlaną tworzyła trzoda chlewna, tj. 5277 sztuk, z czego 12% stanowiły lochy. Hodowla trzody chlewnej odbywała się na terenie 278 gospodarstw. Mniejsze znaczenie w opasie pogłowia zwierząt miało bydło (4934 sztuki), hodowane jednak w największej liczbie gospodarstw rolnych. Wśród bydła ponad połowę stanowiły krowy. Jeszcze mniejszy udział przypadł na konie, tj. 100 sztuk utrzymywanych w 64 posiadłościach.

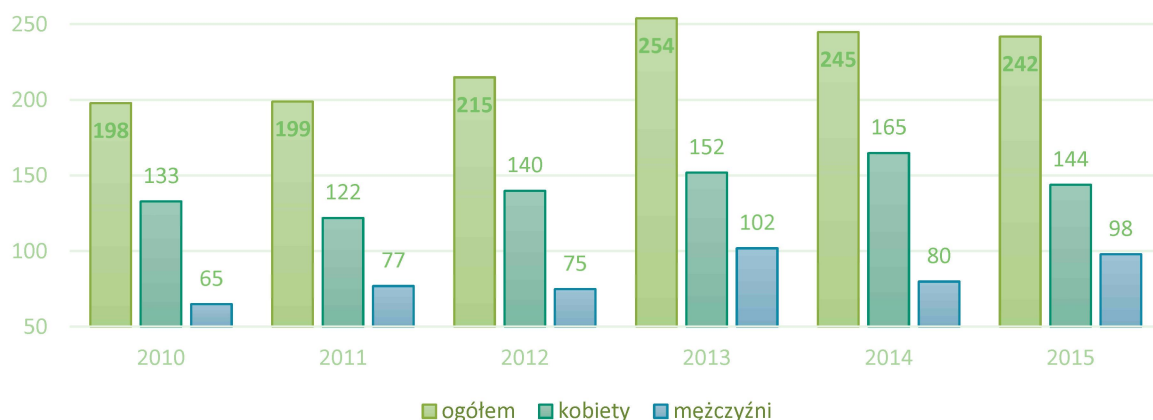
ZATRUDNIENIE

Badając poziom zatrudnienia na terenie gminy Wąsewo należy zwrócić uwagę na strukturę osób pracujących z podziałem na płeć. Należy podkreślić, iż poniższe dane nie zawierają danych dotyczących osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w sekcji rolnictwa, duchownych oraz pracowników organizacji, fundacji i związków (nie uwzględniając podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób).

W latach 2010-2015 wśród pracujących osób większość stanowiły kobiety. Jednakże ich przewaga liczebna nad zatrudnionymi mężczyznami wahała się. Największa różnica w strukturze zatrudnienia wystąpiła w 2014 roku (o 85 kobiet więcej), lecz najmniejsza w 2011 roku (o 45 kobiet więcej).

Od 2010 do 2013 roku liczba osób pracujących na terenie gminy Wąsewo wzrastała, po czym w dwóch kolejnych latach odnotowano ich spadek. W porównaniu do 2010 roku, odnotowano 18,18% wzrost zatrudnionych osób w 2015 roku.

Wykres 13. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie gminy w latach 2010-2014

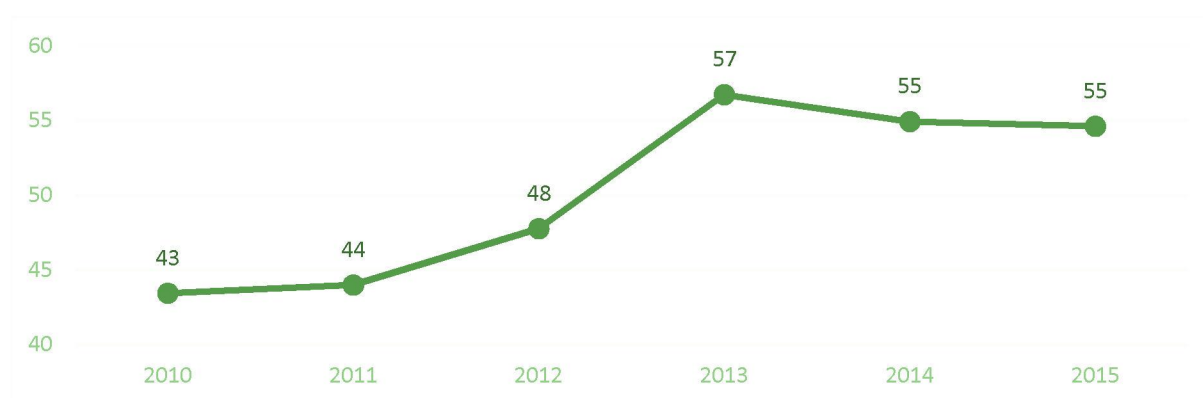
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane na poniższym wykresie przedstawiają odsetek ludności pracującej, przypadającej na 1000 osób w gminie. Dane nie zawierają danych dotyczących osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w sekcji rolnictwa,

duchownych oraz pracowników organizacji, fundacji i związków; nie uwzględniając podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2010-2015 odsetek ludności pracującej na 1000 osób oscylował w granicach od 43 (2010 rok) do 57 (2013 rok). W okresie trzech lat wartość wskaźnika wzrosła o 24,56%, a w kolejnych dwóch latach nastąpił 3,5% spadek. Ostatecznie w 2015 roku zanotowano 55 osób zajmujących się pracą zarobkową na 1000 mieszkańców gminy.

Wykres 14. Odsetek ludności pracującej na 1000 osób

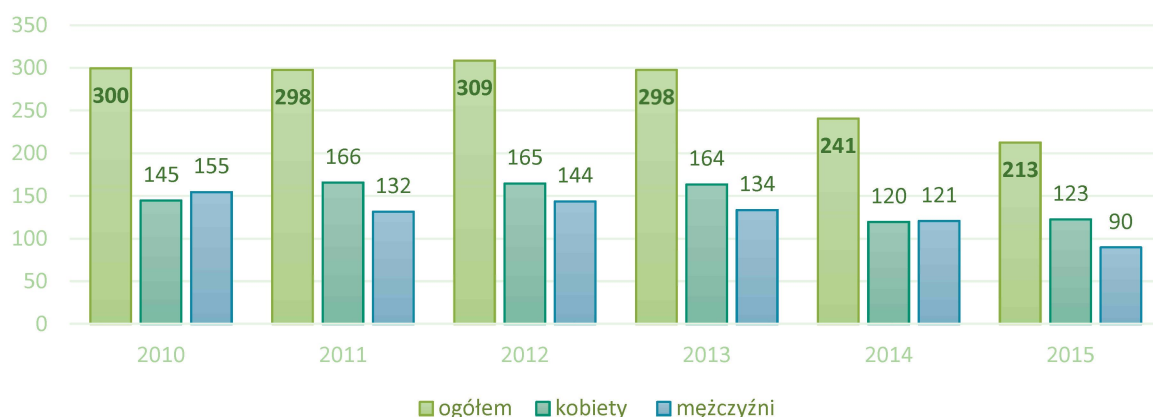
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn powstawania problemów społecznych. Na terenie gminy Wąsewo sytuacja w liczbie bezrobotnych ulega metodycznie polepszeniu. Należy jednak zaznaczyć, iż w 2012 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie wrosła, osiągając poziom 309 osób bez pracy. W kolejnych latach tendencja uległa zwrotowi, a liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 31,07%. W 2015 roku zarejestrowanych było 213 osób pozostających bez pracy zarobkowej.

W strukturze płci, w 2010 i 2014 roku przeważała liczba bezrobotnych mężczyzn, natomiast w pozostałych latach – kobiet.

Wykres 15. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2010-2015

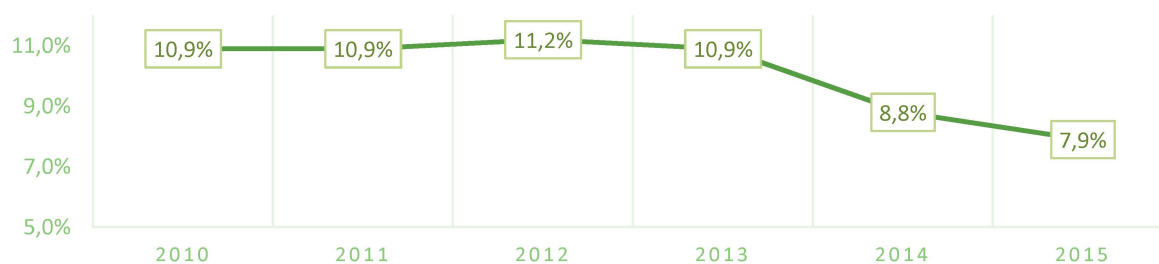

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tożsame wynik, dotyczące kierunków zmian w liczbie bezrobotnych, można zaobserwować na wykresie przedstawiającym udział bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Wartość wskaźnika w latach 2010-2013 utrzymywała się na niemal tym samym poziomie. W kolejnych dwóch latach nastąpił nagły spadek w zakresie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Poziom wskaźnika obniżył się poniżej notowań z 2010 roku, osiągając w 2015 roku wartość 7,9%.

Wykres 16. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DROGI I KOMUNIKACJA¹¹

Układ podstawowy sieci komunikacyjnej gminy Wąsewo stanowi droga krajowa nr 60 relacji Ostrów Mazowiecka – Ciechanów – Płock – Kutno – Łęczyca. Trasa ta przecina obszar gminy wiejskiej na długości 9,7 km, z południowego wschodu na zachód, omijając wszystkie jednostki osadnicze gminy. Droga krajowa nr 60 stanowi połączenie międzyregionalne centrum kraju z województwem podlaskim i dalej z Litwą i Białorusią.

Przez teren gminy Wąsewo nie przebiegają drogi wojewódzkie. Natomiast występują drogi powiatowe o łącznej długości 65,0 km. Według materiałów Zarządu Dróg Powiatowych w Ostrowi Mazowieckiej drogi te należą do V klasy technicznej.

W granicach jednostki wiejskiej znajdują się 24 drogi gminne, które razem liczą 58,084 km.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Gmina Wąsewo posiada lokalny system zaopatrywania w wodę. Wodociąg zasilany jest z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w miejscowościach:

- Wąsewo - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 45,0 m³/h,
- Brzezenko - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 40,0 m³/h,
- Bartosy - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 60,0 m³/h,
- Przyborowie - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 21,0 m³/h,
- Majdan Suski - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 28,0 m³/h,
- Rząśnik Włociański – o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 20,0 m³/h.

W 2015 roku długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy osiągnęła 101,2 km. W stosunku do 2010, długość sieci systemu wodociągowego zmalała o 24,76%.

¹¹ Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

Pomimo coraz krótszej sieci wodociągowej, na przełomie pięciu lat wzrosła liczba przyłączy prowadzących wodę do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do 2010 roku, ich liczba zwiększyła się o 7,8%, tj. do ponad 1,2 tys. sztuk.

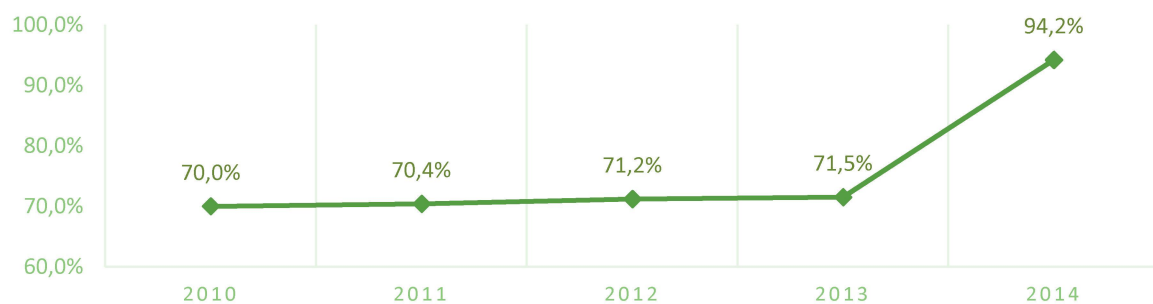
Wykres 17. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane przedstawione na poniższym wykresie oznaczają odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w stosunku do ogółu ludności gminy. W 2010 roku wartość wynosiła 70%. Nieco wyższy wskaźnik odnotowano w trzech kolejnych latach. Dopiero w 2015 roku znacznie wzrósł odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej. Wówczas wartość tego wskaźnika osiągnęła ponad 90%.

Wykres 18. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ciągu analizowanego czasu długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10 km. Największy jej przyrost nastąpił na przełomie 2011/2012 roku, tj. o 40 %. Przez okres trzech lat (2012-2014) wartość długości systemu kanalizacji nie zmieniała się.

W latach 2010-2015 zwiększała się także liczba przyłączy. Odnotowano wzrost o 43%, do poziomu 375 sztuk.

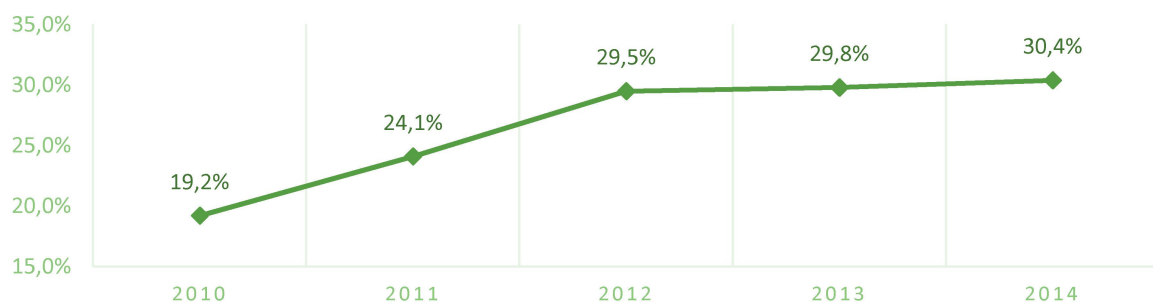
Wykres 19. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014 na terenie gminy [w km]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższy wykres przedstawia dane odnoszące się do odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy Wąsewo. W latach 2010-2015 zaobserwowano systematyczny wzrost odsetka osób korzystających z niniejszej instalacji sanitarno-technicznej. W 2010 roku wartość wskaźnika wynosiła jedynie 19,2%, natomiast w 2015 roku odnotowano wartość na poziomie 30,4%.

Wykres 20. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

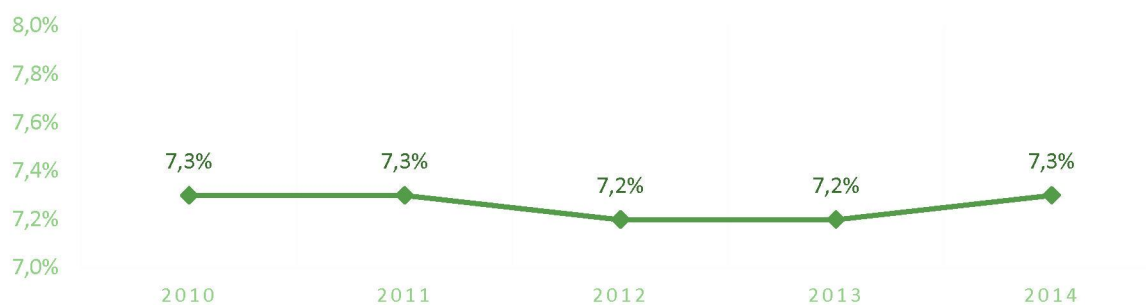
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SIEĆ GAZOWA, CIEPŁOWNICZA I ELEKTRYCZNA

Długość sieci przesyłowej na terenie gminy Wąsewo na koniec 2015 r. wynosiła 2,1 km. Z kolei długość sieci przesyłowej wyniosła w analogicznym okresie 53,5 km, a liczba przyłączy gazowych – 249 sztuk.

Analizując poniższe dane z lat 2010-2014, dotyczące odsetka osób korzystających z instalacji gazowej w stosunku do liczby osób ogółem w gminie Wąsewo, należy zwrócić uwagę na bardzo niską wartość tego wskaźnika. Odsetek osób pobierających gaz za pomocą systemu technicznego, utrzymywał się niemalże na tym samym poziomie przez cztery lata.

Wykres 21. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Warunki techniczne, jakie winny odpowiadać sieci gazowe określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 26.04.2013 r. opublikowane w Dzienniku Ustaw z 04.06.2013 r. poz 640. W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami:

- dla gazociągów wybudowanych do końca 2001 roku warunki techniczne są określone Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 14.11.1995 r.;
- dla gazociągów wybudowanych w latach 2002-2013 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30.07.2001 r. opublikowane w Dzienniku Ustaw Nr 97 z 2001 roku wraz z późniejszymi zmianami;
- w liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne, należy zarezerwować trasy dla projektowanej sieci gazowej;
- linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu średniego ciśnienia i min. 3,0 m od gazociągu wysokiego ciśnienia;
- dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia) w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową;
- gazociągi które w wyniku modernizacji ulic znalazłyby się pod jezdnią należy przenieść w pas drogowy poza jezdnię na koszt inwestora budowy;

-podczas prowadzenia prac modernizacyjnych dróg należy zabezpieczyć istniejące gazociągi przed uszkodzeniem przez ciężki sprzęt budowlany i samochody;

-dalsza gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznych opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym.

Na terenie gminy Wąsewo, ze względu na brak centralnego systemu grzewczego, który obsługiwałby poszczególne miejscowości, ciepło pozyskiwane jest z indywidualnych kotłowni. Domy mieszkalne posiadają własne kotłownie, które w większości opalane są węglem i drewnem¹².

Zasilanie mieszkańców Gminy Wąsewo w energię elektryczną odbywa się z głównych punktów zasilających, które są zlokalizowane na terenie miasta Ostrów Mazowiecka. Natomiast na terenie gminy funkcjonuje duża ilość stacji transformatorowych z transformatorami małej mocy. Jest to związane z występowaniem na wsiach budownictwa rozproszonego. Za pomocą niniejszej sieci elektrycznej, prąd dostarczany jest do wszystkich mieszkańców gminy wiejskiej¹³.

ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo funkcjonowało 1278 budynków mieszkalnych. W okresie lat 2010-2015 ich liczba wzrosła o 52, mianowicie o 4,07%.

W sferze mieszkalnej na terenie gminy należy odnotować pozytywną zmianę. Wszystkie wskaźniki dotyczące warunków mieszkaniowych systematycznie, z roku na rok zwiększały swoje wartości.

Liczba mieszkań w latach 2010-2015 wzrosła o zaledwie 1%. Podczas jednego roku powstawały średnio 2 nowe mieszkania. Jednocześnie, wraz z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, powiększyła się o 1,31% liczba izb. W 2015 roku zarejestrowano w gminie 5419 izb. Wartość powierzchni użytkowej mieszkań także uległa wzrostowi. W stosunku do 2010 roku, mieszkania w 2015 roku liczyły powierzchnię o 1650 m² większą.

¹² Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

¹³ Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkań	1 345	1 346	1 348	1 351	1 355	1 358
Liczba izb	5 348	5 351	5 359	5 379	5 402	5 419
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	114 562	114 627	114 779	115 225	115 823	116 212

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo niski przyrost liczby mieszkań w latach 2010-2015, odzwierciedla wskaźnik ich wyposażenia w standardowe systemy sanitarno-techniczne. W stosunku do mierników z 2010 roku, po czterech latach niniejsze wartości procentowe nie zwiększyły się nawet o 1%.

Tabela 11. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje

Wyszczególnienie	Udział [w %]
2010 rok	
Wodociągi	83,0
Łazienka	66,6
Centralne ogrzewanie	52,1
2014 rok	
Wodociągi	83,2
Łazienka	66,9
Centralne ogrzewanie	52,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

POŁOŻENIE I STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNĄ GMINY

Gmina Wąsewo zlokalizowana jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, na obszarze powiatu ostrowskiego. Stanowi 9,81% powierzchni powiatu i 0,34% powierzchni województwa. Powierzchnia jednostki wynosi 120 km² (11 949 ha).

Administracyjnie w skład gminy wchodzi:

- sołectwa: Bagatele, Bartosy, Brudki Nowe, Brudki Stare, Brzezienko, Choiny, Czesin, Dalekie, Grądy, Grębki, Jarzábka, Króle, Majdan Suski, Modlinek, Mokrylas, Przedświt, Przyborowie, Rososz, Ruda, Rynek, Rząśnik-Majdan,

Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włościański, Trynosy, Trynosy-Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo-Kolonia, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo,

Jednostki osadnicze na terenie gminy Wąsewo charakteryzuje duże zróżnicowanie formy układów przestrzennych. W części północnej i zachodniej gminy występują większe wsie o zabudowie zwartej. W części południowo-wschodniej, o największym stopniu zalesienia i z licznymi ciekami odwadniającymi teren, wykształcił się układ rozproszony zabudowań. W południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy istnieje luźny układ przestrzenny. Tworzy go głównie zabudowa mieszkaniowa dawnego typu – budynki drewniane o konstrukcji zrębowej z ozdobnym deskowaniem na szczytach¹⁴.

Siedzibą gminy jest miejscowość Wąsewo. Położona jest ona w północno-zachodniej części omawianej jednostki. Wąsewo posiada zwarty układ przestrzenny z siecią dróg krzyżujących się głównie w jego centrum.

Sąsiednimi jednostkami administracyjnymi gminy są:

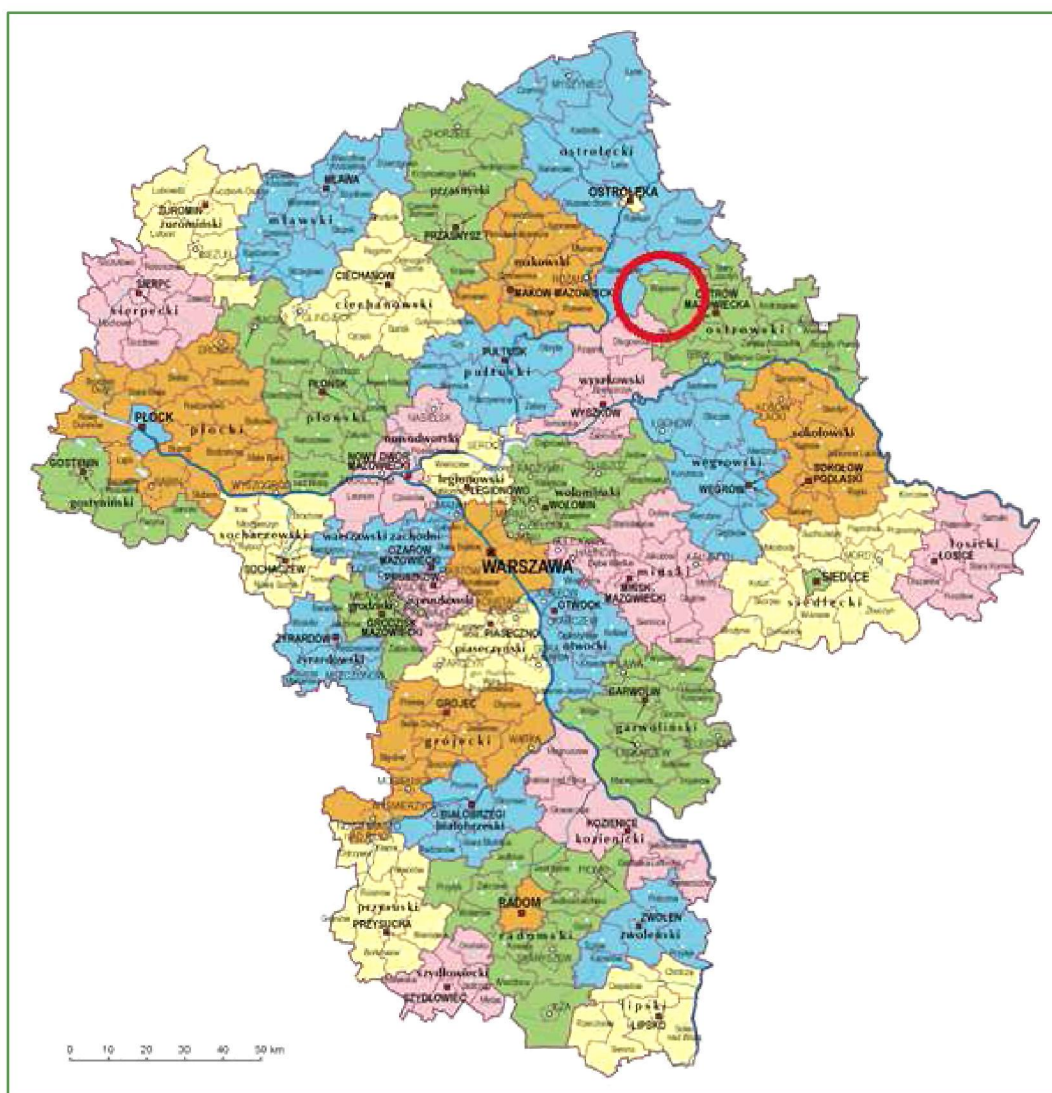
- Czerwin (północ),
- Długosiodło (południowy zachód),
- Goworowo (zachód),
- Ostrów Mazowiecka (wschód i południowy wschód).

Najbliższymi ośrodkami miejskimi są:

- Ostrów Mazowiecka (17 km),
- Ostrołęka (25,5 km),
- Pułtusk (44 km),
- Warszawa (71 km),
- Łomża (73 km).

¹⁴ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo – załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Rysunek 2. Położenie Gminy Wąsewo w województwie mazowieckim

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bf/Mazowieckie-administracja.png>

Pod względem podziału fizycznogeograficznego kraju (wg Jerzego Kondrackiego), gmina Wąsewo położona jest w mezoregionie Międzyrzecze Łomżyńskie, będącego częścią Niziny Północnomazowieckiej, która z kolei wchodzi w skład pasu Nizin Środkowopolskich.

Teren jednostki wiejskiej leży pomiędzy korytami rzek Narwi i Bugu. Ponadto, jej południowy fragment należy do dużego kompleksu leśnego – Puszcza Biała. Z tego względu gminę Wąsewo włączono do obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” i Obszaru Specjalnego Ochrony Ptaków o nazwie „Puszcza Biała” (PLB 140007).

Powierzchnia gminy stanowi fragment wysoczyzny morenowej, powstałej wskutek dawnej działalności akumulacyjnej lodowca. Co więcej, znaczący wpływ na ukształtowanie terenu

mezoregionu miała działalność akumulacyjna i erozyjna rzek. Obecnie na obszarze gminy wyróżnia się:

- wysoczyznę moreny dennej – płaska równina o średniej wysokości 110-120 m n.p.m.,
- zdenudowane wzgórza moreny czołowej – formy płaskie, o łagodnych zboczach,
- wzgórza kemowe – niewielkie spadki od 2 do 10%, wysokość względna od 5 do 10 m,
- tarasy zalewowe o zmiennej szerokości, wykorzystywane przez sieć rzeczną.

Niektóre fragmenty rzeźby terenu gminy zostały przekształcone w wyniku działań antropogenicznych. Zmiany ukształtowania terenu głównie powstały wskutek wydobycia metodą odkrywkową złóż kruszywa naturalnego. Największe wyrobiska znajdują się w miejscowościach Przyborowie, Przyborowie Kolonia, Wąsewo i Zgorzałowo.

Obszar gminy wiejskiej znajduje się w dorzeczu rzeki Narew. Nadrzędnymi ciekami, przepływającymi przez jej teren, są: Orz, Potok Czerna, Ostrówka, Wymakracz. Na obszarze gminy znajduje się także kilka niewielkich naturalnych zbiorników i sztucznych stawów hodowlanych. Największy zbiornik wodny znajduje się w Przyborowie, który powstał w wyniku wypełnienia wodą nieczynnego wyrobiska kruszywa naturalnego.

Występująca w obrębie Gminy szata roślinna, tworzą głównie uprawy zbożowe oraz rośliny jednoroczne i dwuletnie, przystosowane do zabiegów agrotechnicznych (np. kąkol polny, chaber bławatek, nawrot polny, mak polny). Drugie, co do wielkości zajmowanej przestrzeni w gminie Wąsewo, są zbiorowiska leśne i zaroślowe, w tym szczególnie roślinność Puszczy Białej. Lasy charakteryzują się niewielkim stopniem zróżnicowania pod względem siedliskowym (przewaga boru świeżego i boru mieszanego świeżego). Dlatego, stanowią one głównie lasy gospodarcze. Z kolei, tereny wzdłuż cieków wodnych tworzą naturalne siedlisko łągów olszowych i roślinności bagiennej.

Naturalne zasoby środowiska przyrodniczego gminy Wąsewo kształtują potencjał produkcyjny, wykorzystywany przede wszystkim przez działalność rolniczą¹⁵.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

¹⁵ Charakterystykę gminy Wąsewo opracowano na podstawie „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo”, jako załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Gmina Wąsewo jest gminą wiejską, typowo rolniczą. Charakteryzuje się jednorodnym obszarem agrarnym dzielącym się na część północną i południową, mające różne przydatności rolnicze.

Analizując strukturę powierzchni jednostki wiejskiej, największą jej część w 2014 roku stanowiły użytki rolne, tworzące 71,81% areалу gminy. Grunty orne stanowiły największą część terenów rolnych, w dalszej kolejności występowały łąki i pastwiska trwałe oraz sady.

Prawie jedna czwarta obszaru gminy zajęta była przez grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły bardzo mały odsetek wśród wszystkich gruntów (280 ha, tj. 2,34% powierzchni gminy). Dokonując dalszej analizy, warto zanotować, iż wyłącznie 2,14% tych użytków, to tereny mieszkalne, a 1,07% tereny przemysłowe.

Pozostałe grunty stanowiły bardzo niewielki procent wszystkich gruntów. Razem zajmowały jedynie 1% powierzchni gminy.

Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 r.

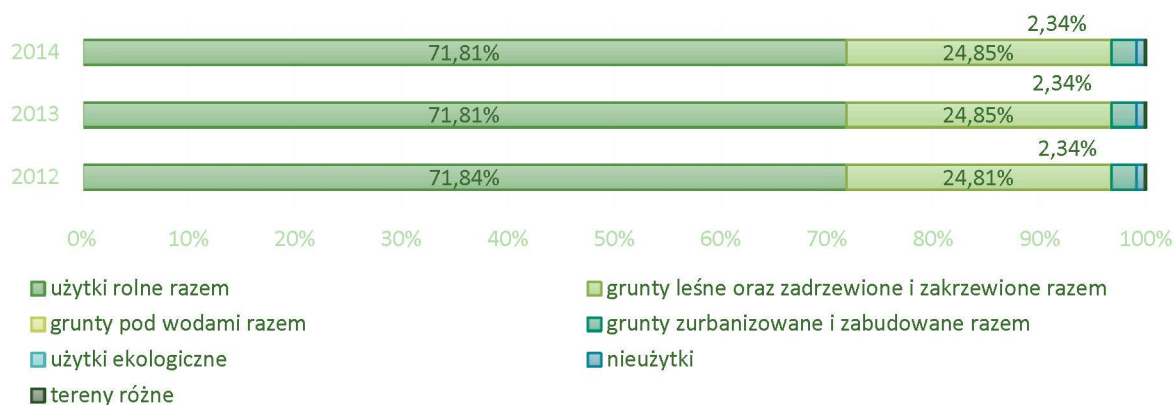
Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	8 581	71,81 %
– grunty orne	6 892	
– sady	79	
– łąki i pastwiska trwałe	1 253	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	2 969	24,85 %
– lasy	2 965	
– grunty zadrzewione i zakrzewione	4	
Grunty pod wodami razem	9	0,08 %
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	280	2,34 %
– tereny mieszkaniowe	6	
– tereny przemysłowe	3	
Użytki ekologiczne	0	0 %
Nieużytki	95	0,8 %
Tereny różne	15	0,13 %
OGÓŁEM	11 949	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W okresie lat 2012-2014 powierzchnia gminy nie uległa zmianie. Należy zwrócić uwagę na symboliczny wzrost wielkości terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych o 0,03 punktu procentowego oraz spadek użytków rolnych o 0,04 punktu procentowego.

Analiza zmian w strukturze użytkowania gruntów pozwala zauważyć, iż na przełomie diagnozowanych trzech lat nie wystąpiła tendencja do wzrostu obszarów zabudowanych i zurbanizowanych. Pozostałe powierzchnie gruntów (pod wodami, użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne) również nie zmieniły swojej wielkości.

Wykres 22. Zmiany struktury użytkowania terenów gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższe dane przedstawiają sytuację w produkcji odpadów niepoddanych selekcji wśród mieszkańców gminy Wąsewo. W latach 2010-2015 zaobserwowano dwie różne fazy powstawania odpadów zmieszanych.

Na przełomie lat 2010/2012, liczba niepoddanych selekcji śmieci wzrosła o 17,85%, do poziomu 419,33 ton. Otrzymana wartość znalazła odzwierciedlenie we wskaźnikach dotyczących produkcji odpadów na 1 mieszkańca (wzrost o 18,66%) oraz w gospodarstwach domowych (wzrost o 21,34% – liczony w stosunku do 2013 roku - najwięcej zebranych odpadów z gospodarstw domowych w okresie 5 lat).

W kolejnym przedziale lat 2012-2015 zarejestrowano systematyczny spadek ilości produkowanych odpadów o 19,06%. W 2015 roku odnotowano wielkość odpadów zmieszanych na poziomie 339,40 ton. Jednakże, pomimo zmniejszenia ogólnej produkcji odpadów komunalnych, to w tym czasie wzrosło wytwarzanie odpadów w gospodarstwach domowych, tj. o 5,08 ton.

Warto odnotować, iż w latach 2010-2015 zmniejszyła się liczba z dwóch do jednej jednostki odbierającej odpady według obszaru działalności.

Tabela 13. Odpady komunalne zmieszane, tj. niepoddane selekcji, zebrane w ciągu roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem [t]	344,48	356,11	419,33	393,76	371,54	339,40
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	75,4	78,4	92,7	87,7	83,2	76,4
z gospodarstw domowych [t]	262,28	248,94	287,81	333,39	317,06	303,20
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	57,4	54,8	63,6	74,3	71,0	68,3
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	2	2	2	2	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI¹⁶

Obszar gminy Wąsewo bogaty jest w wiele obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego. Wśród nich wyróżniają się stanowiska archeologiczne, zabytki architektury, zabytki budownictwa (zwłaszcza drewnianego), zabytki techniki, cmentarz, miejsce pamięci oraz liczne kapliczki, figury i krzyże przydrożne. Wszystkie te elementy, występujące w przestrzeni jednostki wiejskiej, tworzą jej wyjątkowy krajobraz kulturowy.

Gmina Wąsewo posiada Gminną Ewidencję Zabytków, w której ujęto ponad 60 obiektów zabytkowych zlokalizowanych na jej terenie. Wśród nich występują:

- obiekty wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (zarówno obiekty wpisane do rejestru zabytków jak i obiekty zabytkowe o wysokich wartościach historycznych i kulturowych nieobjęte rejestrem),
- obiekty zabytkowe o wartościach historycznych i pamiątkowych nieobjęte Wojewódzką Ewidencją Zabytków,

¹⁶ Opracowano na podstawie „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo”, jako załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r. oraz strony gminy Wąsewo <http://www.wasewo.pl/menu/zabytki.html> (z dnia 07.10.2016 r.)

- 98 zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych.

Do najważniejszych obiektów architektonicznych o wysokich wartościach kulturowych zalicza się:

- Zespół Sakralny kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP;
- Cmentarz parafialny w Wąsewie;
- Kaplica cmentarna położona przy ogrodzeniu cmentarza parafialnego w Wąsewie;
- Pozostałości zespołu dworskiego w Trynosach;
- Budynki mieszkalne (drewniane);
- Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.

Zespół Sakralny kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP, to jeden z cenniejszych obiektów gminy Wąsewo. W jego skład wchodzi kościół neogotycki, orientowany, usytuowany na wzgórzu w północno-wschodniej części miejscowości Wąsewo, przy drodze wiodącej do Wysocza. Świątynię otacza ażurowe, metalowe ogrodzenie posadzone na murowanych z cegły słupkach. Teren przykościelny porastają okazałe jesiony, buki i klony.

Na wschód od kościoła znajduje się dom parafialny, natomiast na południowy wschód – murowana plebania (druga połowa XIX wieku) i zabudowania gospodarcze.

Jednym z najcenniejszych elementów wyposażenia wnętrza kościoła jest Obraz Matki Boskiej Wąsewskiej, wykonany w pierwszej połowie XVIII wieku.

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALI I CHARAKTERU POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz jednoczesnym występowaniu na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Ubóstwo

W 2015 roku średnia osób zmagających się z ubóstwem w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 8,17. Powyżej średniej znalazło się 13 miejscowości.

Problem ubóstwa, w kontekście najwyższej koncentracji zjawiska na terenie Gminy Wąsewo, najbardziej nasilił się wśród mieszkańców miejscowości Brudki Nowe (16,44). Dość wysoki wskaźnik odnosił się również do społeczności Majdanu Suskiego (15,52) i sołectwa Rososz (14,29).

Tabela 11. Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

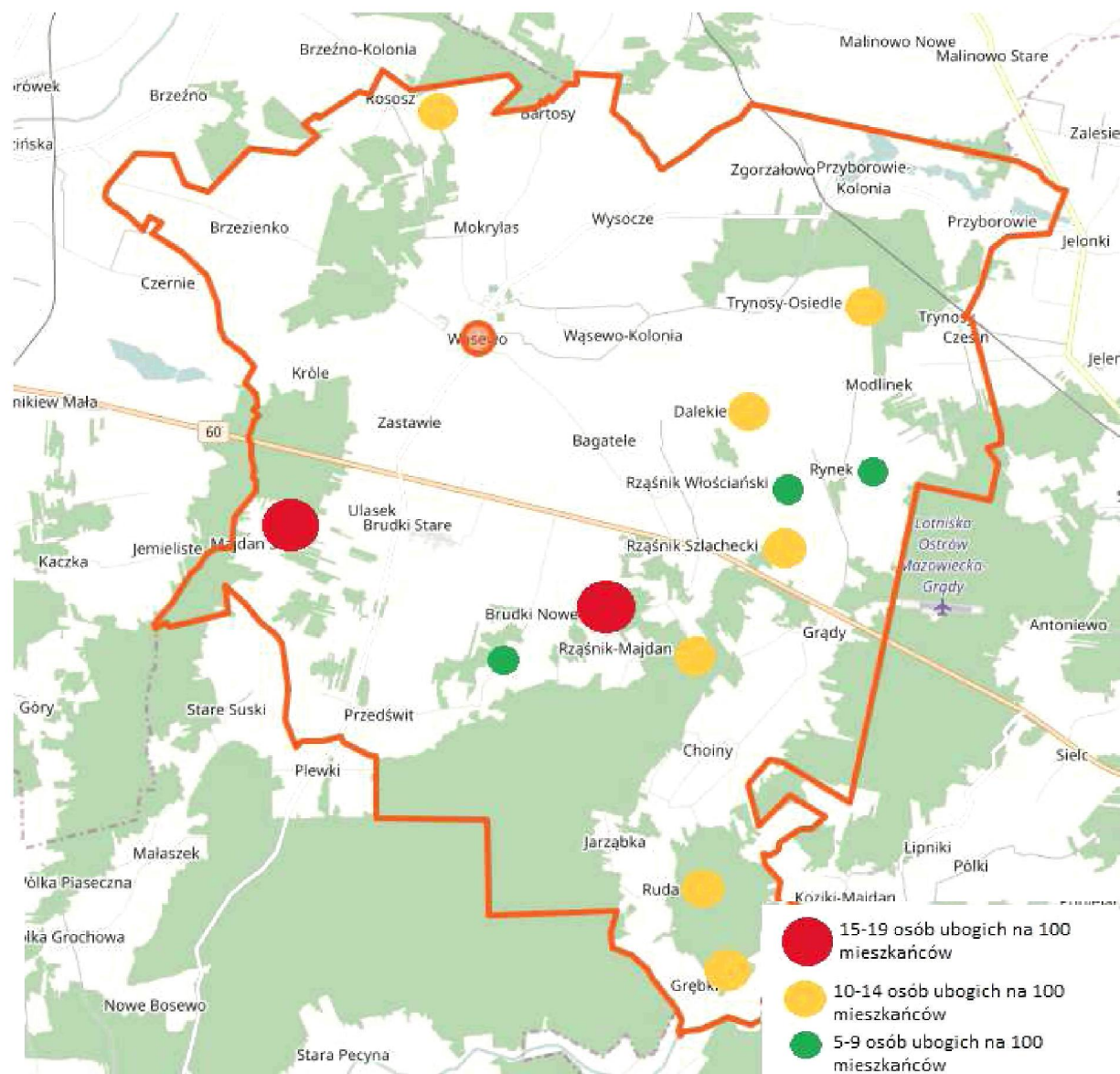
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	6,40
Bartosy	4,76
Brzezenko	3,38
Brudki Nowe	16,44
Brudki Stare	6,80
Choiny	6,67
Grądy	5,79
Grębki	11,86
Czesin	3,45
Dalekie	12,50
Jarząbka	7,50
Króle	6,15
Majdan Suski	15,52
Mokrylas	2,55
Modlinek	8,00
Przedświt	7,67
Przyborowie	1,40
Rososz	14,29
Ruda	12,50

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rynek	8,33
Rząśnik Majdan	12,22
Rząśnik Szlachecki	11,11
Rząśnik Włociański	8,94
Trynosy	7,50
Trynosy Osiedle	13,82
Ulasek	11,11
Wąsewo	2,25
Wąsewo Kolonia	5,88
Wąsewo Lachowiec	9,52
Wysocze	5,24
Zastawie	5,88
Zgorzałowo	5,93
<i>Średnia</i>	8,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 3 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób żyjących w ubóstwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Niepełnosprawność

W 2015 roku średnia osób niepełnosprawnych w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 2,79. Powyżej średniej znalazło się 13 miejscowości.

Najwyższa koncentracja zjawiska niepełnosprawności na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku dotyczyła mieszkańców miejscowości Trynosy Osiedle (7,32). Podobnie wysoki wynik odnotowano na terenie sołectw Ruda oraz Wąsewo Lachowice (7,14).

Miejscowości, w których odsetek mieszkańców dotkniętych niepełnosprawnością nie przekraczał średniej (2,63), było 17. Wśród tych jednostek, było 5 miejscowości, w których nie odnotowano zjawiska niepełnosprawności.

Tabela 12. Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

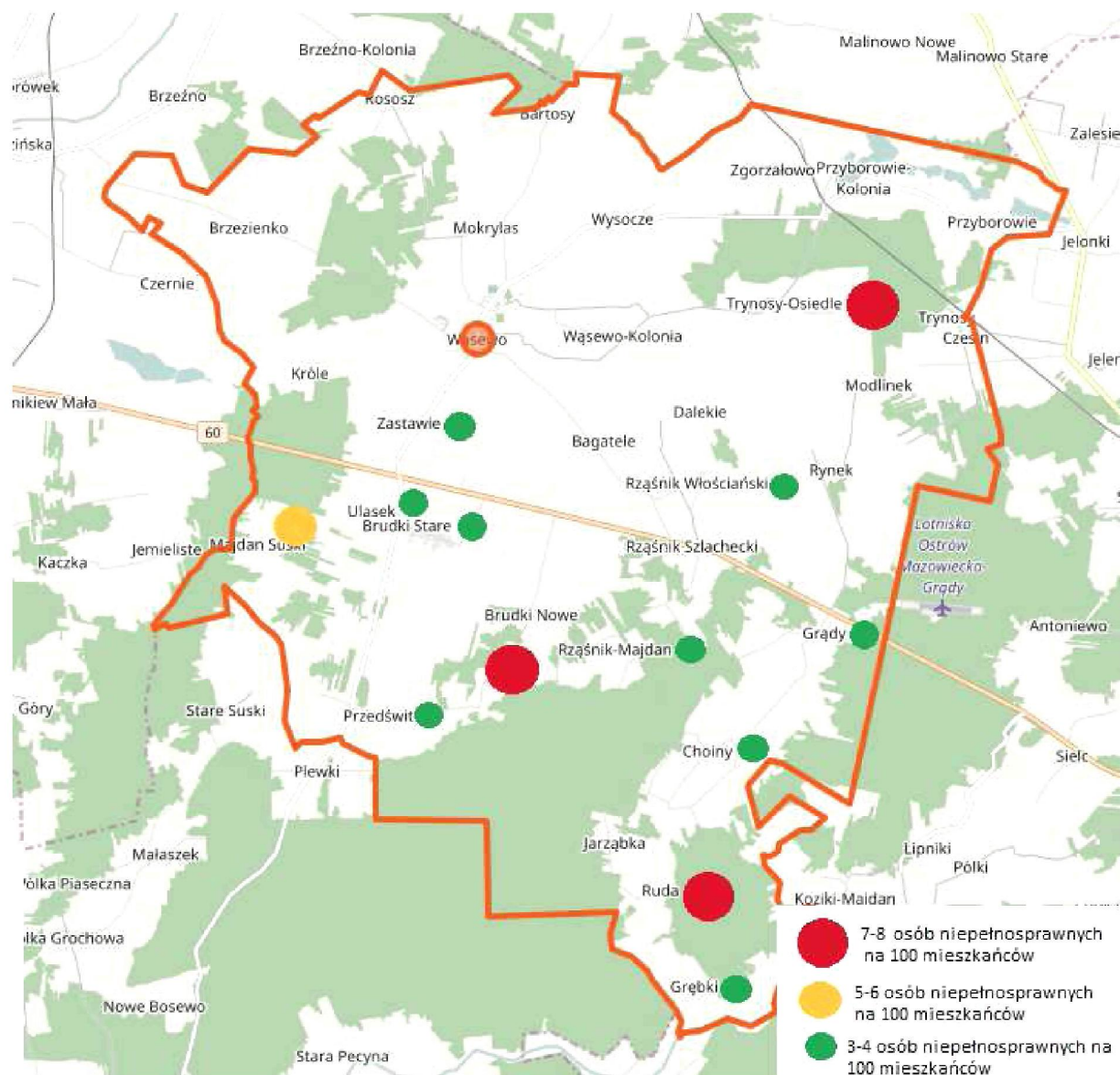
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,80
Bartosy	2,38
Brzezienko	1,93
Brudki Nowe	2,74
Brudki Stare	3,24
Choiny	4,44
Grądy	4,13
Grębki	3,39
Czesin	0,00
Dalekie	2,50
Jarząbka	0,00
Króle	1,54
Majdan Suski	6,90
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	2,79
Przyborowie	0,93
Rososz	0,00
Ruda	7,14
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	4,44
Rząśnik Szlachecki	2,38
Rząśnik Włociański	4,88
Trynosy	1,25
Trynosy Osiedle	7,32
Ulasek	3,70
Wąsewo	1,55

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Wąsewo Kolonia	2,52
Wąsewo Lachowiec	7,14
Wysocze	0,48
Zastawie	3,62
Zgorzałowo	2,22
Średnia	2,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 4 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

W 2015 roku średnia osób zmagających się z bezradnością w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 5,92. Powyżej średniej znalazło się 14 miejscowości.

Największy udział osób niezaradnych życiowo na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku wystąpił w miejscowościach Brudki Nowe (16,44) oraz Ruda (16,07). W 4 jednostkach osadniczych nie zarejestrowano mieszkańców zmagających się problemem niezaradności życiowej.

Tabela 13. Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

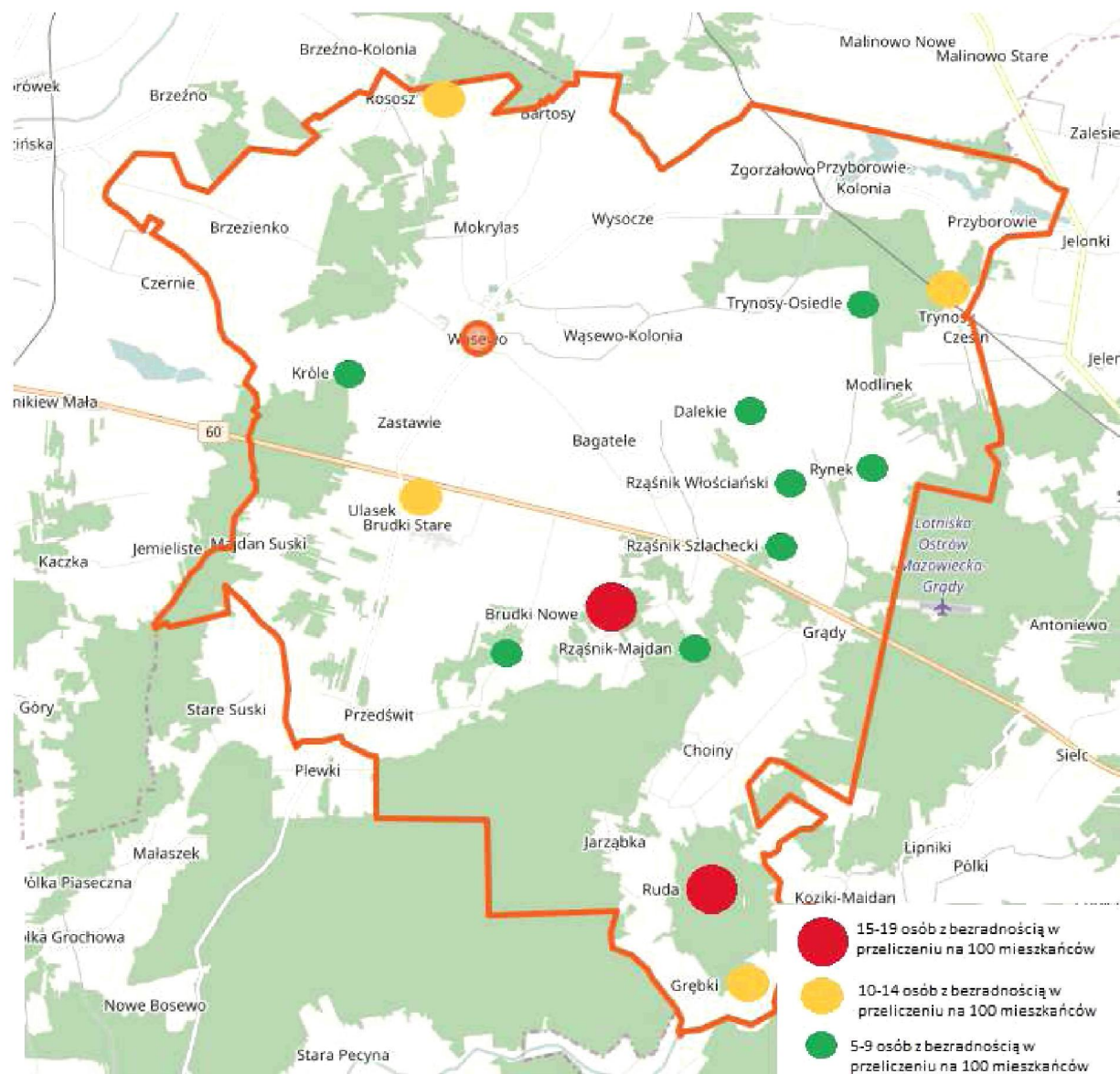
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	4,80
Bartosy	0,00
Brzezienko	3,38
Brudki Nowe	16,44
Brudki Stare	2,59
Choiny	0,00
Grądy	4,55
Grębki	10,17
Czesin	0,00
Dalekie	8,75
Jarząbka	2,50
Króle	9,23
Majdan Suski	5,17
Mokrylas	3,18
Modlinek	0,00
Przedświt	2,09
Przyborowie	2,80
Rososz	14,29
Ruda	16,07
Rynek	9,72

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rząśnik Majdan	8,89
Rząśnik Szlachecki	7,94
Rząśnik Włociański	6,50
Trynosy	11,25
Trynosy Osiedle	7,72
Ulasek	11,11
Wąsewo	1,04
Wąsewo Kolonia	3,36
Wąsewo Lachowiec	9,52
Wysocze	2,86
Zastawie	1,36
Zgorzałowo	2,22
<i>Średnia</i>	5,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 5 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób z bezradnością w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Przestępstwo – kradzież

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo zarejestrowano 9 zdarzeń kradzieży, tj.: 3 kradzieże w Trynosach i po jednym przestępstwie w miejscowości Rynek, Przyborowice, Modlinek, Jarząbka, Grądy, Choiny.

Przeciętna liczba kradzieży w udziale wszystkich przestępstw związanych z kradzieżą (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 0,38. Za

obszary zdegradowane uważa się te, dla których wartość niniejszego wskaźnika przekracza wyliczoną średnią. Powyżej średniej znalazło się siedem miejscowości.

Największy udział kradzieży na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku wystąpił w miejscowości Trynosy (3,75).

Szczegółowe dane dotyczące popełnionych kradzieży na terenie gminy Wąsewo przedstawione zostały w dalszej części dokumentu.

Przestępstwo – kradzież z włamaniem

W 2015 roku wszystkich przestępstw kradzieży z włamaniem na terenie gminy Wąsewo, odnotowano trzy przypadki, tj. po jednym w Majdanie Suskim, Rzańniku Włociańskim i Brudkach Starych.

Średni udział popełnionych kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosił w 2015 roku 0,09. Natomiast obszary zdegradowane pod względem kryterium kradzieży z włamaniem, to wszystkie miejscowości z wartością przewyższającą średnią całej gminy. Jednostkami tymi były te, w których doszło do przestępstwa. Szczegółowe dane dotyczące popełnionych kradzieży z włamaniem na terenie gminy Wąsewo przedstawione zostały w dalszej części dokumentu.

Przestępstwo – bójki i pobicia

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo zarejestrowano jedno przestępstwo związane z bójkami i pobiciem. Zdarzenie to miało miejsce w Zgorzałowie. Jednocześnie, względem wyliczonej przeciętnej dla całego obszaru gminy (0,02), jednostka ta została uznana za obszar zdegradowany. Wyliczona dla Zgorzałowa średnia była wyższa od ogólnej średniej (0,74).

Przestępstwo z przemocą domową

W 2015 roku odnotowano 7 przestępstw z przemocą domową w obrębie gminy Wąsewo. Wystąpiły one na terenie pięciu miejscowości.

Średni udział popełnionych przestępstw z przemocą domową w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wynosił w 2015 roku 0,14. Natomiast obszary zdegradowane pod względem kryterium analizowanego wskaźnika, to wszystkie miejscowości z wartością przewyższającą

średnią dla całej gminy. Jednostkami tymi były: Brudki Stare, Mokrylas, Trynosy, Zastawie, Zgorzałowo.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 14. Liczba przestępstw i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r.

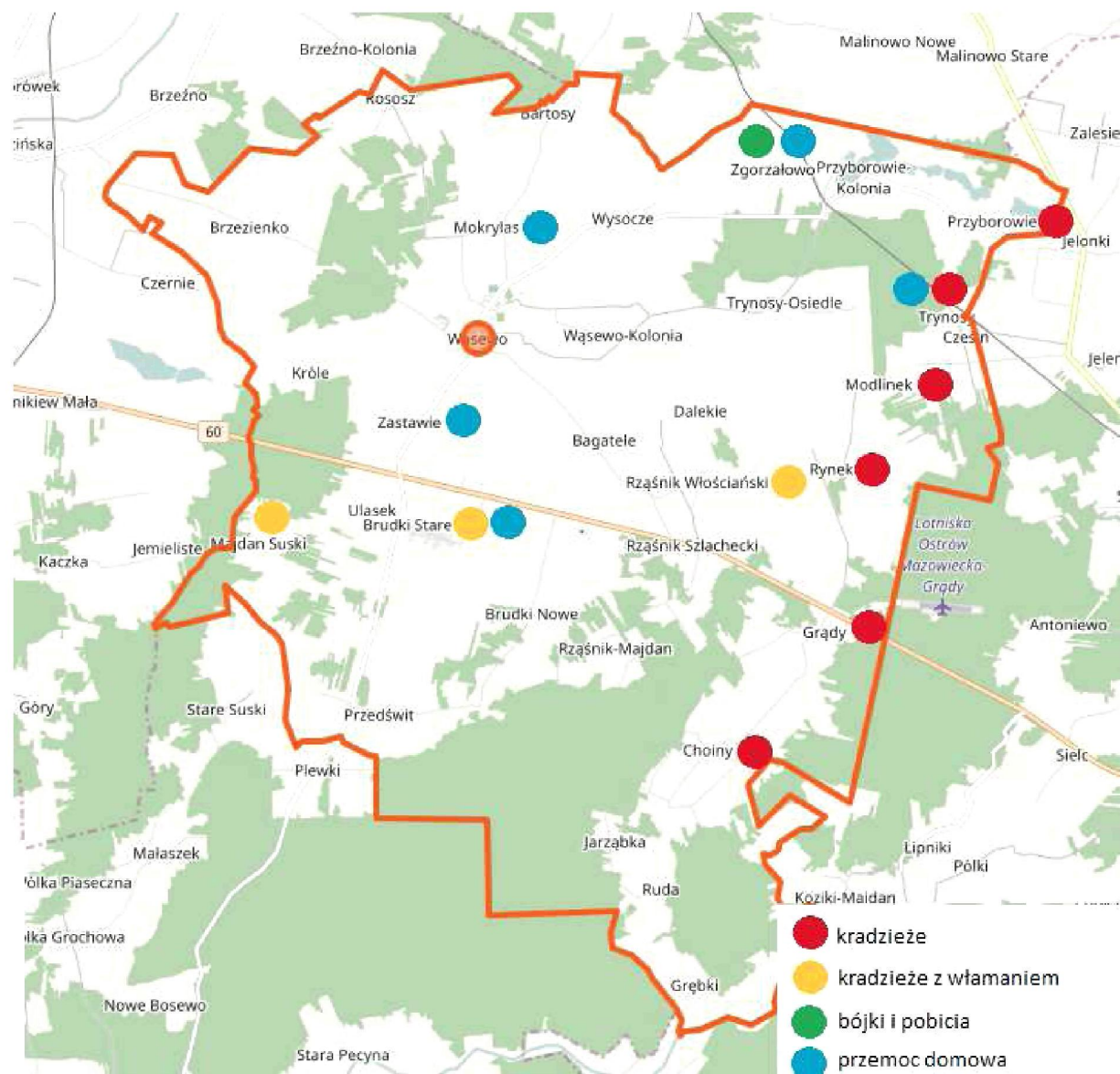
<i>Miejscowość</i>	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Bagatele	0,00	0,00	0,00	0,00
Bartosy	0,00	0,00	0,00	0,00
Brzezienko	0,00	0,00	0,00	0,00
Brudki Nowe	0,00	0,00	0,00	0,00
Brudki Stare	0,00	0,32	0,00	0,65
Choiny	2,22	0,00	0,00	0,00
Grądy	0,41	0,00	0,00	0,00
Grębki	0,00	0,00	0,00	0,00
Czesin	0,00	0,00	0,00	0,00
Dalekie	0,00	0,00	0,00	0,00
Jarząbka	2,50	0,00	0,00	0,00
Króle	0,00	0,00	0,00	0,00
Majdan Suski	0,00	1,72	0,00	0,00
Mokrylas	0,00	0,00	0,00	0,64
Modlinek	1,33	0,00	0,00	0,00
Przedświt	0,00	0,00	0,00	0,00
Przyborowie	0,47	0,00	0,00	0,00
Rososz	0,00	0,00	0,00	0,00
Ruda	0,00	0,00	0,00	0,00
Rynek	1,39	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Majdan	0,00	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Włościański	0,00	0,81	0,00	0,00
Trynosy	3,75	0,00	0,00	1,25
Trynosy Osiedle	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulasek	0,00	0,00	0,00	0,00

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Wąsewo	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąsewo Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00	0,00	0,00	0,00
Wysocze	0,00	0,00	0,00	0,00
Zastawie	0,00	0,00	0,00	0,45
Zgorzałowo	0,00	0,00	0,74	1,48
<i>Średnia</i>	0,38	0,09	0,02	0,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej.

Rysunek 6 Mapa miejscowości, w których popełniono największą liczbę przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców¹⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej.

Bezrobocie

Średnio 4,23 osób na 100 mieszkańców gminy Wąsewo pozostaje bez zatrudnienia (dane na koniec 2015 r.). Powyżej tej średniej znalazło się 14 miejscowości wchodzących w skład

¹⁷ Na mapie zaznaczono miejscowości, które przekroczyły średnią dla gminy.

gminy. Największe natężenie tego aspektu problemowego odnotowano na terenie sołectwa Trynosy, gdzie statystycznie na 100 osób aż 17,5 pozostaje bez zatrudnienia. Jedyne na terenie dwóch sołectw nie odnotowano zupełnie problemu bezrobocia.

Tabela 15. Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców

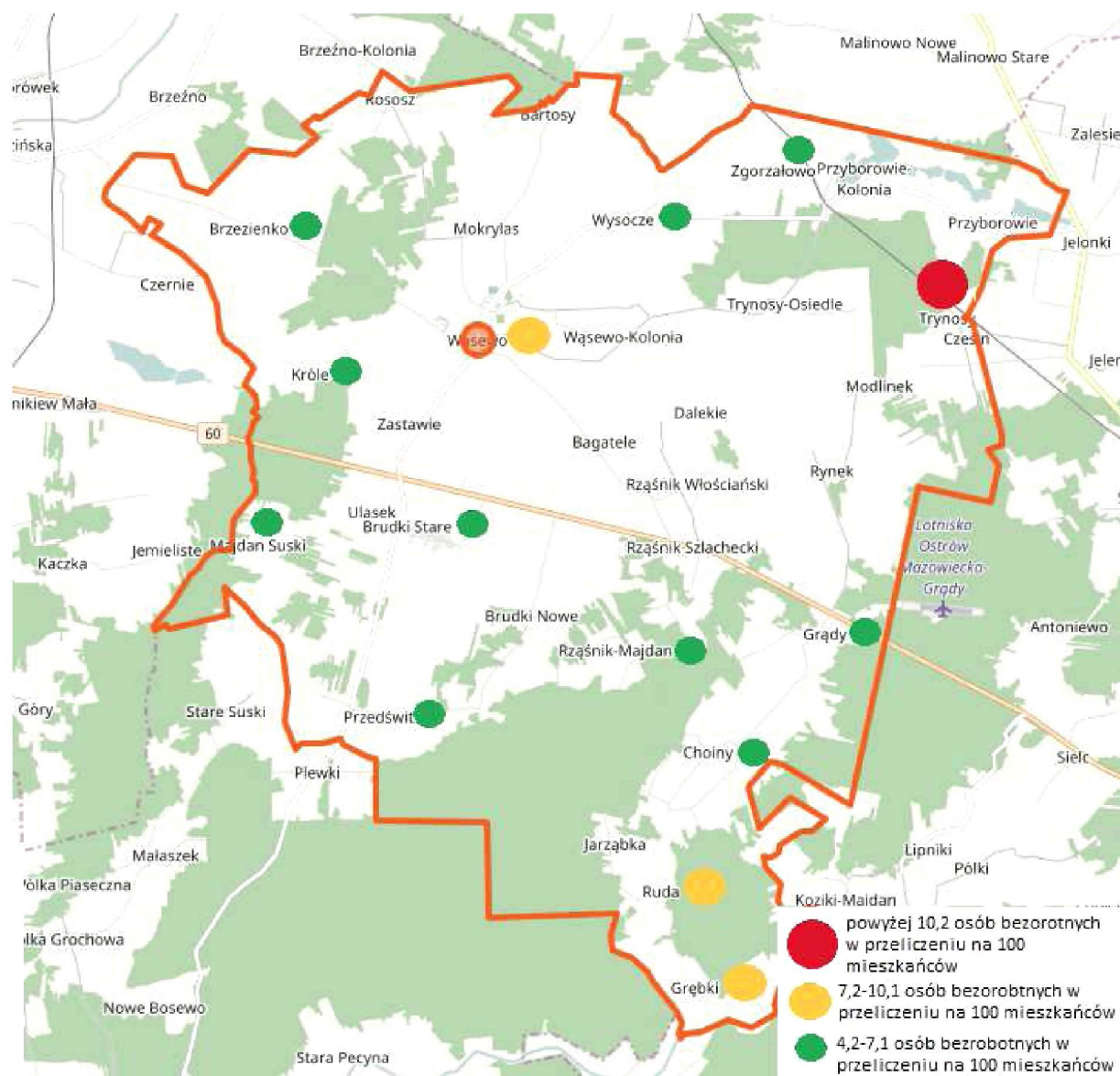
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	2,40
Bartosy	2,38
Brzezienko	5,31
Brudki Nowe	4,11
Brudki Stare	4,85
Choiny	4,44
Grądy	4,96
Grębki	8,47
Czesin	2,30
Dalekie	1,25
Jarżabka	2,50
Króle	6,15
Majdan Suski	5,17
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	5,92
Przyborowie	3,27
Rososz	3,06
Ruda	8,93
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	4,44
Rząśnik Szlachecki	1,59
Rząśnik Włociański	3,25
Trynosy	17,50
Trynosy Osiedle	0,41
Ulasek	3,70

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Wąsewo	8,98
Wąsewo Kolonia	0,84
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	4,29
Zastawie	3,62
Zgorzałowo	5,93
<i>Średnia</i>	4,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 7 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

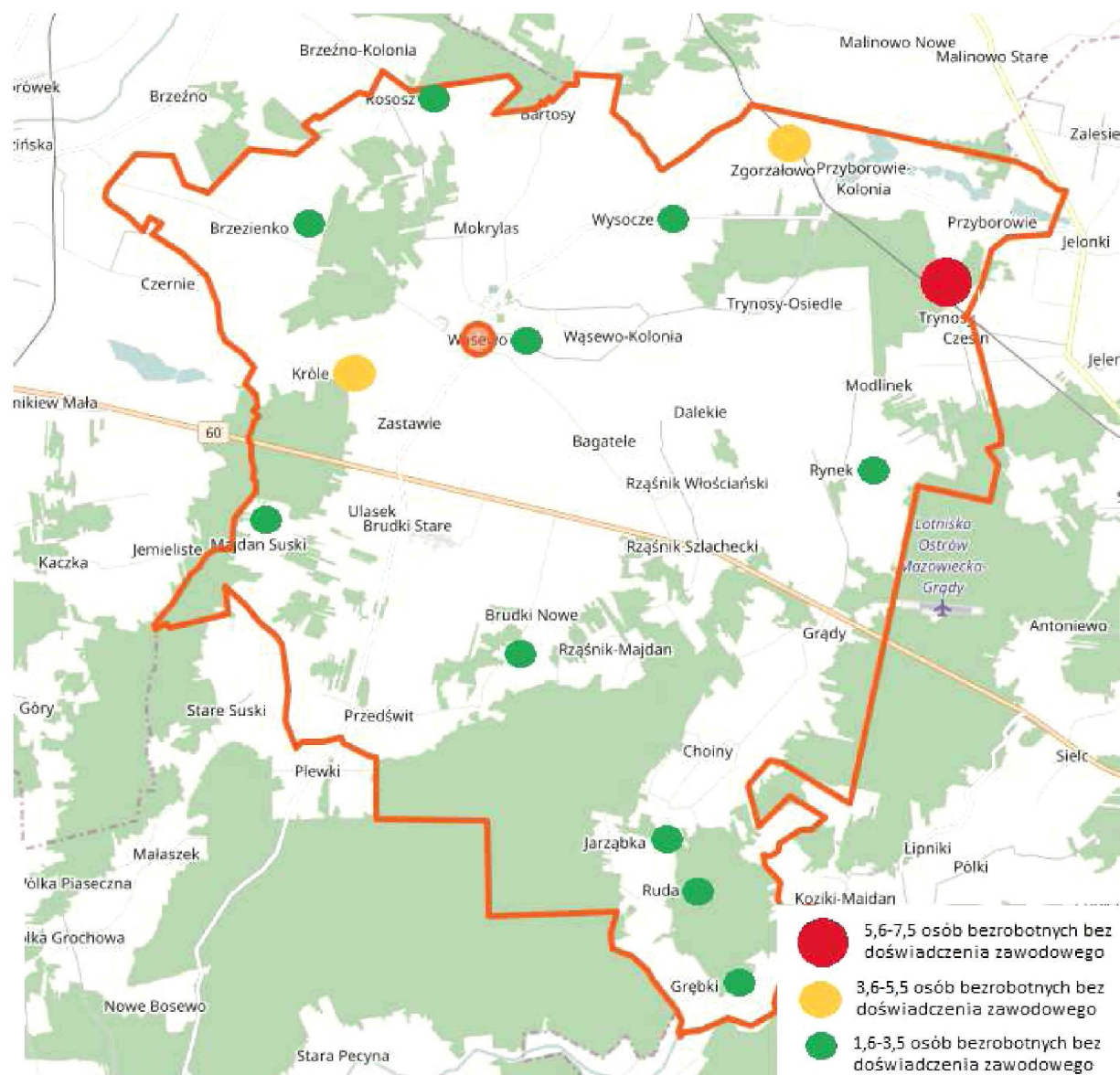
Uzupełnieniem powyższej kwestii w ramach problemu bezrobocia jest udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości. Średnia w tym zakresie wyniosła (na koniec 2015 r.) 1,68, a powyżej tej średniej znalazło się 13 miejscowości gminy. Największe natężenie problemu występuje na terenie miejscowości Trynosy (6,25).

Tabela 16 .Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Miejscowość	udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)
Bagatele	0,00
Bartosy	1,19
Brzezienko	3,38
Brudki Nowe	1,37
Brudki Stare	1,29
Choiny	0,00
Grądy	1,24
Grębki	1,69
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	2,50
Króle	4,62
Majdan Suski	3,45
Mokrylas	1,27
Modlinek	0,00
Przedświt	0,70
Przyborowie	1,40
Rososz	2,04
Ruda	1,79
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	1,11
Rząśnik Szlachecki	0,79
Rząśnik Włociański	0,81
Trynosy	6,25
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	1,23
Wąsewo	2,42
Wąsewo Kolonia	0,84
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	2,38
Zastawie	0,45
Zgorzałowo	4,44
Średnia	1,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 8. Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Kolejnym ze wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji jest liczba świadczeń programu 500+ przyznanych na pierwsze dziecko. Średnia gminna w tym zakresie wyniosła 2,95. Powyżej tej wartości znalazło się 9 miejscowości. Największą liczbę świadczeń tego typu (7) przyznano mieszkańcom miejscowości Wąsewo oraz Grądy.

Tabela 17 Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko w poszczególnych miejscowościach gminy Wąsewo

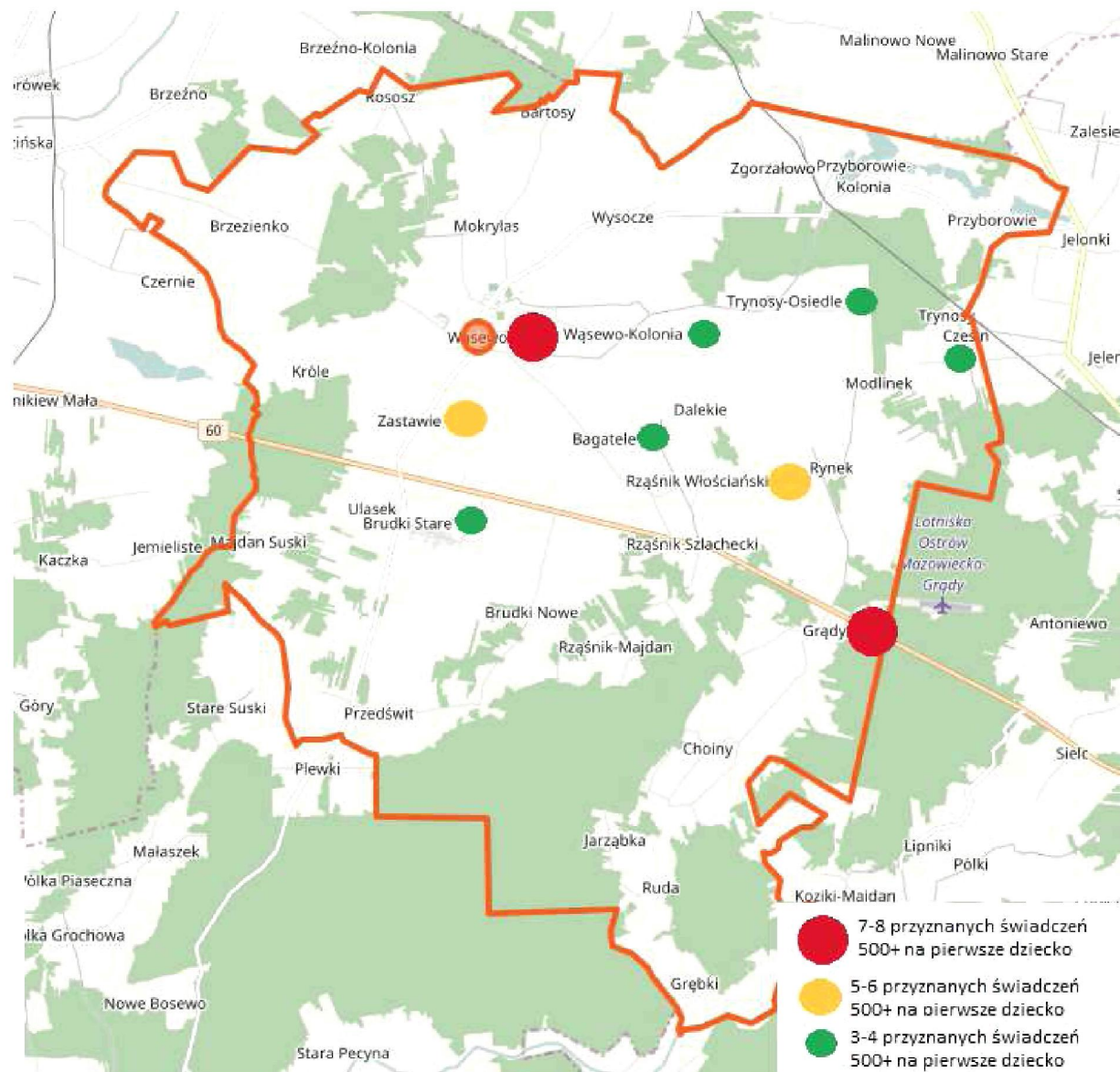
Miejscowość	Liczba świadczeń
-------------	------------------

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba świadczeń</i>
Bagatele	4
Bartosy	0
Brzezienko	2
Brudki Nowe	2
Brudki Stare	4
Choiny	1
Grądy	7
Grębki	0
Czesin	3
Dalekie	0
Jarząbka	0
Króle	0
Majdan Suski	0
Mokrylas	1
Modlinek	1
Przedświt	2
Przyborowie	1
Rososz	0
Ruda	1
Rynek	2
Rząśnik Majdan	2
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	5
Trynosy	1
Trynosy Osiedle	4
Ulasek	0
Wąsewo	7
Wąsewo Kolonia	3
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	0
Zastawie	6
Zgorzałowo	0
<i>Średnia</i>	2,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 9 Mapa miejscowości, w których przyznano największą liczbę świadczeń 500+ na pierwsze dziecko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

O występowaniu sytuacji kryzysowej w sferze społecznej świadczy również wysoki wskaźnik w ramach liczby skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Średnia w tym zakresie wyniosła 0,04, a powyżej niej znalazły się 3 miejscowości (Brudki Stare, Grądy oraz Wąsewo).

Tabela 18 Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Miejscowość	udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)
-------------	---

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

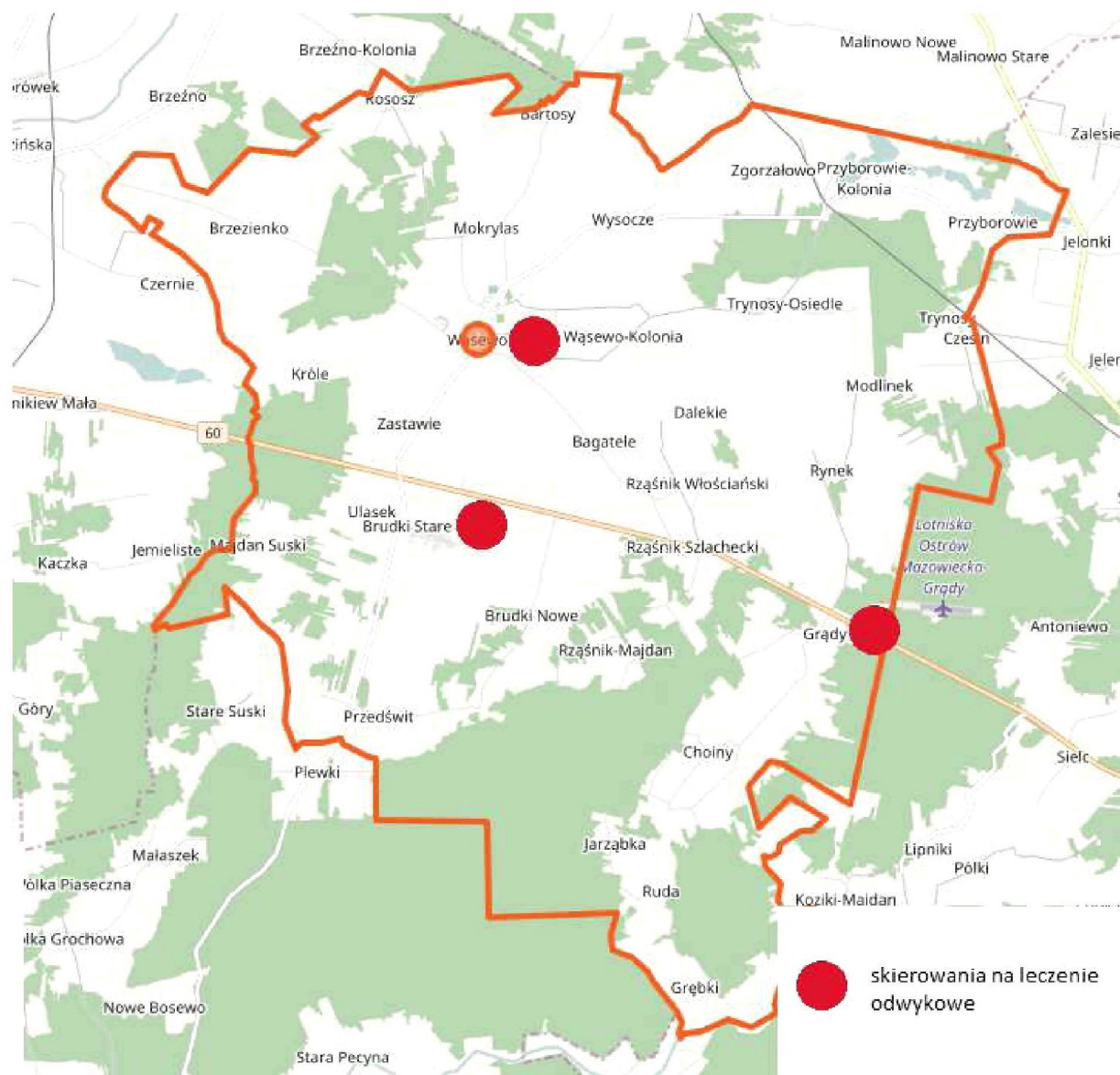
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,00
Bartosy	0,00
Brzezienko	0,00
Brudki Nowe	0,00
Brudki Stare	0,65
Choiny	0,00
Grądy	0,41
Grębki	0,00
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	0,00
Króle	0,00
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	0,00
Przyborowie	0,00
Rososz	0,00
Ruda	0,00
Rynek	0,00
Rząśnik Majdan	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00
Rząśnik Włociański	0,00
Trynosy	0,00
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	0,00
Wąsewo	0,17
Wąsewo Kolonia	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00
Wysocze	0,00
Zastawie	0,00

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Zgorzałowo	0,00
<i>Średnia</i>	0,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 10 Mapa miejscowości, w których wydano skierowania na leczenie odwykowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Uzupełnieniem poprzednio analizowanych danych jest liczba złożonych wniosków o dożywianie w szkołach. Średnia dla miejscowości gminnych w ramach niniejszego

wskaźnika wyniosła 7,34. Powyżej niej znalazło się 11 miejscowości. Największa liczba wniosków dotyczyła miejscowości Przedświt (26).

Tabela 19 Liczba wniosków o dożywianie w szkole w podziale na poszczególne miejscowości gminy Wąsewo

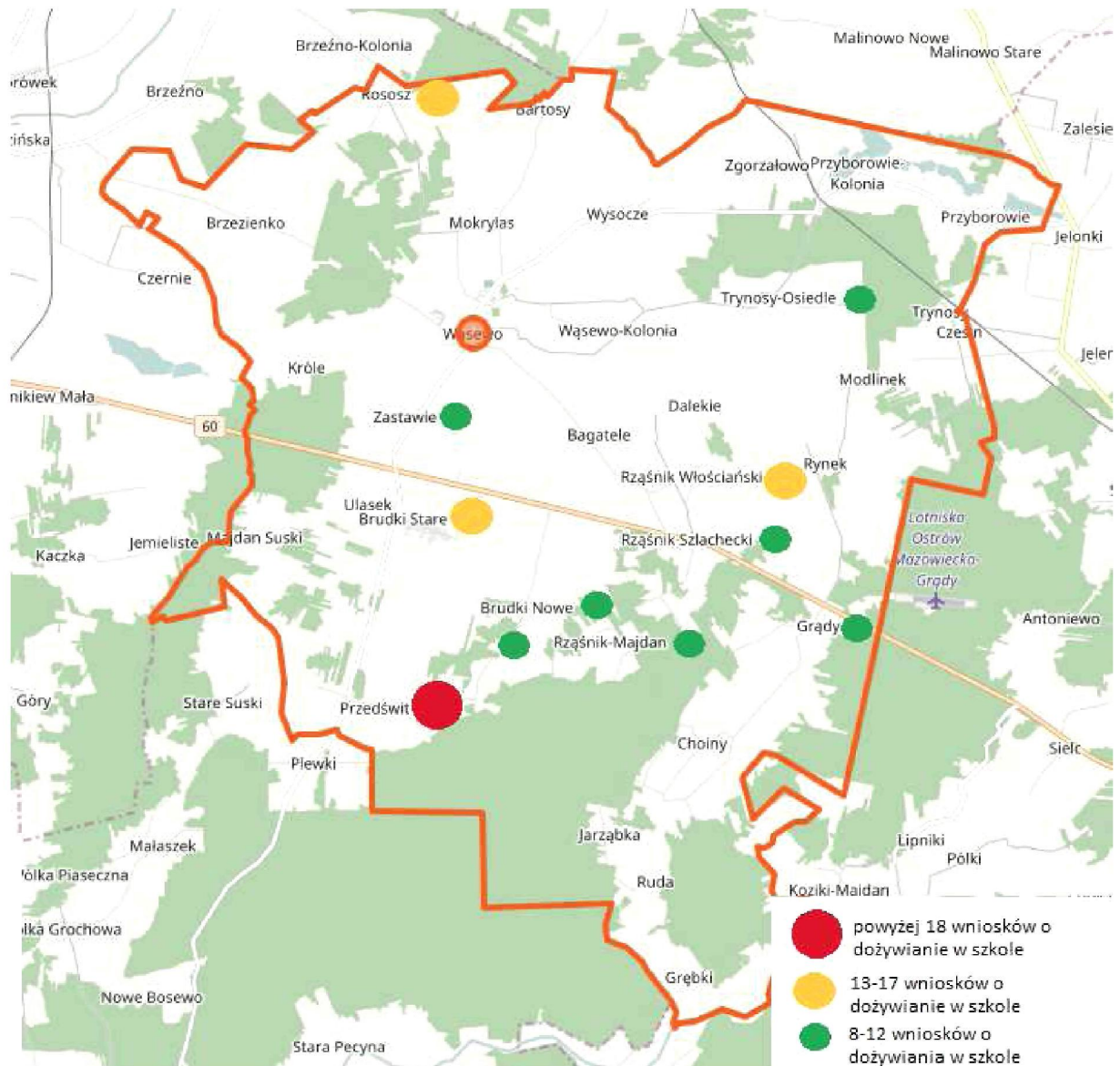
<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba wniosków</i>
Bagatele	7
Bartosy	3
Brzezienko	7
Brudki Nowe	10
Brudki Stare	14
Choiny	2
Grądy	9
Grębki	6
Czesin	2
Dalekie	7
Jarząbka	2
Króle	4
Majdan Suski	6
Mokrylas	5
Modlinek	5
Przedświt	26
Przyborowie	3
Rososz	14
Ruda	3
Rynek	5
Rząśnik Majdan	12
Rząśnik Szlachecki	8
Rząśnik Włociański	14
Trynosy	6
Trynosy Osiedle	10
Ulasek	4
Wąsewo	7

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba wniosków</i>
Wąsewo Kolonia	9
Wąsewo Lachowiec	3
Wysocze	7
Zastawie	8
Zgorzałowo	7
RAZEM	7,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Rysunek 11 Mapa miejscowości, w których złożono największą liczbę wniosków o dożywianie w szkole

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

PROBLEMY GOSPODARCZE

Średnia liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wchodzących w skład analizowanej gminy wyniosła 2,45. Poniżej tej średniej znalazło się 17 miejscowości. Na terenie 3 miejscowości odnotowano 0 działających podmiotów gospodarczych.

Tabela 20 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

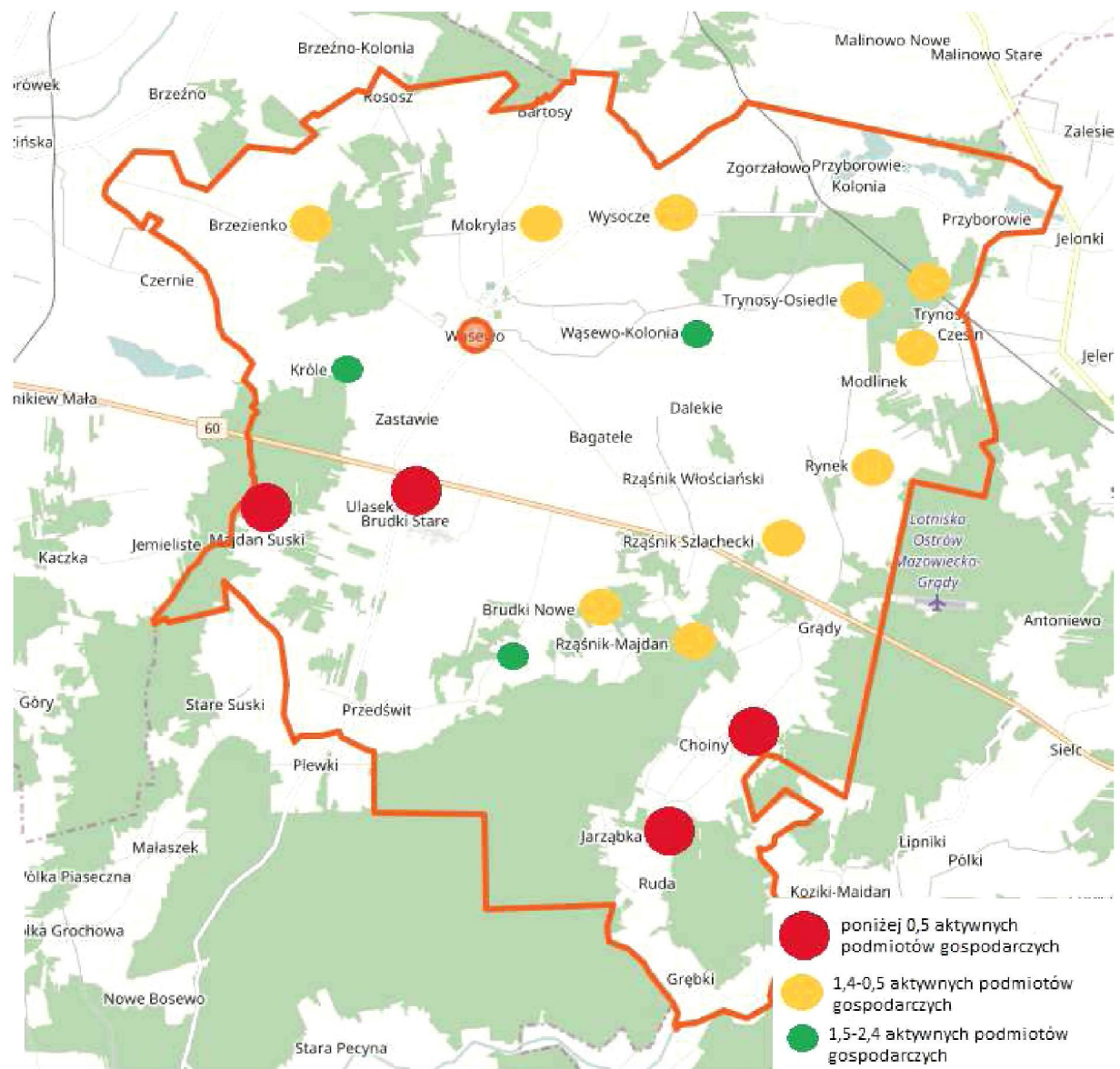
<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	4,00
Bartosy	5,95
Brzezienko	1,45
Brudki Nowe	1,37
Brudki Stare	3,88
Choiny	0,00
Grądy	4,13
Grębki	6,78
Czesin	1,15
Dalekie	2,50
Jarżabka	0,00
Króle	1,54
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	1,27
Modlinek	4,00
Przedświt	2,79
Przyborowie	3,74
Rososz	3,06
Ruda	3,57
Rynek	1,39
Rząśnik Majdan	1,11
Rząśnik Szlachecki	0,79

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rząśnik Włociański	3,25
Trynosy	1,25
Trynosy Osiedle	0,81
Ulasek	0,00
Wąsewo	6,22
Wąsewo Kolonia	1,68
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	1,43
Zastawie	4,07
Zgorzałowo	2,96
<i>Średnia</i>	2,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Rysunek 12 Mapa miejscowości, w których występuje najmniejsza liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

Zgodnie z poniższą mapą, na terenie Gminy Wąsewo występują pokrycia azbestowe na III stopniu pilności do usunięcia. Koncentracja zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest występuje między miejscowościami: Dalekie, Bagatele i Brudki Nowe.

Rysunek 3. Mapa pokryć azbestowych na terenie gminy Wąsewo

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

Na terenie gminy średnia liczba zabytków nieruchomych przypadająca na jedną jednostkę osadniczą wynosi 2,89. Powyżej tej średniej znalazło się 11 miejscowości, przy czym największą liczbę odnotowano w przypadku miejscowości Rososz (8 zabytków nieruchomych).

Tabela 21 Liczba zabytków nieruchomych na terenie poszczególnych miejscowości

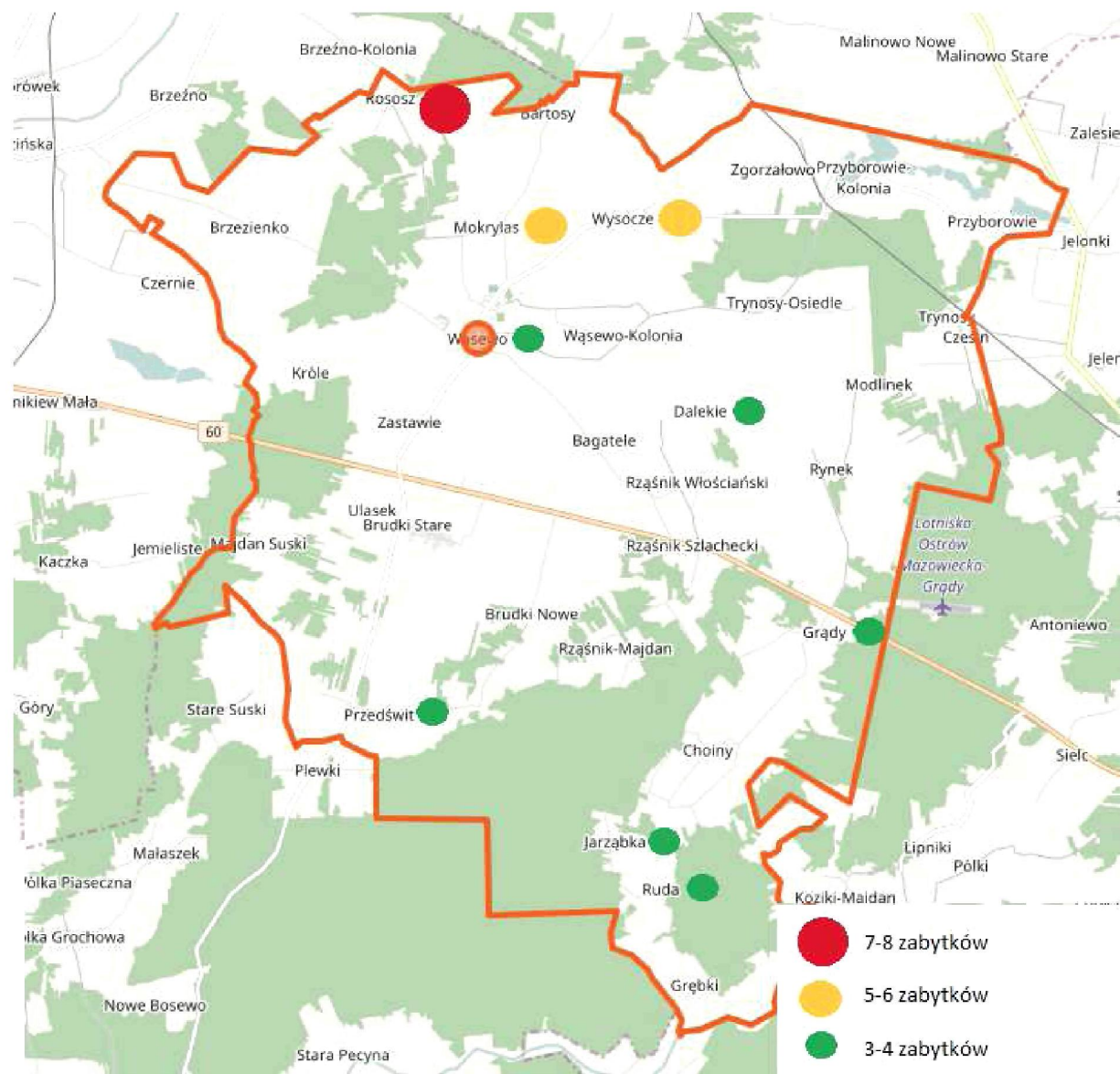
Miejscowość	Liczba zabytków
Bagatele	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków</i>
Bartosy	0
Brzezienko	0
Brudki Nowe	1
Brudki Stare	2
Choiny	1
Grądy	3
Grębki	2
Czesin	1
Dalekie	4
Jarząbka	3
Króle	0
Majdan Suski	1
Mokrylas	5
Modlinek	0
Przedświt	3
Przyborowie	0
Rososz	8
Ruda	4
Rynek	1
Rząśnik Majdan	0
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	0
Trynosy	2
Trynosy Osiedle	0
Ulasek	0
Wąsewo	4
Wąsewo Kolonia	0
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	6
Zastawie	2
Zgorzałowo	0
RAZEM	2,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 13 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Na terenie gminy średnia liczba stanowisk archeologicznych przypadająca na jedną jednostkę osadniczą wynosi 3,84. Powyżej tej średniej znalazło się 9 miejscowości, przy czym największą liczbę odnotowano w przypadku Wąsewa (10 stanowisk archeologicznych).

Tabela 22 Liczba stanowisk archeologicznych na terenie poszczególnych miejscowości

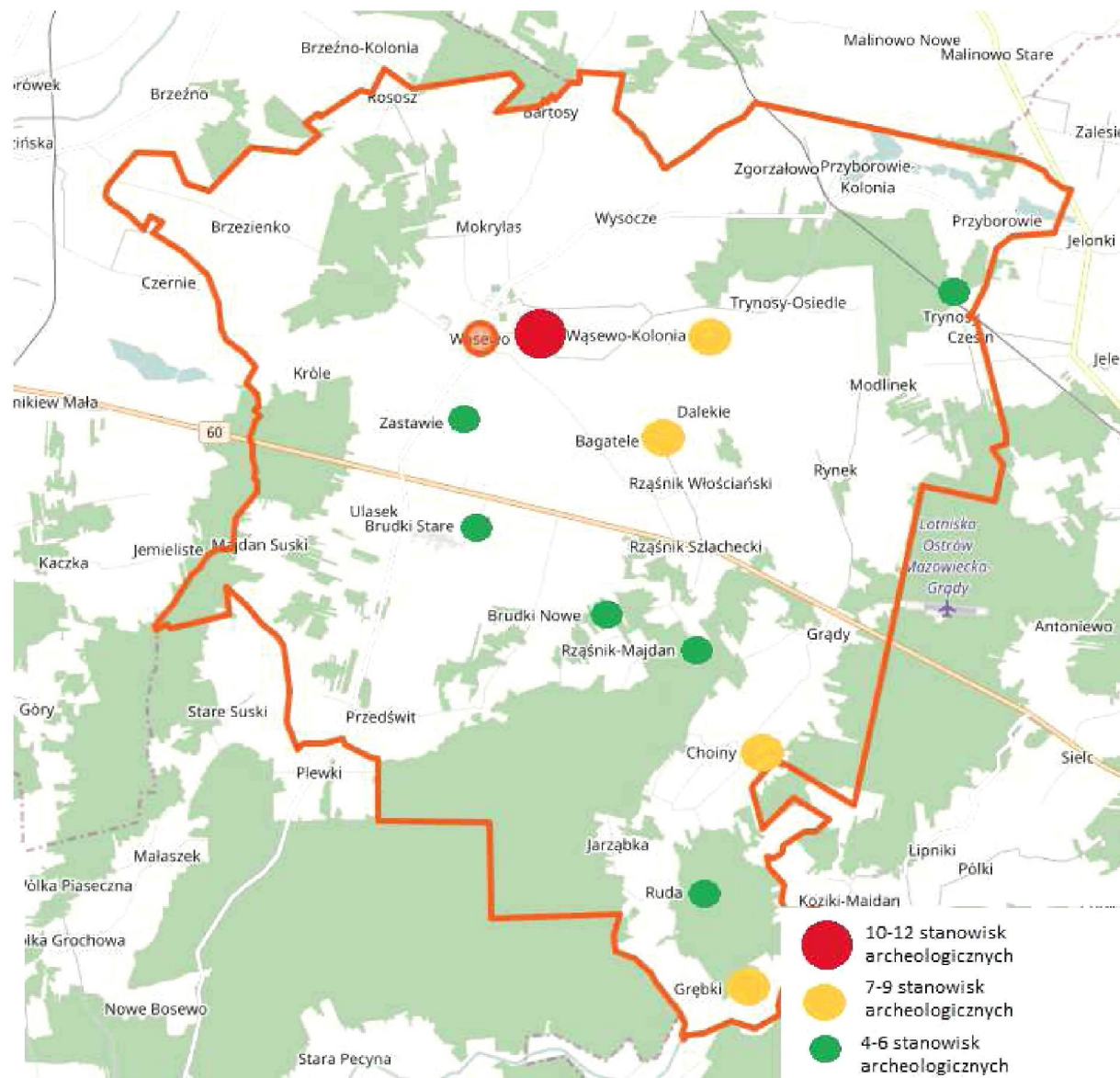
Miejscowość	Liczba stanowisk
Bagatele	9
Bartosy	0

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba stanowisk</i>
Brzezienko	3
Brudki Nowe	5
Brudki Stare	6
Choiny	8
Grądy	3
Grębki	7
Czesin	0
Dalekie	1
Jarząbka	2
Króle	2
Majdan Suski	1
Mokrylas	1
Modlinek	0
Przedświt	2
Przyborowie	2
Rososz	0
Ruda	5
Rynek	1
Rząśnik Majdan	4
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	2
Trynosy	4
Trynosy Osiedle	0
Ulasek	1
Wąsewo	10
Wąsewo Kolonia	7
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	3
Zastawie	5
Zgorzałowo	2
RAZEM	3,84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 14 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba stanowisk archeologicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Ostatnim wskaźnikiem uwzględnionym w niniejszej analizie jest liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Tylko na terenie 6 miejscowości mieszkańcy mają możliwość korzystania z sieci kanalizacyjnej. Tym samym, obszary kryzysowe stwierdzono we wszystkich miejscowościach, gdzie sieć taka nie istnieje.

Tabela 23 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

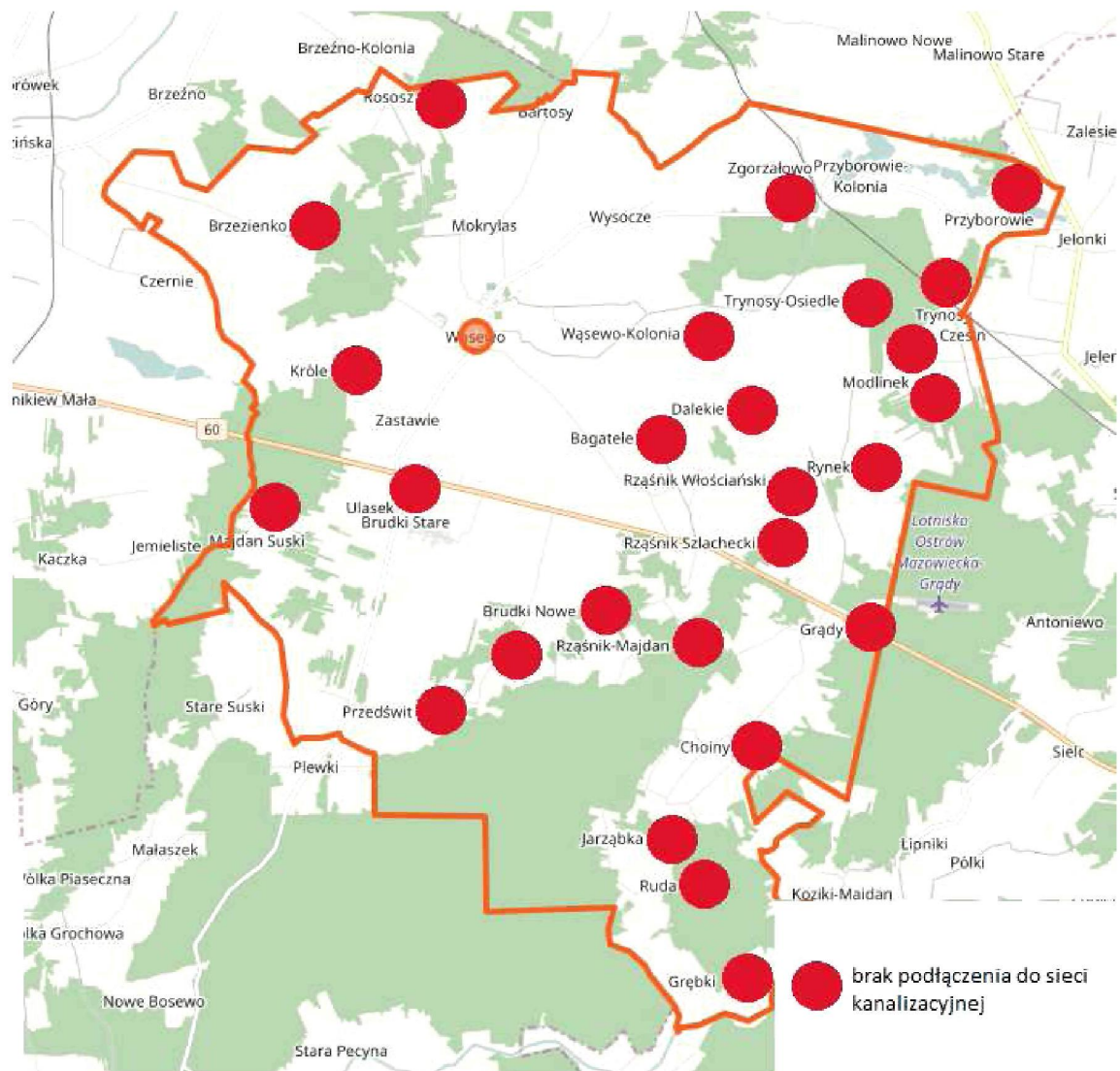
Miejscowość	udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)
Bagatele	0,00

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bartosy	80,95
Brzezienko	0,00
Brudki Nowe	0,00
Brudki Stare	76,38
Choiny	0,00
Grądy	0,00
Grębki	0,00
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	0,00
Króle	0,00
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	99,36
Modlinek	0,00
Przedświt	0,00
Przyborowie	0,00
Rososz	0,00
Ruda	0,00
Rynek	0,00
Rząśnik Majdan	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00
Rząśnik Włociański	0,00
Trynosy	0,00
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	0,00
Wąsewo	119,52
Wąsewo Kolonia	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00
Wysocze	76,19
Zastawie	65,16
Zgorzałowo	0,00
RAZEM	16,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 15 Mapa miejscowości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

4. ANALIZA SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu;
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady;
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu;
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu.

Analiza SWOT bazuje na identyfikacji poszczególnych czynników za pomocą kryterium czasu ich występowania (obecne/ przyszłe) i charakteru oddziaływania danego czynnika (pozytywne/ negatywne). Ze względu na zakres przedmiotowy i cel opracowania dokumentu zdecydowano się przyjąć założenia:

- mocne strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny;
- słabe strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i negatywny;
- szanse uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny;
- zagrożenia uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

Tabela 24 Analiza SWOT

ROZWÓJ PRZESTRZENNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • gęsta sieć dróg, • występowanie drogi krajowej nr 60 - umożliwia połączenia międzyregionalne, • dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, • duży udział lasów, • przynależność do obszaru „Zielone Płuca Polski”, • dobrze rozwinięty system wodociągowy, kanalizacyjny i sieci gazowej, • bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska klasa dróg, • brak centralnego systemu grzewczego, • brak infrastruktury turystycznej, • znaczne przekształcenia rzeźby terenu w wyniku wydobywania złóż kruszyw naturalnych, • jednorodny obszar typu rolniczego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja dróg, • dynamiczny rozwój zasobów mieszkaniowych, • wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprzygotowywanie obszarów pod nowe inwestycje, • tendencja wzrostu powierzchni rolnych, przy równoczesnym zastoju rozwoju gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.
ROZWÓJ SPOŁECZNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewniona edukacja (do poziomu gimnazjum), • aktywna działalność instytucji pozarządowych, • zapewniona podstawowa opieka zdrowia, • zapewniona opieka społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby ludności, • starzejące się społeczeństwo, • spadek liczby uczniów w palcówkach edukacyjnych, • wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • imigracja osób za obszaru gminy, • poszerzenie oferty instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, • pozyskanie funduszy europejskich na prowadzenie większej liczby szkoleń, 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągły spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, • coraz wyższe saldo migracji wewnętrznych, • negatywne wahania współczynnika skolaryzacji.

ROZWÓJ PRZESTRZENNY	
Mocne strony	Słabe strony
warsztatów, zajęć aktywizujących itp.	
ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby podmiotów gospodarczych, ochrona dorobku kultury, duża liczba przedsiębiorstw z sektora prywatnego, występowanie dużej liczby gospodarstw zajmujących powyżej 15 ha, użytki rolne utrzymywane w dobrej kulturze. 	<ul style="list-style-type: none"> brak dużych przedsiębiorstw, brak nowych miejsc pracy, bardzo mała liczba przedsiębiorstw z sektora publicznego, brak wsparcia dla młodych i/lub nowych przedsiębiorców ze strony samorządu lokalnego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> polepszenie promocji gminy poza jej granicami, likwidacja bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> monokultura upraw – w zasiewach przewaga zbóż, wahania w liczbie osób pracujących.

Źródło: opracowanie własne.

5. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

Zgodnie z ustawą i wytycznymi obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym to obszar, na którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, przy jednoczesnym współwystępowaniu problemów gospodarczych, środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych.

Analiza wskaźnikowa objęła takie kategorie danych, jak: osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców, osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba stanowisk archeologicznych, liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko, liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba wniosków o dożywianie w szkole, koncentracja zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych, liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Obszary wskazane zostały jako problemowe w przypadku, kiedy wartość wskaźnika przypadającego na dany obszar był gorszy (niekorzystny) w stosunku do średniej dla gminy. Wartości wskaźników dla poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25 Delimitacja obszarów kryzysowych – podsumowanie analizy wskaźnikowej

Miejscowość	Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stanowisk archeologicznych	Liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko	Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wniosków o dożywianie w szkole	Koncentracja zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych
Bagatele	2,40	0,00	6,40	0,80	4,80	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	9	2	4	0,00	7	Tak	0,00	4
Bartosy	2,38	1,19	4,76	2,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,95	0	0	0	0,00	3	Nie	80,95	0
Brzezienko	5,31	3,38	3,38	1,93	3,38	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45	3	0	2	0,00	7	Nie	0,00	4
Brudki Nowe	4,11	1,37	16,44	2,74	16,44	0,00	0,00	0,00	0,00	1,37	5	1	2	0,00	10	Tak	0,00	6
Brudki Stare	4,85	1,29	6,80	3,24	2,59	0,00	0,32	0,00	0,65	3,88	6	2	4	0,65	14	Nie	76,38	8
Choiny	4,44	0,00	6,67	4,44	0,00	2,22	0,00	0,00	0,00	0,00	8	1	1	0,00	2	Nie	0,00	6
Grady	4,96	1,24	5,79	4,13	4,55	0,41	0,00	0,00	0,00	4,13	3	3	7	0,41	9	Nie	0,00	8
Grębkł	8,47	1,69	11,86	3,39	10,17	0,00	0,00	0,00	0,00	6,78	7	2		0,00	6	Nie	0,00	7
Czesin	2,30	0,00	3,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,15	0	1	3	0,00	2	Nie	0,00	3
Dalekie	1,25	0,00	12,50	2,50	8,75	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	1	4	0	0,00	7	Tak	0,00	5
Jarząbk ^a	2,50	2,50	7,50	0,00	2,50	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00	2	3	0	0,00	2	Nie	0,00	5

Miejscowość																					
Króle	6,15	4,62	6,15	1,54	9,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,54	2	0	0	0,00	4	Nie	0,00	5
Majdan Suski	5,17	3,45	15,52	6,90	5,17	0,00	1,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1	1	0	0,00	6	Nie	0,00	7
Mokrzyś	0,00	1,27	2,55	0,00	3,18	0,00	0,00	0,00	0,64	1,27	1	5	1	1	1	0,00	0,00	5	Nie	99,36	3
Modlibożki	0,00	0,00	8,00	0,00	0,00	1,33	0,00	0,00	0,00	4,00	0	0	1	0	0,00	0,00	0,00	5	Nie	0,00	2
Przedświłki	5,92	0,70	7,67	2,79	2,09	0,00	0,00	0,00	0,00	2,79	2	3	2	2	0,00	0,00	0,00	26	Nie	0,00	5
Przyborowice	3,27	1,40	1,40	0,93	2,80	0,47	0,00	0,00	0,00	3,74	2	0	1	2	0,00	0,00	0,00	3	Nie	0,00	2
Rososz	3,06	2,04	14,29	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	3,06	0	8	0,00	0	0,00	0,00	0,00	14	Nie	0,00	6
Ruda	8,93	1,79	12,50	7,14	16,07	0,00	0,00	0,00	0,00	3,57	5	4	1	3	0,00	0,00	0,00	3	Nie	0,00	8
Rynek	2,78	2,78	8,33	2,78	9,72	1,39	0,00	0,00	0,00	1,39	1	1	2	5	0,00	0,00	0,00	5	Nie	0,00	6
Rzażniak Majdan	4,44	1,11	12,22	4,44	8,89	0,00	0,00	0,00	0,00	1,11	4	0	2	2	0,00	0,00	0,00	12	Nie	0,00	8
Rzażniak Szlachecki	1,59	0,79	11,11	2,38	7,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	8	Nie	0,00	5
Rzażniak Włosciański	3,25	0,81	8,94	4,88	6,50	0,00	0,81	0,00	0,00	3,25	2	0	5	5	0,00	0,00	0,00	14	Nie	0,00	7

Miejscowość	Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży z włamaniem na 100 mieszkańców	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stanowisk archeologicznych	Liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko	Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wniosków o dożywianie w szkole	Koncentracja zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych
Trynosy	17,50	6,25	7,50	1,25	11,25	3,75	0,00	0,00	1,25	1,25	4	2	1	0,00	6	Nie	0,00	8
Trynosy Osiedle	0,41	0,00	13,82	7,32	7,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	0	0	4	0,00	10	Nie	0,00	7
Ułasek	3,70	1,23	11,11	3,70	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1	0	0	0,00	4	Nie	0,00	5
Wąsewo	8,98	2,42	2,25	1,55	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	6,22	10	4	7	0,17	7	Nie	119,52	6
Wąsewo Kolonia	0,84	0,84	5,88	2,52	3,36	0,00	0,00	0,00	0,00	1,68	7	0	3	0,00	9	Nie	0,00	5
Wąsewo Lachowice	2,38	2,38	9,52	7,14	9,52	0,00	0,00	0,00	0,00	2,38	0	0	0	0,00	3	Nie	0,00	6
Wąsewo Wysocze	4,29	2,38	5,24	0,48	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00	1,43	3	6	0	0,00	7	Nie	76,19	4
Zastawie	3,62	0,45	5,88	3,62	1,36	0,00	0,00	0,00	0,45	4,07	5	2	6	0,00	8	Nie	65,16	5
Zgorzałowo	5,93	4,44	5,93	2,22	2,22	0,00	0,00	0,74	1,48	2,96	2	0	0	0,00	7	Nie	0,00	5
Średnia	4,23	1,68	8,17	2,79	5,92	0,38	0,09	0,02	0,14	2,45	3,84	2,89	2,95	0,04	7,34	-	16,17	Odchylenie standardowe = 4

Źródło:

Opracowanie

własne.

6. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z ustawą i wytycznymi, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym, to obszar, na którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, przy jednoczesnym współwystępowaniu problemów gospodarczych, środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych. Rozpatrując powyższe wymogi, szczególne natężenie tychże zjawisk zaobserwować można na terenie 24 miejscowości wchodzących w skład gminy:

Brudki Nowe, Brudki Stare, Choiny, Grądy, Grębki, Dalekie, Jarząbka, Króle, Majdan Suski, Przedświt, Rososz, Ruda, Rynek, Rząśnik Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włociański, Trynosy, Trynosy Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo Kolonia, Wąsewo Lachowiec, Zastawie, Zgorzałowo.

Dla ww. miejscowości liczba obszarów kryzysowych przekroczyła odchylenie standardowe dla gminy ogółem (odchylenie standardowe wyniosło 4, tj. za obszary zdegradowane uznano miejscowości, dla których liczba obszarów kryzysowych była wyższa, czyli wyniosła minimum 5).

7. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z Ustawą obszarem rewitalizacji nazywa się obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego i cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i/lub technicznym). Nie może być on większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie może go zamieszkiwać więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Jednocześnie, może zostać podzielony na podobszary – w tym nieposiadające wspólnych granic. Co więcej, tereny niezamieszkałe (tj. tereny przemysłowe (także powydobywcze), powojkowe oraz pokolejowe) mogą podlegać rewitalizacji jedynie w przypadku, gdy prowadzone na nich działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym¹⁸.

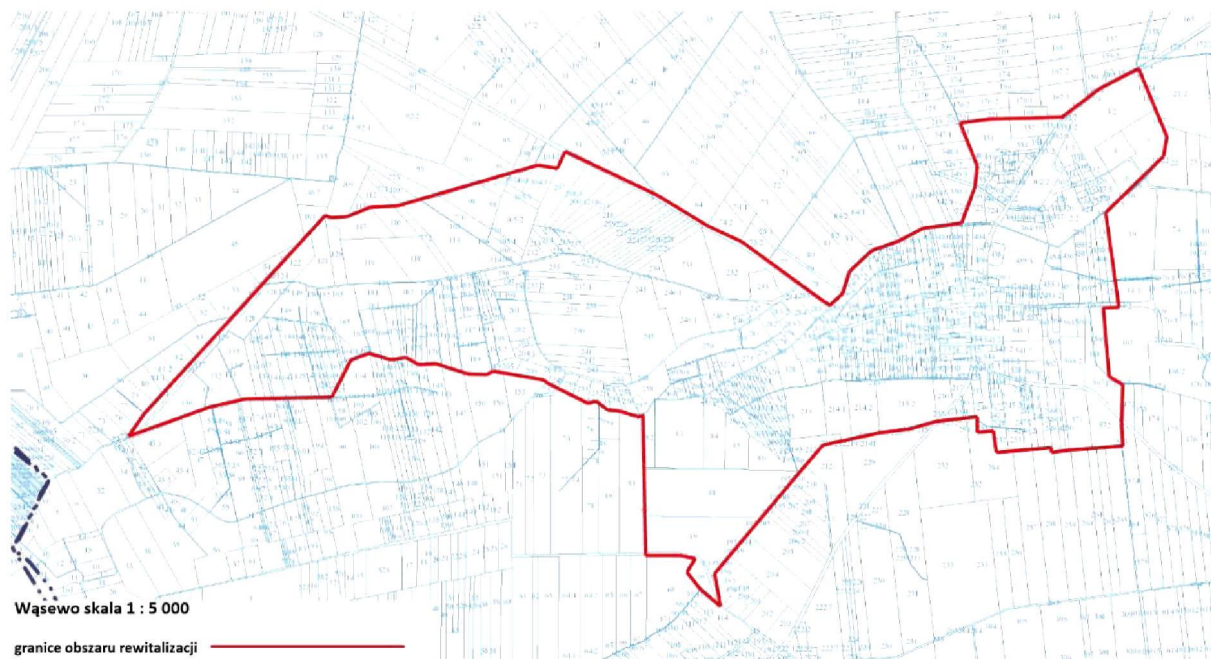
Ze względu na ograniczenia ludnościowo-powierzchniowe wynikające z zapisów Ustawy, obszar nie można do obszaru rewitalizacji zaliczyć całego wyznaczonego obszaru zdegradowanego, ze względu na znaczne przewyższanie powyższych kategorii. Z tego względu, biorąc pod uwagę lokalną charakterystykę, natężenie poszczególnych problemów, opinie ekspertów i możliwości rozwoju poszczególnych miejscowości, do obszaru rewitalizacji zaliczono:

- Wąsewo,
- Trynosy-Osiedle,
- Rynek,
- Grądy.

Z racji występowania znacznej powierzchni terenów niezamieszkałych jako obszar rewitalizacji wskazano część z ww. sołectw, tj. obszary zamieszkałe. Powyższy obszar zamieszkuje 25,4% mieszkańców gminy Wąsewo, a łączna powierzchnia wynosi 6,8 km², co stanowi 5,7% powierzchni gminy.

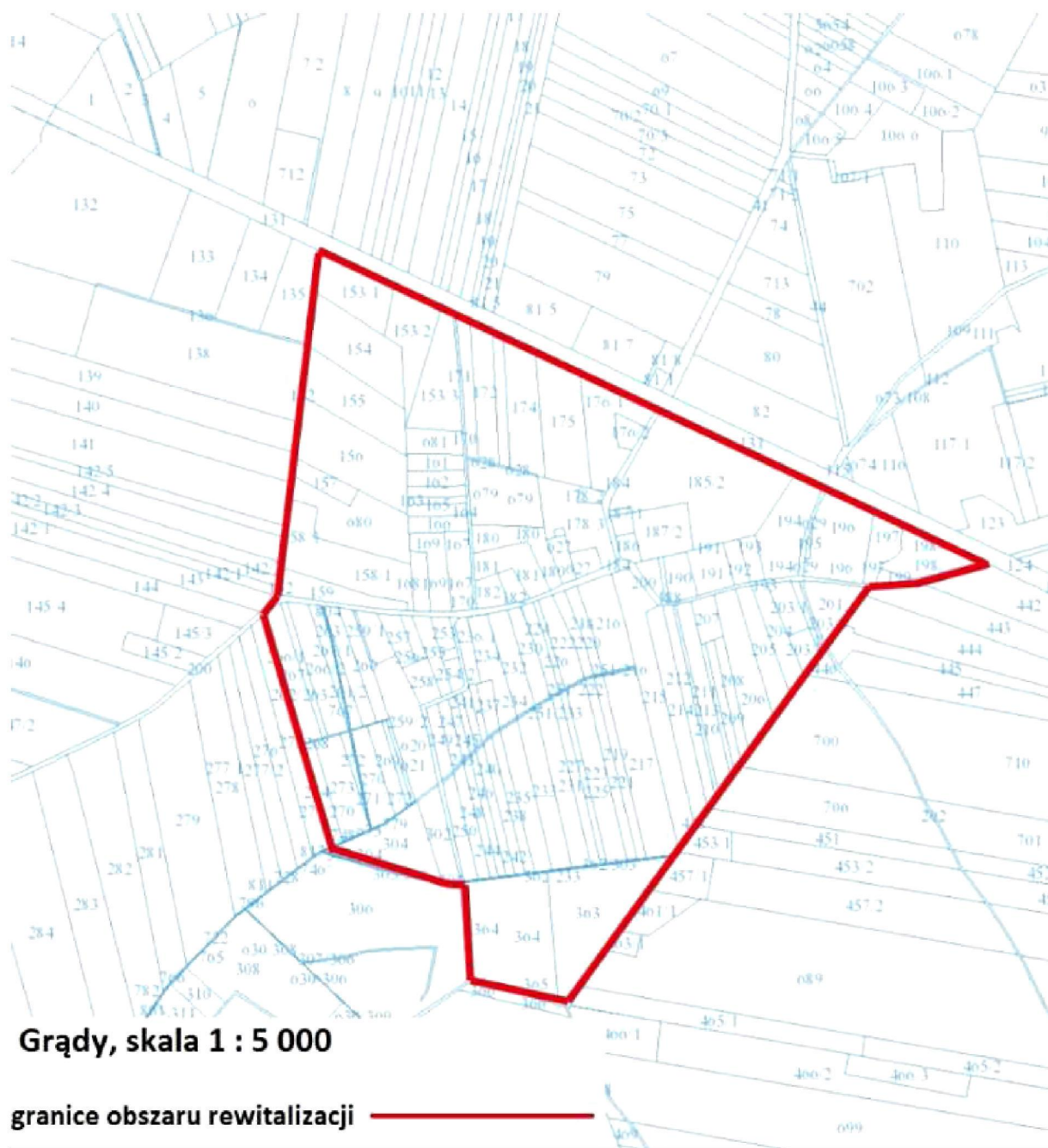
¹⁸ Art. 9 Ustawy z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Poniżej przedstawiony został zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji wraz z wyszczególnieniem aspektów problemowych.

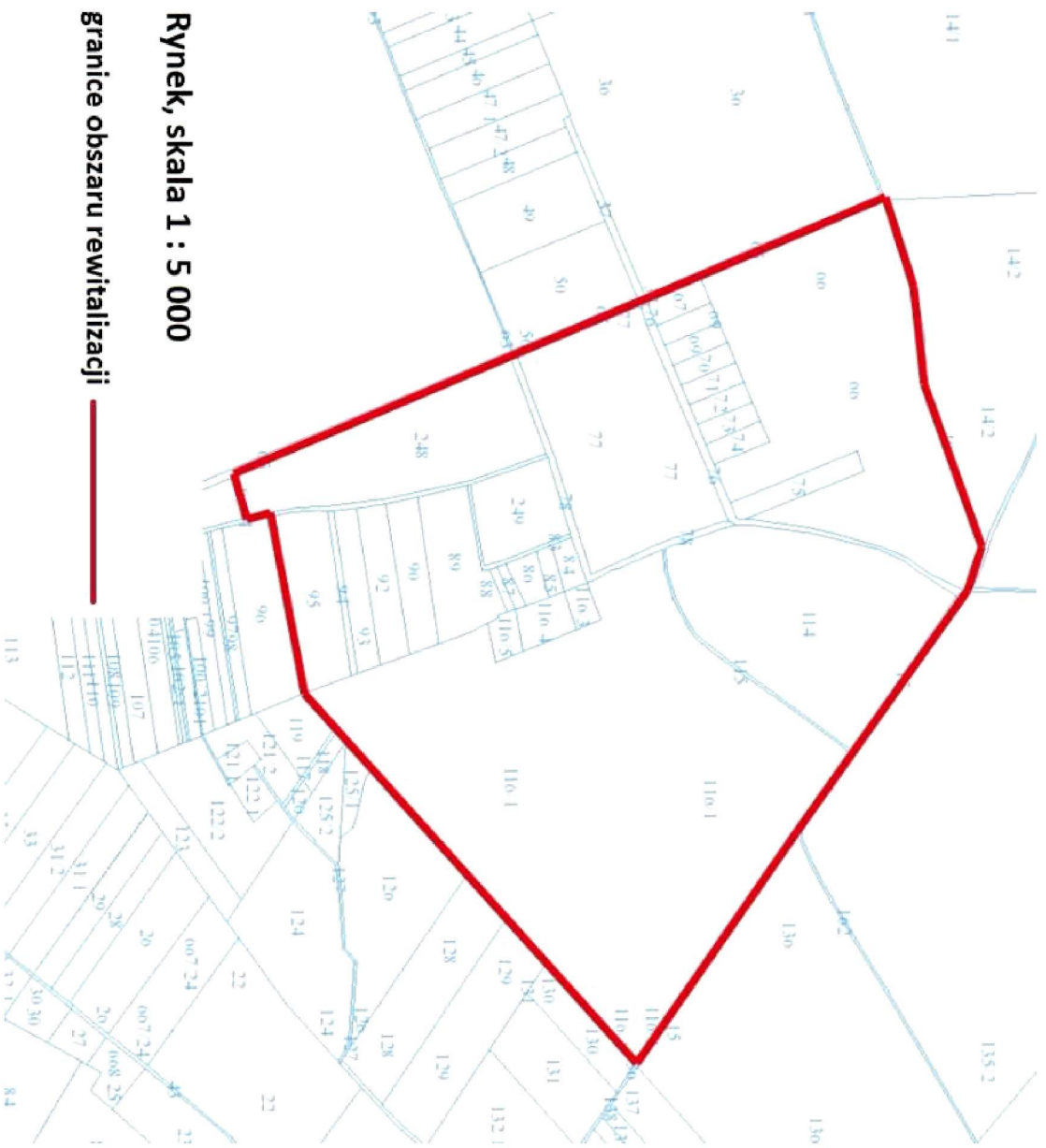
	Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stanowisk archeologicznych	Liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko	Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych
Wąsewo	8,98	2,42	10	4	7	0,17	6
Średnia dla gminy	4,23	1,68	3,84	2,89	2,95	0,04	4

Na terenie Wąsewa zaobserwowano występowanie zjawisk kryzysowych aż w 6 obszarach (średnia dla gminy wyniosła 4). Należy dodać, że różnice w ramach poszczególnych aspektów problemowych względem średniej gminnej były znaczące, co świadczy o głębokości ww. zjawisk i szczególnej istotności objęcia Wąsewa działaniami rewitalizacyjnymi. Aspekty problemowe najczęściej występowały w ramach obszaru społecznego, co świadczy o nawarstwianiu się problemów w tym zakresie.

	Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba zabytków nieruchomości w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko		Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba wniosków o dożywianie w szkole		Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Liczba obszarów kryzysowych
Grądy	4,96	4,13	0,41	3	7	0,41	9	0	8								
Średnia	4,23	2,79	0,38	2,89	2,95	0,04	7,34	16,17	4								

Na terenie sołectwa Grądy zaobserwowano największą liczbę zjawisk kryzysowych (wśród wybranych obszarów rewitalizacji). Taką sytuację wykazano aż w 8 obszarach (średnia dla gminy wyniosła 4). Największe różnice względem średniej gminnej zaobserwowano zarówno w aspektach społecznych (np. skierowania na leczenie odwykowe), jak i przestrzennie-funkcjonalnych (kanalizacyjna).

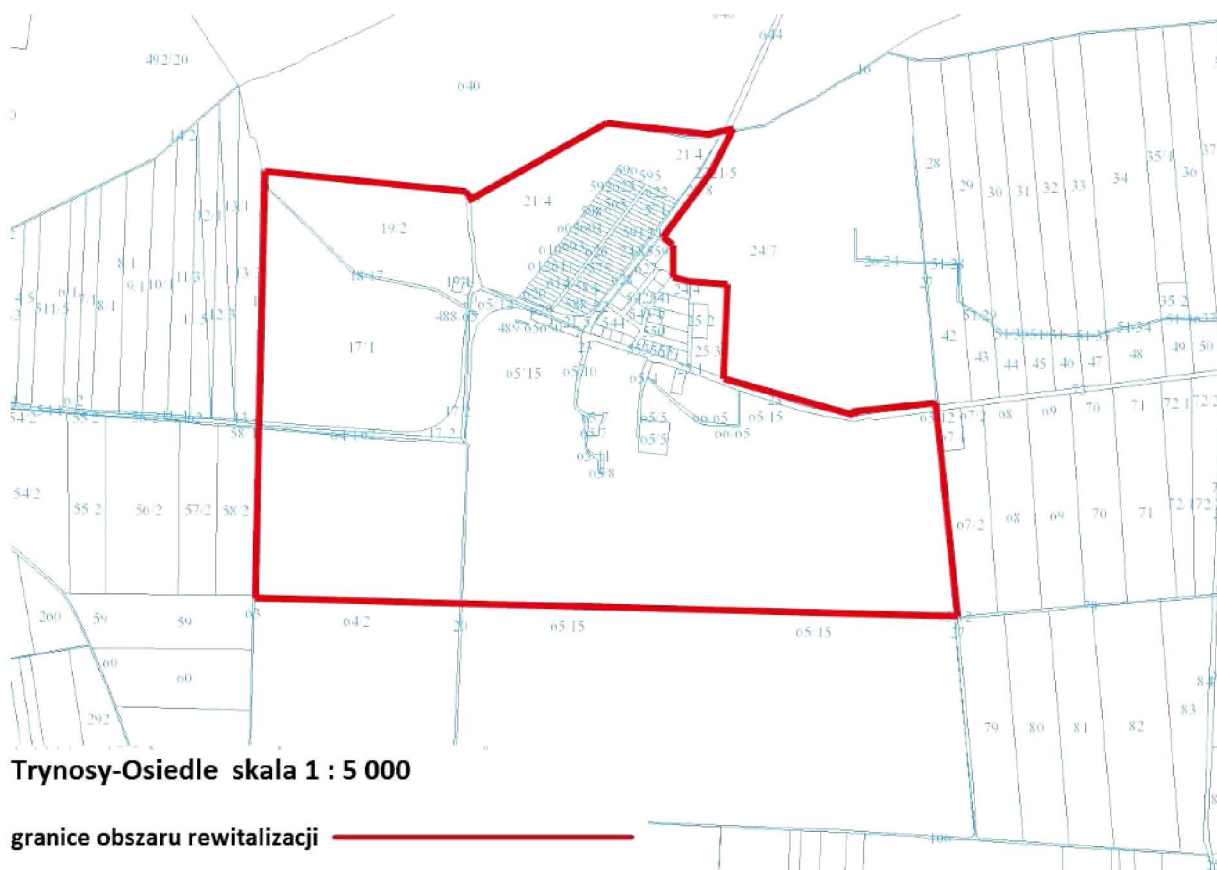

Rynek, skala 1 : 5 000

granice obszaru rewitalizacji

	Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców						
Rynek	2,78	8,33	9,72	1,39	1,39	0	6
Średnia	1,68	8,17	5,92	0,38	2,45	16,17	4
	Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych	

Na terenie sołectwa Rynek zaobserwowano występowanie zjawisk kryzysowych w 6 obszarach, tj. podobnie jak w przypadku Wąsewa (średnia dla gminy wyniosła 4). W tym przypadku różnice w ramach poszczególnych aspektów problemowych względem średniej gminnej również były znaczące, lecz nie we wszystkich badanych aspektach. Różnice występują również w ramach kategorii wykazanych problemów – tym razem prócz aspektu społecznego uwidocznił się również aspekt gospodarczy (niska liczba podmiotów gospodarczych, osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego oraz powiązany z tym aspekt społeczny w postaci osób żyjących w ubóstwie).

	Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko	Liczba wniosków o dożywianie w szkole	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych
Trynosy Osiedle	13,82	7,32	7,72	0,81	4	10	0	7
Średnia	8,17	2,79	5,92	2,45	2,95	7,34	16,17	4

Na terenie sołectwa Trynosy Osiedle zaobserwowano występowanie zjawisk kryzysowych aż w 7 obszarach (średnia dla gminy wyniosła 4). Ponownie różnice w ramach poszczególnych aspektów problemowych względem średniej gminnej były znaczące, co świadczy o głębokości ww. zjawisk i szczególnej istotności objęcia tego obszaru działaniami rewitalizacyjnymi. Tak jak w przypadku Wąsewa, aspekty problemowe najczęściej występowały w ramach obszaru społecznego, co również świadczy o nawarstwianiu się problemów w tym zakresie.

8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo zakłada kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, środowiska oraz gospodarki, w celu wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego.

Zaplanowany proces rewitalizacji przewiduje interwencje w najistotniejsze aspekty funkcjonowania gminy: społeczeństwo, gospodarkę i przestrzeń.

Należy zaznaczyć, że interesariuszami programu są osoby, instytucje lub ich grupy, na które bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje Program Rewitalizacji. To także podmioty wpływające na rezultaty procesu rewitalizacyjnego, zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny. Zalicza się do nich mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli, użytkowników nieruchomości, podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym terenie (w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego), a także podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność

gospodarczą lub społeczną (w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy władzy publicznej).

REKOMENDOWANE KIERUNKI INTERWENCJI

Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2023 zakłada realizację działań rewitalizacyjnych w obszarze społeczeństwa, gospodarki oraz przestrzeni i środowiska. W każdym z ww. obszarów, na podstawie analizy społeczno-gospodarczej, określono obszary wymagające poprawy. Osiągnięcie poniższych celów strategicznych oraz operacyjnych umożliwi zrealizowanie pożądanej wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzonym procesie rewitalizacji.

1. Obszar strategiczny: Społeczeństwo

Cel strategiczny dla obszaru rewitalizacji: Zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych występujących w na obszarze rewitalizacji.

2. Obszar strategiczny: Przestrzeń i środowisko

Cel strategiczny dla obszaru rewitalizacji: Zagospodarowanie zaniedbanych terenów na obszarze rewitalizacji

3. Obszar strategiczny: Gospodarka

Cel strategiczny dla obszaru rewitalizacji: Wzrost poziomu przedsiębiorczości lokalnej

Rysunek 16 Cele strategiczne Gminy Wąsewo oraz obszarów przeznaczonych do rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTÓW

Na obszarach problemowych uwzględnione zostały kryteria, zgodnie z wytycznymi o rewitalizacji. Główny nacisk zostanie położony na rozwiązywanie szerokiego zakresu problemów społecznych. Logika interwencji zakłada uwzględnienie zarówno Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ustalone zostały także założenia programu rewitalizacji, które opierają się na interwencji w trzech zasadniczych wymiarach, wybranych na podstawie zdiagnozowanych problemów:

- Wymiar społeczny:
 - Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
 - Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych.
- Wymiar przestrzenno-środowiskowy:
 - Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji.
 - Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej.

- Wymiar gospodarczy:
 - Aktywizacja zawodowa mieszkańców.
 - Umożliwienie rozwoju postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.

UZASADNIENIE CELÓW REWITALIZACYJNYCH I ICH WPŁYW NA NIWELOWANIE KONCENTRACJI ZJAWISK NEGATYWNYCH

Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo zakłada realizację 3 celów strategicznych oraz 7 celów operacyjnych. Poniżej przedstawiona numeracja celów operacyjnych w ramach obszarów strategicznych posłuży do oceny pod względem ich zasadności.

Tabela 26 Wykaz celów operacyjnych

Nr	Cel operacyjny
1.1.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
1.2.	Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
1.3	Obniżenie poziomu ubóstwa i związanych z tym problemów społecznych
2.1.	Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
2.2.	Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej
3.1	Aktywizacja zawodowa mieszkańców
3.2	Umożliwienie rozwoju postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne.

Poziom wpływu poszczególnych celów operacyjnych na zjawiska kryzysowe (zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji), a tym samym zasadności ich realizacji został oceniony na podstawie analizy potrzeb rewitalizacyjnych w skali 1-3, gdzie:

- **1:** niski poziom wpływu na zjawisko kryzysowe;
- **2:** średni poziom wpływu na zjawisko kryzysowe;
- **3:** wysoki poziom wpływu na zjawisko kryzysowe.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

	Społeczeństwo			Przestrzeń i środowisko		Gospodarka	
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	3.2
Bezrobocie	1	3	3	3	1	3	3
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	2	1	3	3	3	1	1
Przestępczość	3	3	3	1	1	3	3
Alkoholizm	2	3	3	1	1	3	3
Zagrożenie wykluczeniem społecznym	2	3	3	1	1	3	3
Niepełnosprawność	1	1	1	1	1	2	1
Niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną	2	1	1	2	2	1	1
Ubóstwo	2	2	3	2	1	3	3
Niski poziom przedsiębiorczości	1	2	3	2	1	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	1	1	1	2	1

9. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W ramach całościowego procesu rewitalizacji w Gminie Wąsewo zaplanowano 22 projekty kluczowe i 2 projekty komplementarne.

LISTA A: PROJEKTY GŁÓWNE

Na Listę A wybrane zostały projekty, bez których realizacja celów zawartych w Programie Rewitalizacji nie będzie możliwa oraz tych, które przyczynią się do wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Wybrane projekty zlokalizowane są na terenie przeznaczonym do rewitalizacji. Prócz projektów społecznych, związanych z aktywizacją i integracją mieszkańców obszarów rewitalizacji, pojawiły się także projekty infrastrukturalne, które pozwolą na skuteczną realizację projektów społecznych.

1. Reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie wraz z monitoringiem na terenie miejscowości Wąsewo

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Jednym z czynników pozytywnie wpływających na jakość życia jest poczucie bezpieczeństwa. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, problem przestępczości na obszarze gminy, w tym na obszarze rewitalizacji, jest istotnym aspektem problemowym wpływającym na występowanie obszarów kryzysowych. Brak posterunku Policji oraz funkcjonującego monitoringu wpływa na brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i uniemożliwia poprawę wskaźników w tym wymiarze.

Cel projektu: Celem projektu jest reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie, poprzez zaadoptowanie części budynku OSP, po byłych sklepie GS oraz założenie monitoringu na terenie Wąsewa.

Zakres realizowanych działań: zaadaptowanie części budynku OSP, po byłym sklepie GS oraz założenie monitoringu na terenie Wąsewa.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji: Prognozuje się, że opisywany projekt zwiększy poziom bezpieczeństwa mieszkańców zarówno obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy.

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów wpływających na spadek przestępczości (cel 1.1)

Liczba projektów związanych z termomodernizacją i zwiększeniem efektywności energetycznej (cel 2.2)

2. Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Na działce nr 69 znajduje się zbiornik wodny oraz boisko do siatkówki plażowej. Teren ten ma tym samym dobre predyspozycje do integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Brakuje niestety miejsca, które umożliwiłyby organizację spotkań i wydarzeń na terenie tego miejsca. Budowa altany umożliwiłaby aktywizację społeczną mieszkańców i zapewniłaby miejsce do spędzania czasu wolnego.

Cel projektu: Celem projektu jest aktywizacja społeczna mieszkańców i nadanie funkcji społecznych terenowi nad zbiornikiem wodnym

Zakres realizowanych działań: przygotowanie podłoża na znajdującej się działce i budowa altany. Działka znajduje się w obszarze rewitalizacji na terenie Wąsewa.

Prognozowane rezultaty

Prognozuje się, że opisywany projekt przyczyni się do integracji mieszkańców, zapewniając im miejsce do spędzania wolnego czasu, uzupełniając tym samym funkcje terenu nad zbiornikiem wodnym

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

3. Zagospodarowanie przestrzeni placu wiejskiego na cele rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowe wraz z remontem dwóch budynków

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Brak zagospodarowanego placu wiejskiego pozwalającego na organizację wydarzeń. Znajdujące się przy placu budynki wymagają remontu.

Cel projektu: Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom obszaru rewitalizacji miejsca spotkań i integracji wielopokoleniowej. Ponadto, ze względu na położenie w centrum wsi projekt korzystnie wpłynie na estetykę miejscowości. Bezpośrednio do terenu przylega również stary cmentarz związany z wojną polsko-bolszewicką. Realizacja projektu pozwoli jednocześnie na poprawę estetyki jego otoczenia.

Zakres realizowanych działań: Remont (zewnątrzny i wewnętrzny) dwóch przylegających budynków (działka 187/1 budynek po byłej szkole podstawowej oraz działka 178/3 budynek OSP) wraz z renowacją placu przed nimi (schody, kostka brukowa, płot). Ponadto w zakres projektu wchodzi zagospodarowanie od podstaw placu wiejskiego jako obiektu rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowego. Obiekty tworzą względem siebie zamknięty kompleks.

Prognozowane rezultaty: Prognozuje się, że opisywany projekt przyczyni się do integracji mieszkańców, zapewniając im miejsce do integracji wielopokoleniowej (spotkania, imprezy okolicznościowe, szkolenia, pikniki, festyny, imprezy sportowo-rekreacyjne). Ponadto, realizacja zadania przyczyni się do zwiększenia estetyki przestrzeni publicznej.

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów związanych z termomodernizacją i zwiększeniem efektywności energetycznej (cel 2.2)

4. Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych Gminy Wąsewo, w tym również bezrobocie ukryte.

Konsultacje z władzami Urzędu Pracy oraz analizy dokumentów oraz rozeznanie w codziennej pracy GOPS wskazują na trudną sytuację osób bez pracy z powodu niskich kwalifikacji zawodowych lub ich całkowitego braku. Rynek pracy na terenie gminy ma wiele ofert dla bezrobotnych, jednak brak uprawnień oraz umiejętności poruszania się po rynku pracy osób bezrobotnych prowadzi do bierności zawodowej, a tym samym społecznej. Nieadekwatność kwalifikacji względem ofert pracy na terenie gminy Wąsewo i okolic stanowi główną barierę znalezienia zatrudnienia. Zadaniem władz gminy jest też aktywizacja mieszkańców i pobudzenie do działania. Brak pracy ma destruktywny wpływ na życie osób bezrobotnych, powoduje bierność życiową, niską samoocenę, niską aktywność społeczną, brak wiary we własne siły i możliwości. Wyżej wymienione czynniki determinują sytuację materialną i powodują dużą zależność od Ośrodka Pomocy Społecznej. Wymienione bariery wskazują na konieczność objęcia bezrobotnych osób korzystających ze świadczeń OPS kompleksowym systemem wsparcia jakie zapewni ww. projekt. Wykształcenie oraz rozwijanie umiejętności jest bardzo ważne we wszystkich sferach życia: zawodowej, edukacyjnej, psychologicznej, społecznej. Dlatego w ramach projektu zostaną zorganizowane kursy przygotowujące do pracy w zawodach pożądanym na rynku zatrudnienia oraz wsparcie edukacyjne, kulturalne i społeczne dla uczestników projektu.

Cel projektu: Celem ogólnym projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej bezrobotnych klientów pomocy społecznej z terenów gminy Wąsewo. Cele szczegółowe projektu:

- zwiększenie kwalifikacji zawodowych przez 12 bezrobotnych z gminy Wąsewo,
- zwiększenie szans na rynku pracy 12 bezrobotnych osób,
- zwiększenie przez 12 osób bezrobotnych wiedzy z zakresu poruszania się po lokalnym rynku pracy,
- zwiększenie zdolności interpersonalnych oraz umiejętności psychospołecznych 12 bezrobotnych klientów/ klientek pomocy społecznej,
- wypracowanie przez klientów/klientki pomocy społecznej własnego wizerunku na rynku pracy.

Zakres realizowanych działań: Projekt będzie polegał na aktywizacji osób bezrobotnych pochodzących z terenów zagrożonych w Gminie Wąsewo, poprzez zorganizowanie dla nich bezpłatnego udziału w kursach zawodowych kierunkowych oraz podnoszących kwalifikacje (prawo jazdy kat. B), a także we wsparciu psychologicznym, kulturalnym, społecznym uczestników i ich rodzin. Działania jakie będą niezbędne do realizacji projektu to:

- przeprowadzenie rekrutacji uczestników opartej na diagnozie potrzeb mieszkańców z terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zorganizowanie spotkania informacyjno-organizacyjnego dla uczestników,
- podpisanie umów tzw. kontraktów socjalnych (umów zawierających zasady uczestnictwa w projekcie, cele, założenia, wymagania, planowane efekty, ocenę udziału) z ostatecznymi uczestnikami projektu,
- promocja projektu poprzez ogłoszenia w lokalnych formach przekazu,
- wybór firm szkoleniowych, które przeprowadzą kursy/szkolenia,
- rekrutacja personelu merytorycznego(psycholog, doradca zawodowy),
- opracowanie, przygotowanie, akceptacja harmonogramu i programu zajęć,
- zorganizowanie wyjazdu kulturalno-integracyjnego,
- zarządzanie i ewaluacja projektu.

Odbiorcami projektu będzie grupa 12 osób bezrobotnych lub pracujących w trudnym położeniu na rynku pracy lub nieaktywnych zawodowo zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Prognozowane rezultaty

Rezultaty miękkie:

- 70% uczestników/czek projektu podniesie swoją samoocenę,
- wzrost pewności siebie u 70% uczestników/czek projektu,
- 100% uczestników/czek kursów zdobędzie dodatkowe doświadczenie zawodowe,
- 80% uczestników/czek projektu udoskonali swoje praktyczne umiejętności zawodowe,
- podniesienie umiejętności poszukiwania pracy wśród wszystkich osób, które wzięły udział w projekcie,
- poprawa umiejętności rozmowy z pracodawcą przez wszystkie osoby biorące udział w projekcie,
- 80% uczestników/czek projektu podniesie umiejętność prezentowania swoich mocnych stron,
- wzrośnie umiejętność pisania CV wśród 90% uczestników/czek projektu,
- wzrośnie umiejętność pisania Listu Motywacyjnego wśród 90% uczestników/czek projektu,

- podniesienie umiejętności skutecznej komunikacji wśród 80% uczestników/czek , którzy ukończą udział w projekcie.

Rezultaty twarde:

- zorganizowanie 1 cyklu szkoleń zawodowych dla 12 os.,
- zorganizowanie 1 cyklu kursu na prawo jazdy kat B,
- 12 ukończy kursy i szkolenia zawodowe,
- 1 wyjazd integracyjny,
- 1 cykl warsztatów z psychologiem,
- 1 cykl warsztatów z doradcą zawodowym,
- prezentacja multimedialna z przebiegu projektu,
- 12 indywidualnych preferencji zawodowych wydanych przez doradcę zawodowego.

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów mających wpływ na ograniczanie zjawiska ubóstwa i związanych z nim problemów społecznych (cel 1.3)

Liczba projektów aktywizujących zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji (cel 3.1)

Liczba projektów mających wpływ na rozwój postaw przedsiębiorczych mieszkańców obszaru rewitalizacji (cel 3.2)

5. Senior Wigor

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Działania jakie planujemy w ramach projektu Senior-Wigor są odpowiedzią na pojawiający się problem w polskim społeczeństwie, a tym samym w gminie Wąsewo w miejscowości Grądy i okolicy szczególnie zmiany demograficzne, zauważa się zjawisko starzenia się społeczeństwa, a więc wydłużenie przeciętnego czasu trwania życia oraz stały wzrost liczby osób w wieku 60 plus. Z upływem lat przybywa osób starszych, dysponujących dużą ilością wolnego czasu i chcących ten czas

spożytkować w sposób aktywny. Z tego też względu należałoby podjąć działania zmierzające w kierunku zaspokojenia potrzeb i pragnień osób starszych, okazać większe zainteresowanie i wsparcie dla tej grupy społecznej. Przede wszystkim w dziedzinie aktywizacji seniorów, by mogli oni pozostać jak najdłużej w swoim środowisku, czerpiąc radość z życia i podejmowanych działań. Zadanie będzie realizowane w miejscowości Grądy, której mieszkańcy są zagrożeni wykluczeniem społecznym z różnych powodów ale w większości dużej liczby osób starszych i niepełnosprawnych, gdzie znajduje się odpowiedni nieużytkowany budynek po byłej szkole. Na dzienny dom „Senior –Wigor” zostanie zaadaptowany budynek po dawnej szkole w miejscowości Grądy. Budynek przeznaczony na dzienny dom seniora wymaga generalnego remontu.

Cel projektu: Celem głównym zadania jest zagospodarowanie czasu wolnego i zapewnienie usług edukacyjno-opiekuńczych osobom starszym z terenu miejscowości Grądy oraz okolicznych miejscowości poprzez utworzenie dziennego domu pobytu Senior Wigor dla osób starszych.

Celem szczegółowym projektu jest zapewnienie seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego. Tak zdefiniowane cele realizowane będą w efekcie:

- poprawy jakości życia seniorów na terenie Gminy (objęcie 15 seniorów kompleksową opieką specjalistyczną)
- integracji społecznej środowiska seniorów (utworzenie grupy wsparcia),
- zwiększenia zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnej (utworzenie chóru, klubu seniora itp.)

Dzienny Dom Senior Wigor zapewni osobom starszym dom, w którym będą mogli spędzać większość swojego czasu, nawiązać kontakty przyjaźnie, poczuć się potrzebnymi i użytecznymi obywatelami. Dzienny dom Senior-Wigor pozwoli starszym ludziom spotykać się ze sobą, wspólnie gotować, ćwiczyć, relaksować się. Pośrednio wpłynie też na kształtowanie relacji międzyludzkich, integrację pokoleń poprzez włączenie wolontariatu młodzieży z lokalnych szkół, co pośrednio wpłynie na wykształtowanie w młodych ludziach wrażliwość oraz wartości szacunku dla osób starszych i niesienie pomocy innym.

Zakres realizowanych działań: Projekt będzie polegał na utworzeniu Dziennego Domu Seniora w miejscowości Grądy w budynku po dawnej szkole podstawowej. Działania planowane do realizacji projektu to:

- Adaptacja pomieszczeń i remont budynku przeznaczonego na dzienny dom seniora „Senior-Wigor” (wybranie drogą przetargu firmy usługowo-budowlanej, która kompleksowo zajmie się: przerobieniem instalacji ogrzewania budynku, hydrauliką, przygotowaniem i remontem (tynki, malowanie, podłogi, płytki itp.)

-Wyposażenie poszczególnych pomieszczeń przygotowanych na dzienny dom (zakup projektu aranżacji wnętrz),

-rekrutacja personelu, który będzie funkcjonował i pracował w celu zapewnieniu odpowiedniej opieki seniorom oraz nabór uczestników projektu,

-bieżąca działalność domu (opracowanie harmonogramu dnia, zajęć, zakresów czynności, itp.),

-promocja projektu (strona www, ogłoszenia parafialne, tablice informacyjne).

Grupę adresatów zadania publicznego będzie stanowić min. 15 osobowa grupa seniorów nieaktywnych zawodowo w wieku 60 plus.

Prognozowane rezultaty

Rezultaty miękkie:

-podniesienie samooceny u osób starszych,

-integracja osób starszych oraz pokoleń,

-podniesienie poziomu prestiżu opieki nad osobami starszymi,

-zapewnienie spędzania czasu wolnego osobom starszym.

Rezultaty twarde:

-utworzenie 1 Domu Seniora,

-objęcie wsparciem min. 15 osób starszych,

- utworzenie 4 stanowisk pracy.

-8 godzin dziennej opieki dla osób starszych.

- 1 w roku cykl zajęć edukacyjno- zdrowotno-rehabilitacyjnych dla osób starszych.

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

6. Pogodne wakacje

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Projekt pt.: „Pogodne wakacje” będzie polegał na zorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych w sposób bezpośredni bądź pośredni problemem alkoholowym tym samym znajdujących się w grupie ryzyka wykluczenia społecznego. Jest odpowiedzią na aktualny stan rzeczy w małych społecznościach wiejskich, która jest szczególnie miejscem zagrożonym różnymi patologiami ze względu na szerzące się bezrobocie. Kiedy w rodzinie bądź w bliskim otoczeniu występuje bądź występował problem alkoholowy skutki jego negatywnego wpływu utrzymują się i ujawniają latami. Najczęściej uszkodzone są dzieci, które nie mają wpływu na to, że ich rodzice, dziadkowie, rodzeństwo czy kuzynostwo nadużywa alkoholu. Zorganizowanie wypoczynku letniego połączonego z profilaktyką i terapią uzależnień dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo dotkniętych skutkami alkoholizmu jest odpowiedzią, także na aktualną sytuację ekonomiczną oraz potrzeby społeczne dzieci i ich rodziców, a przede wszystkim pomoże dzieciom i młodzieży z takich rodzin prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

Program ten zrealizowany będzie w formie warsztatów o tematyce profilaktyki uzależnień (przyczyny, skutki, następstwa) i zdrowego stylu życia — bez nałogów. Warsztaty zostaną przeprowadzone przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje zawodowe do realizacji wyżej wymienionego zadania.

Cel projektu: Celem głównym projektu jest wsparcie i pomoc w rozwoju dzieci i młodzieży poprzez realizację programu profilaktyczno-terapeutycznego dla osób z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych skutkami alkoholizmu. Cele szczegółowe:

- aktywizacja i budowanie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, potrzebujących wsparcia,
- inspirowanie do odkrywania możliwości aktywnego i kreatywnego uczestnictwa w życiu społecznym wolnym od nałogów,
- inicjowanie działań nakierowanych na promocję zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień.

Zakres realizowanych działań: Projekt będzie polegał na zorganizowaniu wycieczki letniego (10 dni) dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez alkoholizm połączonego z terapią. Odbiorcami projektu będzie ok. 40 dzieci i młodzież z miejscowości Wąsewo, Trynosy-Osiedle, Rynek, Grądy pochodzące z różnych rodzin wiejskich niewydolnych wychowawczo, dotkniętych skutkami alkoholizmu. Rodzin zamożnych, ale często też ubogich z dysfunkcjami, gdzie występuje problem alkoholowy, który negatywnie wpływa na ich funkcjonowanie w środowisku szkolnym, rodzinnym, społecznym. Będą to dzieci mające problemy w nauce i w relacjach interpersonalnych, które czują się ofiarami na tle przemocy fizycznej i psychicznej. Nabór uczestników dokonany będzie na podstawie dokumentów i informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. Informacje te są to dane wrażliwe dostępne będą w siedzibie GOPS (Niebieskie Karty, wnioski o objęcie leczeniem itp.). Zostanie przeprowadzone spotkanie rekrutacyjne, w którym będzie uczestniczyła komisja składająca się z przedstawicieli GOPS, GKRPA, ZI, Szkół. Zostanie sporządzona lista ostateczna i rezerwowa uczestników projektu. Działania jakie będą niezbędne do realizacji projektu to:

- przygotowanie dokumentacji związanych z częścią administracyjną projektu: listy obecności, umowy, program wycieczki, opracowanie tematyki i wdrożenie programu terapeutyczno-profilaktycznego dla dzieci i młodzieży, zatrudnienie odpowiedniego personelu (rekrutacja),
- organizacja wycieczki letniej nad morzem (wybór miejscowości, noclegu, rezerwacja, plan wycieczki, dojazd, ubezpieczenie, wyżywienie, terapia) itp.,

-Warsztaty i prelekcje z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowego stylu życia podczas wyjazdu mające na celu wzmocnienie postaw społecznych i asertywnych dzieci z grup szczególnego ryzyka z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, zajęcia ruchowe (przy muzyce lub na plaży), zajęcia plastyczne (tworzenie plakatów i ulotek o tematyce uzależnień), zajęć integracyjno-sportowych (wieczorki przy ognisku, gry i zabawy sportowe).

Wyjazd będzie trwał 10 dni na przełomie lipca i sierpnia. Uczestnicy będą mieli zapewniony nocleg, wyżywienie, ubezpieczenie oraz profesjonalną opiekę świadczoną przez wykształconą i przeszkoloną kadrę: terapeutę-opiekuna odpowiedzialnego za przeprowadzenie zajęć profilaktyczno-terapeutycznych, opiekunów sprawujących całodobową opiekę nad dziećmi i młodzieżą i ratownika dbającego o bezpieczeństwo podczas plażowania. Kierownik wycieczki będzie zatrudniony jako osoba odpowiedzialna za prawidłowy przebieg i realizację całego przedsięwzięcia. Czynnością końcową projektu będzie jego ewaluacja polegająca na opracowaniu sprawozdania podsumowującego i przeprowadzenie wśród uczestników ankiet

Prognozowane rezultaty

- wsparcie 40 dzieci i młodzieży poprzez dostępność fachowego poradnictwa,
- rozwój osobisty i społeczny 40 osób zamieszkujących zagrożone wsie,
- zwiększenie aktywizacji i budowania poczucia własnej wartości, postaw asertywnych przez dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia,
- wsparcie szeroko rozumianego rozwoju uczestników projektu odkrycia przez nich nowych możliwości aktywnego i kreatywnego uczestnictwa w życiu społecznym wolnym od uzależnień,
- zwiększenie wiedzy z zakresu aktywnie spędzania czasu podczas wycieczki letniej,
- powiększenie wiedzy niezbędnej do podejmowania samodzielnych zadań służących zdrowiu, prawidłowemu rozwojowi organizmu, aktywności ruchowej oraz rozbudzeniu potrzeb do czynnego uczestnictwa w różnych formach aktywności,
- ukształtowanie postaw osobowościowych poprzez wyrobienie poczucia odpowiedzialności za życie i zdrowie własne oraz drugiego człowieka jak również eksponowanie indywidualnych możliwości, upodobań i zainteresowań,

- zwiększenie przez 100% uczestników wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień i zasad zdrowego stylu życia.

Rezultaty twarde:

-40 dzieci i młodzież z terenu gminy Wąsewo weźmie udział w wyjeździe i warsztatach profilaktycznych,

-1 cykl zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne,

- 10 dniowy wyjazd profilaktyczno- wypoczynkowo-terapeutyczny.

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów wpływających na spadek przestępczości (cel 1.1)

Liczba projektów mających wpływ na ograniczanie zjawiska ubóstwa i związanych z nim problemów społecznych (cel 1.3)

7. Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium P.W. Narodzenia NMW w Wąsewie

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Obiekt jest własnością Wnioskodawcy – Parafii p.w. Narodzenia NMP w Wąsewie. Nieruchomość pod inwestycje są własnością Parafii i będą użytkowane zgodnie z przeznaczeniem. Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana na terenie działki o nr ewidencyjnym 438 (teren na którym usytuowane jest Sanktuarium) znajdującej się w miejscowości Wąsewo ul. Armii Krajowej 4. Wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością do celów inwestycyjnych

Cel projektu: Głównym celem projektu jest wzmocnienie atrakcyjności turystycznej Północnego Mazowsza poprzez odrestaurowanie zabytku leżącego na Szlaku Turystycznym Obiektów Sakralnych

Cele szczegółowe:

- Podniesienie atrakcyjności Gminy Wąsewo wynikające z pełniejszego wykorzystania potencjału turystycznego, kulturowego oraz zabytków sakralnych,
- Kształtowanie pożądanych zjawisk społecznych tj. aktywizacji społecznej i kulturalnej społeczeństwa Gminy, lokalna integracja mieszkańców,
- Rozwój gospodarczy Gminy wynikający z poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej głównie w branży około turystycznej,
- Podniesienie poziomu zamożności mieszkańców wynikające ze zwiększonej aktywności gospodarczej,
- Umocnienie funkcji kulturotwórczej i społecznej gminy,
- Wzmocnienie funkcji edukacyjno-kulturowej obiektu objętego projektem, poprzez zachęcanie mieszkańców Gminy i okolicznych terenów, w tym młodzieży szkolnej, do pogłębienia wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i wzmocnienia świadomości historycznej w oparciu o program działań promocyjno-edukacyjnych związanych z obiektem.
- Poprawa wizerunku Gminy jako jednostki inwestującej w zachowanie obiektów dziedzictwa narodowego,

Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym (głównie migracjom), poprzez wzmocnienie poczucia tożsamości i przynależności do miejsca zamieszkania.

Zakres realizowanych działań: Projekt pt. „Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium p.w. Narodzenia NMP w Wąsewie” będzie realizowany przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Przedmiot projektu pt.: „Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium p.w. Narodzenia NMP w Wąsewie” zakłada realizację dwóch grup prac:

prace konserwatorskie i restauratorskie polichromii na ścianach kaplic bocznych w Kościele Parafialnym p.w. Narodzenia NMP w Wąsewie.

W ramach zadania zostaną poniesione wydatki niezbędne do realizacji projektu - uznane za kwalifikowane i poniesione na:

prace techniczne, konserwatorskie

prace estetyczne - restauratorskie

wynajem rusztowań

opracowanie dokumentacji

Prace konserwatorskie i restauratorskie bezpośrednio na ścianach kaplic bocznych będą prowadzone na podstawie Programu na wykonywanie wyżej wskazanych zadań oraz uzyskanej decyzji nr 163/16 z dn. 29.06.2016r. z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie.

Prace będą polegały na:

1. Wykonaniu całościowych oraz szczegółowych fotografii dokumentacyjnych malowideł w świetle odbitym i bocznym.
2. Opisie stanu zachowania wszystkich elementów i warstw stratygraficznych malowideł z uwzględnieniem przyczyn zniszczeń.
3. Cokoły - wykonanie odkrywek schodkowych i pasowych przez warstwy wtórne (uzupełnienia tynków, kity, łąty) umożliwiające ustalenie pierwotnej kolorystyki i sposobu malowania.
4. Czyszczeniu - rozpoczęcie od delikatnego oczyszczania z kurzu i brudu metodami mechanicznymi.
5. Oczyszczanie z brudu i kurzu przy zastosowaniu metod mechanicznych.
6. Usuwanie łąt o niewystarczającej adhezji do podłoża.
7. Podklejenie odpadających i rozwarstwiających się tynków oryginalnych poprzez iniekcje podtynkowe.
8. Wykonanie zabezpieczających opasek wapienno-piaskowych wokół tynków oryginalnych.
9. Uzupelnienie ubytków tynku: zrekonstruowanie cokołów, założenie łąt itp.
10. Wykonanie retuszy ubytków warstwy malarskiej i rekonstrukcji metodą naśladowczą

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów aktywizujących zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji (cel 3.1)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

8. Rozbudowa Gminnego Przedszkola w Wąsewie z przeznaczeniem na miejsca noclegowe

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu liczby miejsc noclegowych na terenie rewitalizacji. Tym samym, projekt przyczyni się do rozwiązania problemu braku bazy noclegowej dla uczestników obozów sportowych.

Cel projektu: Projekt zakłada powstanie bazy noclegowej dla uczestników obozów sportowych.

Zakres realizowanych działań: Projekt dotyczy rozbudowy Gminnego Przedszkola w Wąsewie (ul. Szkolna) z przeznaczeniem na miejsca noclegowe, poprzez adaptację pomieszczeń i rozbudowy obiektu.

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

9. Przebudowa Szkoły w Wąsewie

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Dzieci korzystające z usług szkoły zlokalizowanego na ul. Szkolnej nie mają zapewnionych dobrych warunków do odpowiedniego rozwoju i edukacji. W budynku znajdują się za to niewykorzystane pomieszczenia, których adaptacja przyczynić się może do poprawy warunków w budynku.

Projekt będzie kolejnym krokiem do podniesienia edukacji i rozwoju dzieci.

Cel projektu: poprawa dostępności i jakości kształcenia poprzez zapewnienie odpowiedniej jakości infrastruktury oświatowo - edukacyjnej.

Celem bezpośrednim projektu jest poprawa dostępności, warunków i jakości kształcenia na poziomie szkoły podstawowej poprzez remont, wyposażenie i zagospodarowanie niewykorzystanej przestrzeni szkoły. Realizacja inwestycji wpłynie na poprawę kształcenia. Będzie ona widoczna przed wszystkim poprzez rozwiązanie problemów związanych z brakiem miejsc w obiekcie. Wyremontowanie i przebudowanie wnętrza obiektu pozwoli na poprawę komfortu prowadzenia zajęć.

Zakres realizowanych działań: remont, wyposażenie i zagospodarowanie niewykorzystanej przestrzeni szkoły. Wyremontowanie i przebudowanie wnętrza obiektu pozwoli na poprawę komfortu prowadzenia zajęć.

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów mających wpływ na ograniczanie zjawiska ubóstwa i związanych z nim problemów społecznych (cel 1.3)

10. Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Na terenie gminy (tym samym i obszarze rewitalizacji) brak obecnie Zakładu Usług Komunalnych

Cel projektu: Stworzenie Zakładu Usług Komunalnych

Zakres realizowanych działań: Stworzenie Zakładu Usług Komunalnych na terenie po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

11. Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Na terenie miejscowości Wąsewo brak jest miejsca w którym mógłby działać Klub Integracji Społecznej a także miejsca gdzie mogłaby powstać Izba Pamięci.

Cel projektu: Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia (Wąsewo, ul. Goworowska 39) na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci. Głównym celem projektu jest integracja społeczeństwa mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Zakres realizowanych działań: Projekt ma na celu stworzenie miejsca integracji i aktywizacji mieszkańców gminy, zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu oraz budowanie tożsamości lokalnej. Projekt zakłada również powstanie Izby Pamięci.

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

12. Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelni

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Brak miejsca spotkań i rozrywki w miejscowości Trynosy-Osiedle. W tym celu planuje się odrestaurowanie budynku po byłej gorzelni.

Cel projektu: Głównym celem projektu jest integracja społeczeństwa mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Projekt ma na celu stworzenie miejsca integracji i aktywizacji mieszkańców gminy, zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu

Zakres realizowanych działań: : Stworzenie miejsca przeznaczonego na cele publiczne, miejsce spotkań i rozrywki.

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów wpływających na spadek przestępczości (cel 1.1)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

13. Termomodernizacja budynku wielorodzinnego w miejscowości Trynosy – Osiedle

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Budynek popegeerowski w Trynosach – Osiedlu (adres Trynosy-Osiedle 5) uległ degradacji. Remont przyczyni się do poprawy wizerunku miejscowości oraz wykorzystania rozwiązań efektywnych energetycznie.

Cel projektu: Projekt ma na celu podniesienie standardu technicznego budynków w których znajdują się mieszkania socjalne poprzez wykonanie termomodernizacji, instalacji odnawialnych źródeł energii. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków życia ludzi potrzebujących oraz do poprawy wizerunku wsi.

Zakres realizowanych działań: wykonanie termomodernizacji oraz instalacji odnawialnych źródeł energii

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów związanych z termomodernizacją i zwiększeniem efektywności energetycznej (cel 2.2)

14. Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Budynki popegeerowskie w Trynosach – Osiedlu uległy dużemu zniszczeniu. Remont przyczyni się do poprawy wizerunku miejscowości i efektywności energetycznej obiektów.

Cel projektu: Projekt ma na celu podniesienie standardu technicznego budynków poprzez wykonanie termomodernizacji oraz instalacji odnawialnych źródeł energii.

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków życia ludzi potrzebujących oraz do poprawy wizerunku wsi.

Zakres realizowanych działań: Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej w miejscowości Trynosy-Osiedle

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów związanych z termomodernizacją i zwiększeniem efektywności energetycznej (cel 2.2)

15. Budowa placu zabaw oraz boiska w miejscowości Rynek

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Uporządkowanie i zagospodarowanie działki (Rynek, działka nr 77), stworzenie miejsca do aktywnej formy wypoczynku.

Cel projektu: Celem projektu jest urządzenie terenu pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną.

Zakres realizowanych działań: Aby zrealizować projekt należy pozyskać działkę od Agencji Nieruchomości Rolnych .Projekt zakłada zagospodarowanie działki 77 poprzez zabudowę części działki tj. budynki mieszkalne, zagospodarowanie części terenu na potrzeby rekreacyjne –plac zabaw wraz z boiskiem do gry w piłkę nożną.

Projekt skierowany będzie do mieszkańców wsi Rynek (tj. miejscowości wchodzącej w skład obszaru rewitalizacji)

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

16. Adaptacja budynku po hydroforni na potrzebę utworzenia świetlicy wiejskiej

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Budynek po hydroforni uległ degradacji i wymaga remontu (Rynek, działka nr 77)

Cel projektu: Celem projektu jest stworzenie ogólnodostępnego miejsca spotkań dla młodzieży oraz osób starszych. Tym samym zapewniona zostanie integracja społeczności lokalnej. Projekt jest komplementarny z budowa placu zabaw oraz boiska.

Zakres realizowanych działań: Aby zrealizować projekt należy pozyskać działkę od Agencji Nieruchomości Rolnych. Projekt zakłada remont budynku po byłej hydroforni. Projekt skierowany będzie do mieszkańców wsi Rynek (tj. miejscowości wchodzącej w skład obszaru rewitalizacji)

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

17. Zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Teren po byłym dworze w miejscowości Rynek (działka nr 114) uległ degradacji i wymaga uporządkowania.

Cel projektu: Celem projektu jest urządzenie terenu po byłym dworze

Zakres realizowanych działań: Aby zrealizować projekt należy pozyskać działkę od Agencji Nieruchomości Rolnych. Na działce znajduje się zaniedbany zbiornik wodny oraz park. Należy oczyścić działkę, przeprowadzić prace oczyszczające staw.

Prognozowane rezultaty

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

18. Zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Działka nr 3/2 w miejscowości Wąsewo pozostaje niezagospodarowana. Wymagane jest urządzenie terenu pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną

Cel projektu: Celem projektu jest urządzenie terenu pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną

Zakres realizowanych działań: Projekt zakłada zagospodarowanie działki 3/2 poprzez zabudowę części działki tj. budynki mieszkalne, zagospodarowanie części terenu na potrzeby rekreacyjne, wykopanie stawu.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

19. Poprawa estetyki ul. Zastawskiej w miejscowości Wąsewo

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: ulica Zastawska jest obecnie nieoświetlona i wymaga zmian w zakresie poprawy estetyki. Pomysł realizacji projektu pochodzi z przeprowadzonych konsultacji społecznych (debaty publicznej), gdzie spotkał się z szeroką akceptacją społeczności lokalnej.

Cel projektu: Poprawa estetyki ulicy

Zakres realizowanych działań: Projekt zakłada modernizację oświetlenia ulicznego, wykonanie iluminacji świetlnej. Nasadzenie w ciągu ulicy krzewów ozdobnych, nowego oznakowania ulicy.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

20. Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na halę widowisko – sportową

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Na terenie Wąsewa brak jest obecnie miejsca, w których mogłyby odbywać się profesjonalne wydarzenia kulturalne, np. koncerty. Pomysł realizacji projektu pochodzi z przeprowadzonych konsultacji społecznych (debaty publicznej), gdzie spotkał się z szeroką akceptacją społeczności lokalnej.

Cel projektu: Stworzenie miejsca, w których mogłyby mieć miejsce profesjonalnie przygotowane wydarzenia kulturalne

Zakres realizowanych działań: Projekt zakłada rozszerzenie oferty Gminnego Centrum Sportowo – Rekreacyjnego w Wąsewie, poprzez wykonanie adaptacji hali sportowej na halę widowiskowo – sportową. W ramach zadania przewiduje się wykonanie nagłośnienia, oświetlenia oraz sceny.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

21. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wąsewo

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: budynek Urzędu Gminy Wąsewo wymaga termomodernizacji, celem m.in. ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery oraz zwiększenia efektywności energetycznej.

Cel projektu: Celem realizacji projektu jest termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej Urzędu Gminy Wąsewo położonego na terenie Gminy Wąsewo. Realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza poprzez ograniczenie emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Inwestycja będzie z zakresu poprawy efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej – głęboka modernizacja energetyczna połączona z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii (jako elementu projektu).

Głównym celem projektu jest bowiem zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy oraz racjonalne wykorzystanie energii co bezpośrednio przełoży się na poprawę warunków życia mieszkańców, spowoduje poprawę wizerunku gminy i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy, a co w dłuższej perspektywie czasowej przełoży się na rozwój Gminy.

Zasadniczym celem jest wzrost jakości życia w regionie poprzez poprawę jakości powietrza dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na paliwa nieodnawialne użytkowane na cele grzewcze w budynku użyteczności publicznej.

Spadek zapotrzebowania na paliwo wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie emisji szkodliwych produktów powstających przy spalaniu.

Zakres realizowanych działań:

- ocieplenie obiektu: ścian zewnętrznych oraz stropu nad ostatnią kondygnacją,
- wymiana drzwi zewnętrznych;
- wymiana oświetlenia na energooszczędne;
- zastosowanie automatyki pogodowej do pieca centralnego ogrzewania;
- instalacja zaworów podpionowych i termostatycznych (termostaty) na instalacji centralnego ogrzewania;
- montaż paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą i opomiarowaniem.

Rezultatem projektu będzie, poza zmniejszeniem emisji, zmniejszenie kosztów ponoszonych z budżetu Gminy na ogrzewania budynku.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej (cel 2.2.)

22. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Aktualnie na terenie gminy prowadzony jest PSZOK, który oferuje odbiory 4 frakcji odpadów komunalnych i dostępny jest dla zainteresowanych 2 razy w tygodniu przez 3 godziny. Istniejący stan przed wdrożeniem projektu charakteryzuje się między innymi brakiem dostatecznej liczby punktów segregacji odpadów. Ponadto zaobserwować można niedostateczną świadomość ekologiczną mieszkańców w zakresie odpadów niebezpiecznych i zagrożeń dla środowiska wynikających z niewłaściwych sposobów postępowania z tymi odpadami, co przekłada się z kolei na niewielkie ilości zebranych odpadów niebezpiecznych w stosunku do ilości wytwarzanych odpadów. Zauważalny jest niewystarczający stopień selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. Przyczyną zidentyfikowanych problemów jest niedostatecznie rozwinięty stan infrastruktury koniecznej do wystąpienia efektywnego systemu selektywnej zbiórki odpadów. Wybór problematyki obejmującej obszar gospodarki odpadami zdeterminowany jest koniecznością zminimalizowania ilości odpadów deponowanych na składowiskach odpadów i lokowanych poza istniejącym systemem gospodarki odpadami. Nowa inwestycja umożliwiłaby adaptację budynku wraz z przyległym terenem w innym miejscu PSZOK, który byłby dostępny wyłącznie dla mieszkańców Gminy Wąsewo min. 8 godz., 5 dni w tygodniu, w tym sobota, min. do godz. 19:00 oraz liczba frakcji odpadów objętych selektywnym zbieraniem wzrosłaby do 14. (Liczba frakcji wyselekcjonowanych odpadów w ilości 14).

Cel projektu: Głównym celem przedsięwzięcia jest upowszechnienie wzorcowych rozwiązań w zakresie selektywnego zbierania odpadów na terenie gminy Wąsewo poprzez budowę Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Wąsewie. Realizacja projektu ma na celu poprawę efektywności systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy, m.in. w zakresie dostępności niezbędnej infrastruktury dla mieszkańców oraz przyczyni się do przyspieszenia realizacji celów tzw. ramowej dyrektywy o odpadach (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy, Dz. U. UE L 312 z dnia 22 listopada 2008 r.), która wyznacza do roku 2020 poziomy przygotowania do ponownego użycia i recykling odpadów, przynajmniej takich frakcji jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych wagowo na poziomie minimum 50%. Celami szczegółowymi są: 1. ograniczenie masy składowanych odpadów komunalnych; 2.

ograniczenie ilości odpadów niebezpiecznych trafiających do strumienia odpadów komunalnych; 3. zmniejszenie awaryjności technologicznej linii sortowniczej poprzez wyeliminowanie odpadów niebezpiecznych oraz szkła ze strumienia odpadów komunalnych; 4. możliwość uzyskania czystszej surowca zbieranego selektywnie w PSZOK; 5. prowadzenie wspólnych kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi; 6. pogłębienie współpracy z gminami i instytucjami w zakresie gospodarki komunalnej, ochrony środowiska i edukacji ekologicznej.

Zakres realizowanych działań: W ramach przedmiotowego projektu zostałyby stworzone 1 nowe miejsc pracy. Rozważamy również uruchomienie przy PSZOK jako jego dodatkowej funkcji punktu przyjmowania rzeczy używanych niestanowiących odpadów, celem ponownego użycia. Organizowana inwestycja będzie zaprojektowana technicznie zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępność dla osób z niepełno sprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020" tzn. w opartu na ośmiu regułach: 1) użyteczność dla osób o różnej sprawności, 2) elastyczność w użytkowaniu, 3) proste i intuicyjne użytkowanie, 4) czytelna informacja, 5) tolerancja na błędy, 6) wygodne użytkowanie bez wysiłku, 7) wielkość i przestrzeń odpowiednie dla dostępu i użytkowania, 8) percepcja równości. PSZOK obsługiwać będzie teren gminy Wąsewo: 32 sołectwa. Gmina Wąsewo liczyła na koniec 2015 roku około 4.480 mieszkańców. Według danych w 2015 r. odebrano w PSZOK 29.0 Mg odpadów komunalnych, w tym: 5,8 Mg odpadów wielkogabarytowych, 18,5 Mg odpadów rozbiórkowych (remontowo-budowlanych), 2,00 Mg tworzyw sztucznych, 3,5 Mg gruz ceglany. Przy odpowiednio przeprowadzonej kampanii informacyjno-edukacyjnej, mającej na celu zachęcenie mieszkańców do pozbywania się odpadów problematycznych w sposób przyjazny środowisku, należy sądzić, że rocznie do PSZOK może być przyjętych około 100 Mg odpadów. W ramach projektu zamierzamy wykorzystać w kampanii informacyjno-promocyjnej dotycząca selektywnego zbierania odpadów następujące narzędzia: 1) spotkania z mieszkańcami w gminie 2) przygotować materiały w wersji elektronicznej, które zostaną zamieszczone na internetowej www.wasewo.pl (będą też tam zamieszczone materiały do pobrania oraz publikacje on-line itd.); 3) wydrukować ulotki, broszury, plakaty zachęcające mieszkańców do pozbywania się odpadów

problematycznych w sposób przyjazny środowisku; 4) zlecić artykuł w prasie lokalnej; 5) zorganizować stoisko informacyjno-edukacyjne podczas X festynu dożynkowego w 2017 roku. PSZOK będzie zlokalizowany na terenie Gminy Wąsewo i będą mogli z niego korzystać wyłącznie mieszkańcy Gminy Wąsewo. Pozostawienie odpadów w punkcie będzie bezpłatne. Kierowcy pojazdów przywożących odpady będą legitymowani. Odpady przyjmowane będą w dni robocze w godzinach i na zasadach podanych do publicznej wiadomości. Pracownik PSZOK prowadzi będzie ewidencję przyjmowanych odpadów. Ewidencja ta zawierać będzie następujące informacje: datę przyjęcia odpadu, nazwisko i imię oraz adres osoby dostarczającej odpady, rodzaj odpadu oraz jego masa. Odpady przyjmowane od mieszkańców, będą po wypełnieniu kontenerów/pojemników wywożone poza teren PSZOK, do unieszkodliwienia lub recyklingu, przez wyspecjalizowane podmioty. Ponieważ istnieje obawa, że do PSZOK dostarczane będą odpady wytworzone poza gminą, konieczna będzie okresowa kontrola zapisów w ewidencji oraz ich analiza. Odpady przywożone do PSZOK będą ważone. Ważone będą również odpady wywożone z PSZOK do unieszkodliwienia lub recyklingu. Na podstawie odczytu wagi wypełniona zostanie „karta przekazania odpadu”. Masa zadeklarowana do unieszkodliwienia będzie weryfikowana przez instytucję przyjmującą odpady. W ramach przedmiotowego projektu w zakres planowanych robót wejdą następujące prace: -wykonanie ogrodzenia terenu o długości wraz z bramą wjazdową zdalnie sterowaną -wykonanie utwardzenia terenu kostką brukową na podsypce cementowej -wykonanie oświetlenia terenu z wykorzystaniem zasilania OZE -wykonanie monitoringu wizyjnego -dostawa i posadowienie kontenerów na odpady -adaptacja istniejącego budynku na potrzeby obsługi PSZOK w tym wymiana dachu, -wykonanie instalacji elektrycznej, instalacji CO oraz wod-kan, wykonanie ocieplenia ścian zewnętrznych, wymiana stolarki okienno-drzwiowej, -wykonanie robót wewnętrznych: ściany, posadzki, wykonanie drzwi garażowych Przedsięwzięcie będzie zrealizowane na terenie będącym własnością gminy, w pobliżu największych skupisk ludzkich. Do PSZOK dostarczane będą bowiem odpady przez bezpośrednich wytwórców. Nie może jednak powstać w pobliżu budynków mieszkalnych. Konieczne jest również zapewnienie dogodnego dojazdu do niego. Lokalizacja planowana jest w Wąsewie ul. Lipowa 1A, działka ew. nr 565. Teren przewidywany pod punkt jest obecnie niewykorzystany gospodarczo i zaniedbany. Aktualnie na działce stoi parterowy budynek murowany w bardzo złym stanie technicznym. Pozostała część działki to pas zieleni ciągnącej się wzdłuż granicy działki w kierunku ulicy oraz

przylegający do niego plac. Przy projektowaniu Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych starano się wykorzystać istniejącą infrastrukturę tj. budynek murowany oraz plac, starano się wykorzystać do zagospodarowania wolną przestrzeń oraz naturalne ukształtowanie terenu do stworzenia rampy rozładunkowej. Planowany teren inwestycyjny, położony jest poza obszarami ochrony przyrody jak i krajobrazu. Biorąc pod uwagę rodzaj, skalę i lokalizację przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary objęte ochroną przyrody. Przedsięwzięcie nie będzie powodować negatywnego wpływu na obszary Natura 2000, które znajdują się w znacznej odległości od terenu planowanej realizacji przedsięwzięcia. Ponadto przedsięwzięcie zlokalizowane będzie poza terenami, na których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne, zabytki i dobra kultury. Planowane rozwiązania nie spowodują pogorszenia warunków bytu okolicznych mieszkańców. Inwestycja zlokalizowana może być w strefie usługowo-przemysłowej, na obrzeżu miejscowości Wąsewo. Jest ona przedsięwzięciem proekologicznym, mającym na celu ograniczenie masy deponowanych odpadów komunalnych na składowisku oraz składowania odpadów niebezpiecznych. Zaproponowana technologia jest technologią nowoczesną i sprawdzoną. Zastosowane zostaną zabezpieczenia, które eliminują przedostawanie się odcieków zawierających metale ciężkie oraz produktów ropopochodnych do gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Planowane przedsięwzięcie jest elementem polityki ekologicznej, której celem jest między innymi wyłączenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, kierowanych na składowiska. Inwestycja przyczyni się do ograniczenia „dzikich wysypisk” w Gminie Wąsewo. Przy prawidłowo prowadzonej gospodarce odpadami nie będzie występować żadna emisja substancji niebezpiecznych.

ETAPY: I faza – koncepcyjna wykonanie kompleksowej dokumentacji projektowej, opracowanie koncepcji inwestycji wraz z propozycjami szczegółowych rozwiązań, przygotowanie szczegółowego kosztorysu szacunkowego i przedmiaru. II – projektowa przygotowanie kompletnej dokumentacji techniczno – budowlanej projektu tj. projekt techniczny wraz z kosztorysem inwestorskim III – wstępna konstruowanie montażu finansowego – pozyskanie dofinansowania przedsięwzięcia z europejskich środków pomocowych i innych IV faza – przygotowawcza Ze strony inwestora zostaje wskazana osoba odpowiedzialna za projekt, która wykonuje czynności związane z wyborem poszczególnych wykonawców m.in.: prac budowlanych, inspektora nadzoru inwestorskiego itp. V faza – wykonawcza planowanie pracy przez głównego wykonawcę budowy,

przygotowanie terenu pod inwestycję oraz przeprowadzenie kampanii informacyjno – promocyjne zgodnie z wytycznymi RPO WM, działania kontrolno-koordynacyjne ze strony inwestora, odbiór projektu VI faza - eksploatacyjna użytkowanie zmodernizowanej infrastruktury, działania informacyjno – promocyjne

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

LISTA B: PROJEKTY KOMPLEMENTARNE

Na listę „B” wypisane zostały projekty, które stanowią projekty uzupełniające dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty komplementarne będą wchodzić w synergię z projektami głównymi. Zapewni to wielokrotnienie uzyskanych korzyści oraz pozwoli na realizację w sposób kompleksowy Programu Rewitalizacji.

1. Ułatwienie dojazdu nad zbiornik wodny poprzez remont drogi gminnej 261005W

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: dojazd na teren zbiornika wodnego (objętego działaniami w ramach jednego z projektów głównych) odbywa się poprzez drogę żwirową znajdującą się w nienajlepszym stanie technicznym (droga gminna 261005W, działka nr 1).

Cel projektu: Celem projektu jest polepszenie warunków korzystania z ww. drogi i ułatwienie dostępu do terenu przy zbiorniku wodnym.

Zakres realizowanych działań: Projekt polega na wykonaniu robót pomiarowych, przygotowawczych, robót ziemnych, podbudowie nawierzchni, wykonaniu poboczy i oznakowania.

Prognozowane rezultaty

Prognozuje się, że w ramach realizacji projektu wzrośnie liczba osób korzystających ze zbiornika wodnego i boiska zlokalizowanego przy zbiorniku (działka 69).

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

2. Remont ulicy Długiej

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu: Ulica w złym stanie, nawierzchnia gruntowa.

Cel projektu: Celem projektu jest poprawa dojazdu i dojścia do posesji mieszkańców.

Zakres realizowanych działań: Roboty budowlane w zakresie utwardzenia i położenia nawierzchni bitumicznej.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celu programu rewitalizacji: Prognozuje się, że w ramach realizacji projektu wzrośnie liczba osób korzystających ze zbiornika wodnego i boiska zlokalizowanego przy zbiorniku (działka 69).

Sposoby zmierzenia i oceny rezultatów:

Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)

Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Zbiorcze zestawienie projektów

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Lokalizacja	Partnerzy w realizacji projektu	Harmonogram realizacji projektów	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Potencjalne źródła dofinansowania	Działanie
Projekty główne									
1.	Reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie wraz z monitoringiem na terenie miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo	OSP Wąsewo	2018-2019	300 000, 00 zł	85%	Budżet gminy, Wojewoda Mazowiecki	Działanie 6.2.
2.	Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	50 000,00 zł	85%	Budżet gminy, fundusz sołecki	Działanie 6.2.
3.	Zagospodarowanie przestrzeni placu wiejskiego na cele rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowe wraz z remontem dwóch budynków	Gmina Wąsewo	Grądy		2017-2020	400 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 6.2
4.	Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Wąsewo	Gmina Wąsewo	2019-2021	300 000,00 zł	85%	Budżet gminy, fundusze UE	Działanie 9.3, 10.3, 9.1, 8.2
5.	Senior Wigor	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Grądy	Gmina Wąsewo	2018	400 000,00 zł	85%	Budżet Państwa, środki własne gminy	Działanie 6.2., 9.2
6.	Pogodne wakacje	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Trynosy-Osiedle, Wąsewo,	Gmina Wąsewo, Stowarzyszenie	2017	50 000,00 zł	85%	MCPS	Działanie 10.1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

			Grądy, Rynek	Przyszłość Gminy Wąsewo					
7.	Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium Narodzenia w Wąsewie P.W. NMW	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Wąsewie	Wąsewo		2016-2018	738 982,91 zł	85%	RPO WM	Działanie 5.3
8.	Rozbudowa Gminnego Przedszkola w Wąsewie z przeznaczeniem na miejsca noclegowe	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2026	800 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
9.	Przebudowa Szkół w Wąsewie	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2026	800 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 6.2, 4.2, 10.1
10.	Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2026	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 9.3
11.	Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2026	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 10.2, 5.3
12.	Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelnii	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2017-2026	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 10.2
13.	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego w miejscowości Trynosy – Osiedle	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2017-2026	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
14.	Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2017-2026	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
15.	Budowa placu zabaw oraz	Gmina Wąsewo	Rynek		2017-2026	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet	Działania 6.2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

	boiska w miejscowości Rynek								Gminy	
16.	Adaptacja budynku po hydroforni na potrzebę utworzenia świetlicy wiejskiej	Gmina Wąsewo	Rynek		2017-2026	300 000,00 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 9.3
17.	Zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek	Gmina Wąsewo	Rynek		2017-2026	250 000,00 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
18.	Zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2018-2020		85%		Budżet Gminy, PROW, FOGR	Działania 6.2
19.	Poprawa estetyki ul. Zastawskiej w miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2020	400 000,00 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
20.	Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na halę widowisko – sportową	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2021	300 000,00 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
21.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	575 551,87 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
22.	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2019	793 350,00 zł	85%		Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
Projekty komplementarne										
1.	Ułatwienie dojazdu nad zbiornik wodny poprzez remont drogi gminnej	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	200 000,00 zł	85%		Budżet gminy	Działanie 6.2.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

	261005W								
2.	Remont ulicy Długiej	Gmina Wąsewo	Wąsewo	Sołectwo Wąsewo	2018-2019	500 000,00 zł	85%	Budżet gminy, Fundusz sołecki, środki z EFRR	Działanie 6.2.

WPLYW PROJEKTÓW NA ASPEKTY PROBLEMOWE

Za najważniejsze problemy uznano: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność i bezrobocie. W innych sferach zidentyfikowano również zjawiska kryzysowe, tj. niski poziom aktywności gospodarczej czy znaczny odsetek obszarów zdegradowanych. W celu ograniczenia lub eliminacji negatywnych zjawisk zaplanowano projekty, które pozwolą na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Do projektów kluczowych zakwalifikowano 19 projektów, a do komplementarnych 2.

Tabela 27 Projekt rewitalizacyjny a cel operacyjny

Nr	Planowany projekt rewitalizacyjny	Cel operacyjny, na który odpowiada projekt rewitalizacyjny
Projekty główne		
1.	Reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie wraz z monitoringiem na terenie miejscowości Wąsewo	1.1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców 2.2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
2.	Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
3.	Zagospodarowanie przestrzeni placu wiejskiego na cele rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowe wraz z remontem dwóch budynków	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
4.	Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	1.3 Obniżenie poziomu ubóstwa i związanych z tym problemów społecznych 3.1 Aktywizacja zawodowa mieszkańców 3.2 Umożliwienie rozwoju postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców
5.	Senior Wigor	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
6.	Pogodne wakacje	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna

Nr	Planowany projekt rewitalizacyjny	Cel operacyjny, na który odpowiada projekt rewitalizacyjny
		mieszkańców terenów rewitalizowanych 1.3 Obniżenie poziomu ubóstwa i związanych z tym problemów społecznych
7.	Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium P.W. Narodzenia NMW w Wąsewie	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
8.	Rozbudowa Gminnego Przedszkola w Wąsewie z przeznaczeniem na miejsca noclegowe	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 2.2. 1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
9.	Przebudowa Szkoły w Wąsewie	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
10.	Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
11.	Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych
12.	Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelnii	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych 2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
13.	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego w miejscowości Trynosy – Osiedle	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 2.2. Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej
14.	Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 2.2. Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej
15.	Budowa placu zabaw oraz boiska	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna

Nr	Planowany projekt rewitalizacyjny	Cel operacyjny, na który odpowiada projekt rewitalizacyjny
	w miejscowości Rynek	mieszkańców terenów rewitalizowanych 2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
16.	Adaptacja budynku po hydroforni na potrzebę utworzenia świetlicy wiejskiej	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych 2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 2.2. Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej
17.	Zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
18.	Zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
19.	Poprawa estetyki ul. Zastawskiej w miejscowości Wąsewo	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
20.	Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na halę widowisko – sportową	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych 2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
21.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wąsewo	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji 2.2. Termomodernizacja budynków i zwiększenie efektywności energetycznej
22.	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
Projekty komplementarne		
1.	Ułatwienie dojazdu nad zbiornik wodny poprzez remont drogi gminnej 261005W	2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji
2.	Remont ulicy Długiej	1.2. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców terenów rewitalizowanych 2.1. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

10. WIZJA

Wizja stanowi opis oczekiwany efekt na obszarze rewitalizacji w wyniku przeprowadzonej interwencji.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz przeprowadzone konsultacje społeczne sformułowana wizja kształtuje się następująco:

Po zakończeniu rewitalizacji w roku 2026 r. obszary objęte Programem Rewitalizacji, tj. Wąsewo, Trynosy-Osiedle, Rynek i Grądy staną się miejscem zapewniającym atrakcyjne warunki do życia, poprzez zminimalizowanie występowania problemów ubóstwa, niepełnosprawności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, stwarzającym korzystne warunki do rozwoju działalności gospodarczej, wpływającym na ograniczenie problemu bezrobocia oraz charakteryzującym uporządkowaną przestrzenią publiczną, pozwalającą na organizację ciekawych wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców zarówno obszarów rewitalizacji, jak i gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

11. POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE GMINY

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-2024	<p>Wizja określona w Programie Rewitalizacji jest spójna z wizją <i>Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-2024</i>, która brzmi „Wizją gminy Wąsewo jest rozwiązywanie problemów społecznych poprzez pobudzenie aktywności kapitału i potencjału ludzkiego w celu stworzenia mocnych więzi międzyludzkich w środowisku lokalnym”.</p> <p>Kierunki działań zawarte w Programie Rewitalizacji są zgodne z celami strategicznymi, tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar priorytetowy II - Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym; • Obszar priorytetowy III – Wspieranie aktywności osób bezrobotnych na rynku pracy; • Obszar priorytetowy IV – Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wąsewo do roku 2020	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Wąsewo
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WĄSEWO NA LATA 2014-2024	Współpraca i wspieranie innych osób i instytucji działających na rzecz walki z różnego rodzaju uzależnieniami i przestępczością
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąsewo	<p>W <i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąsewo</i> zawarte są kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.</p> <p>6.1. Komunikacja: a) modernizacja nawierzchni wraz z budową utwardzonych poboczy na wszystkich drogach powiatowych.</p> <p>6.2. Infrastruktura techniczna: Zaopatrzenie w wodę: b) umożliwienie stałej kontroli parametrów wody na potrzeby gospodarstw domowych, turystyki, budynków użyteczności publicznej;</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
	c) racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Program Rewitalizacji jest spójny z określonymi kierunkami rozwoju.

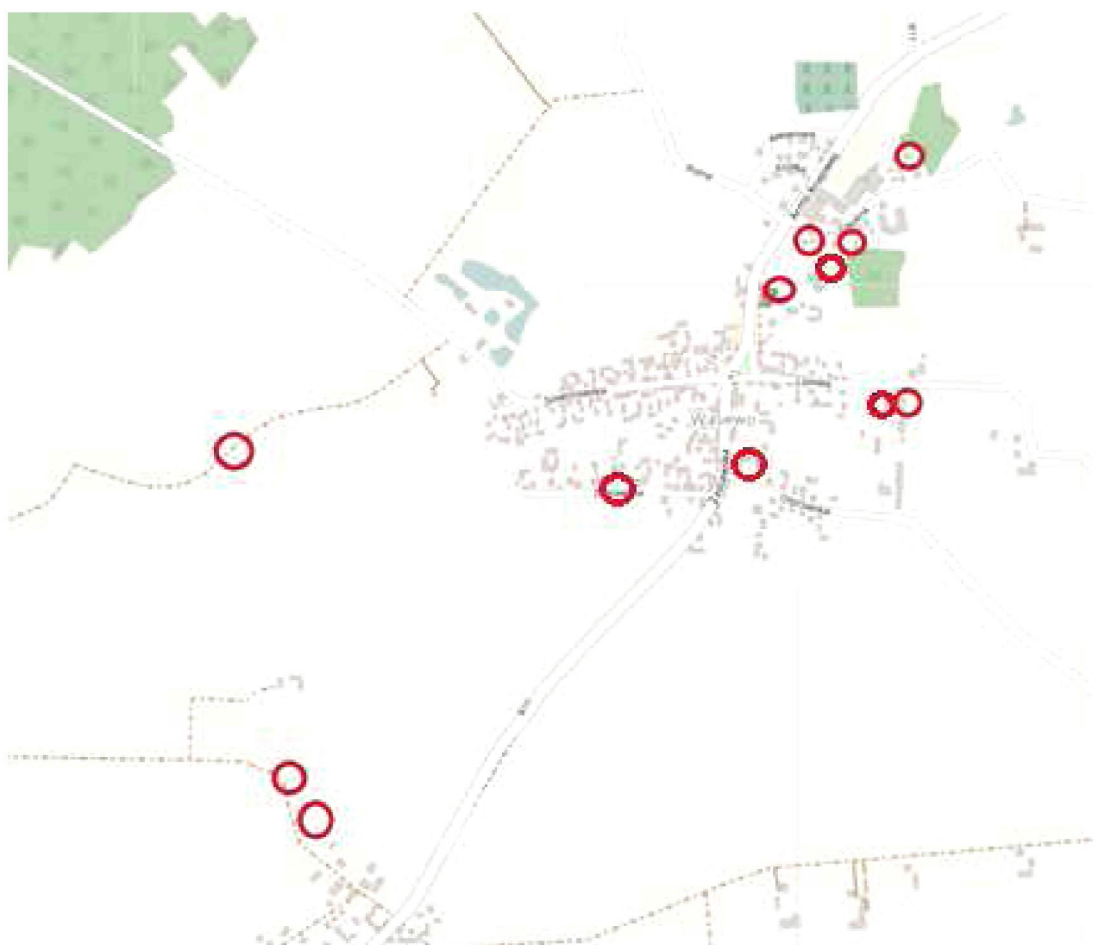
Źródło: Opracowanie własne.

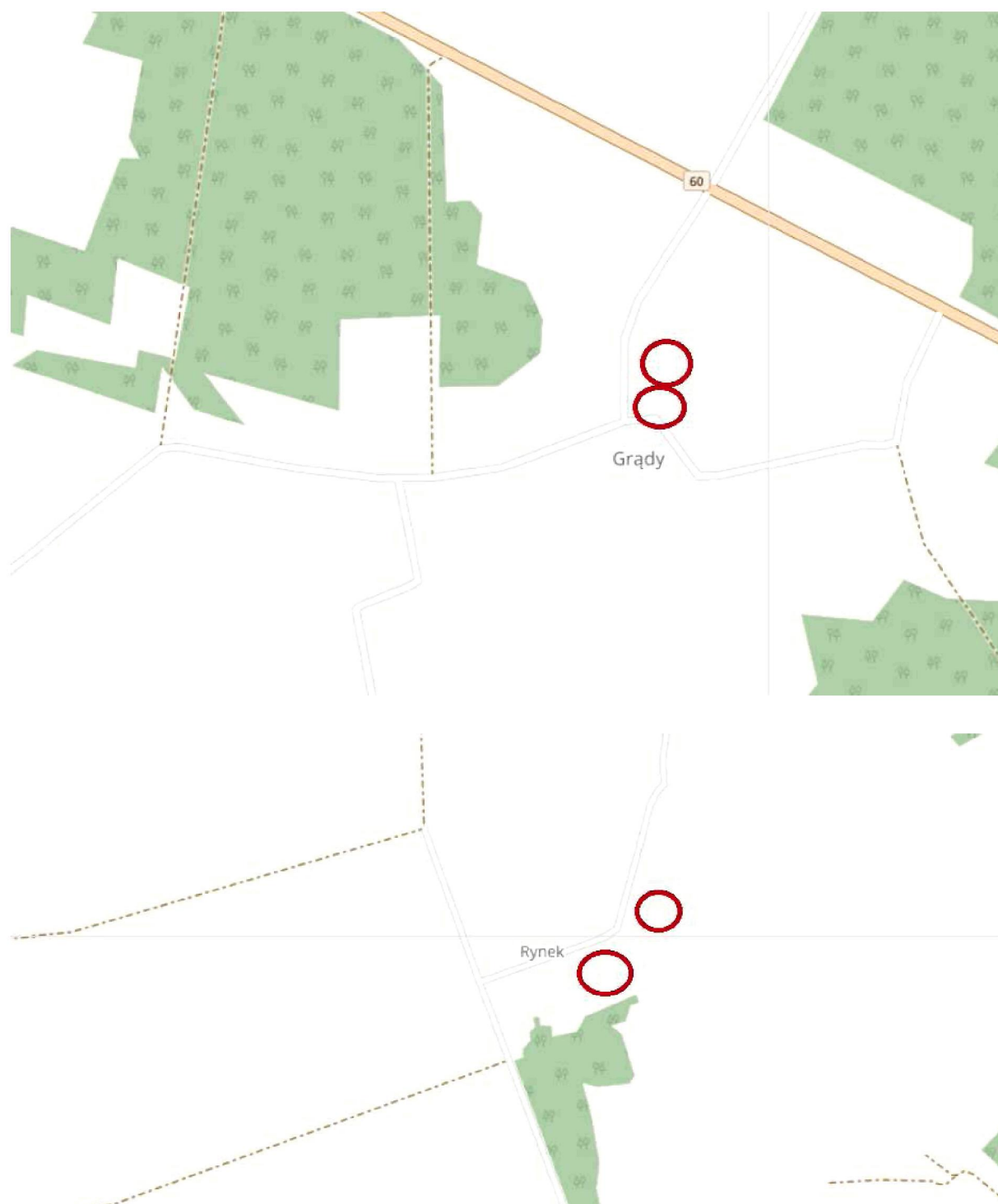
12. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI REWITALIZACJI

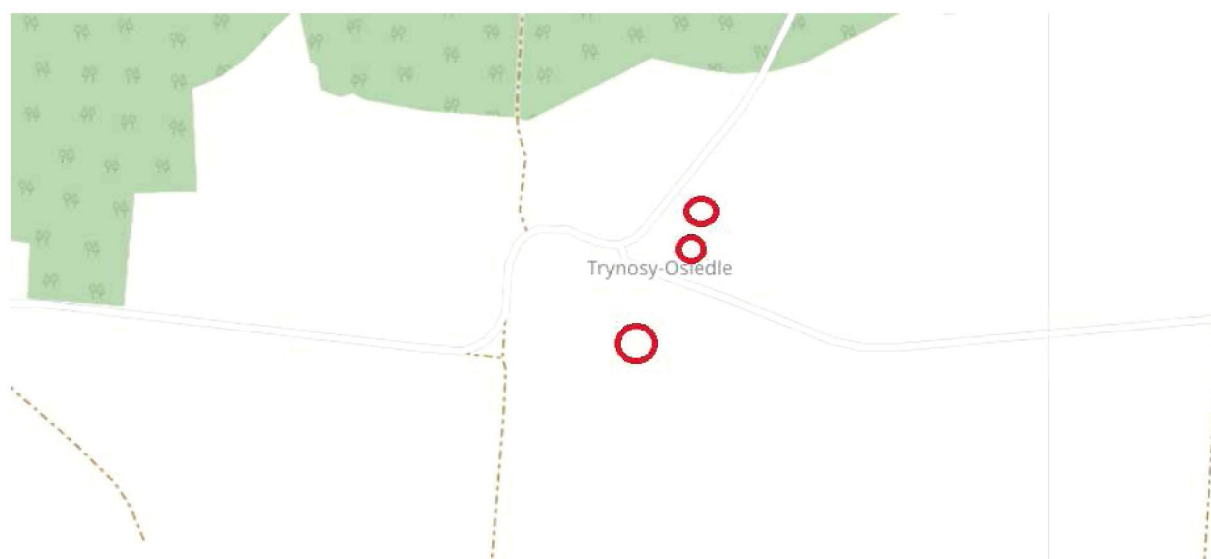
KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność planowania przedsięwzięć w ramach Programu Rewitalizacji, między którymi zachodzi efekt synergii, pozwalających na synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową. Zakłada się wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim, które będą wpływać na ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk.

Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie przestrzenne projektów zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji (ujęte zostały projekty, których charakter pozwalał na jednoznaczne wskazanie lokalizacji).

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa cechuje się koniecznością realizowania projektów rewitalizacyjnych, które będą wzajemnie dopełniały się tematycznie. Oznacza to, że Program Rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich sferach, w których zdiagnozowano występowanie negatywnych zjawisk.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 28 Wpływ projektów na zdiagnozowane problemy

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
Reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie wraz z monitoringiem na terenie miejscowości Wąsewo		- brak posterunku policji, - montaż monitoringu	- adaptacja budynku OSP		
Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym	- aktywizacja społeczna mieszkańców; - szerzenie kultury aktywności fizycznej;		- budowa altany na cele kulturalno-rozrywkowe oraz artystyczne		
Zagospodarowanie przestrzeni placu wiejskiego na cele rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowe wraz z remontem dwóch budynków	- aktywizacja społeczna mieszkańców; - integracja mieszkańców; - szerzenie kultury aktywności fizycznej		- remont budynku na cele sportowo-rekreacyjne oraz zagospodarowanie od postaw placu wiejskiego jako obiektu rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowego - zmniejszenie liczby przestrzeni zdegradowanej; - poprawa estetyki przyległego cmentarza		

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	-zwiększenie zdolności interpersonalnych i umiejętności społecznych -aktywizacja społeczno-zawodowa -wzrost pewności siebie i samooceny uczestników				-zwiększenie kwalifikacji zawodowych -zwiększenie szans na rynku pracy -zapewnienie uczestnikom umiejętności poruszania się po rynku pracy
Senior Wigor	-zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych -integracja społeczna środowiska seniorów -zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnej		-wykorzystanie zdegradowanego budynku po byłej szkole, wymagającego pilnego remontu	-zagospodarowanie zdegradowanego budynku byłej szkoły	
Pogodne wakacje	-promocja zdrowego trybu życia				

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
	-profilaktyka antyuzależnieniowa -zagospodarowanie czasu wolnego osób młodych -minimalizacja dziedziczenia niepoprawnych wzorców w postaci alkoholizmu -rozwój osobisty i społeczny				
Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium Narodzenia w Wąsewie	P.W. NMW -umocnienie funkcji kulturotwórczej -kształtowanie pożądanых zjawisk społecznych tj. aktywizacji społecznej i kulturalnej mieszkańców		-podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji i całej gminy -zachowanie obiektów dziedzictwa narodowego	-prace konserwatorskie nad zachowaniem obiektu dziedzictwa narodowego	-utrzymanie i utworzenie miejsc pracy -poprawa warunków prowadzenia działalności branży okołoturystycznej -zwiększenie liczby odwiedzin obiektu stanowiącego atrakcję turystyczną

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
	-działania promocyjno-edukacyjne				
Rozbudowa Gminnego Przedszkola w Wąsewie z przeznaczeniem na miejsca noclegowe			-wzrost liczby miejsc noclegowych dla uczestników obozów sportowych	-adaptacja pomieszczeń i rozbudowa budynku	
Przebudowa Szkoły w Wąsewie	-zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju i edukacji mieszkańców -podniesienie poziomu kształcenia		-remont i wyposażenie niewykorzystanej przestrzeni szkoły	-remont i wyposażenie niewykorzystanej przestrzeni szkoły	
Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych			-utworzenie brakującego dotychczas Zakładu Usług Komunalnych		
Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji	-utworzenie Klubu Integracji Społecznej -zapewnienie oferty spędzania czasu		-utworzenie Izby Pamięci -adaptacja piwnic po byłym Ośrodku Zdrowia	-adaptacja piwnic po byłym Ośrodku Zdrowia	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
Społecznej oraz Izby Pamięci	wolnego -budowanie tożsamości lokalnej				
Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelni	-integracja społeczeństwa -utworzenie miejsca spotkań i rozrywki dla mieszkańców -utworzenie miejsca aktywizacji -zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego		-odrestaurowanie zdegradowanego budynku	- odrestaurowanie zdegradowanego budynku	
Termomodernizacja budynku wielorodzinnego w miejscowości Trynosy – Osiedle	-poprawa warunków życia ludzi potrzebujących		-termomodernizacja zniszczonego budynku popegeerowskiego -instalacja odnawialnych źródeł energii -poprawa wizerunku miejscowości (obszaru	-termomodernizacja zniszczonego budynku popegeerowskiego -instalacja odnawialnych źródeł energii	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
			rewitalizacji)		
Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej	-poprawa warunków życia ludzi potrzebujących		- termomodernizacja zniszczonych budynków popegeerowskiego -instalacja odnawialnych źródeł energii -poprawa wizerunku miejscowości (obszaru rewitalizacji)	- termomodernizacja zniszczonych budynków popegeerowskiego -instalacja odnawialnych źródeł energii	
Budowa placu zabaw oraz boiska w miejscowości Rynek	-utworzenie boiska do piłki nożnej -utworzenie placu zabaw		-uporządkowanie i zagospodarowanie działki -zabudowa niezagospodarowanej działki -utworzenie boiska do piłki nożnej -utworzenie placu zabaw	-uporządkowanie i zagospodarowanie działki -zabudowa niezagospodarowanej działki	
Adaptacja budynku po hydroforni na potrzebę utworzenia świetlicy wiejskiej	-stworzenie ogólnodostępnego miejsca spotkań integrujących osoby młode i starsze		-remont zdegradowanego budynku	-remont zdegradowanego budynku	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
	-integracja społeczności lokalnej				
Zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek			-uporządkowanie zdegradowanego terenu	-uporządkowanie zdegradowanego terenu -oczyszczenie stawu -oczyszczenie parku	
Zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo			-urządzenie terenu pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną -utworzenie stawu	- urządzenie terenu pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną	
Poprawa estetyki ul. Zastawskiej w miejscowości Wąsewo			-poprawa estetyki ulicy -oświetlenie	-poprawa estetyki ulicy -oświetlenie	
Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na halę widowisko – sportową	-stworzenie ogólnodostępnego miejsca do organizacji wydarzeń kulturalnych integrujących mieszkańców		-Modernizacja obiektu -poprawa wizerunku miejscowości (obszaru rewitalizacji)	-Modernizacja obiektu	
Termomodernizacja			-termomodernizacja obiektu	-termomodernizacja obiektu	

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Projekt	Wykluczenie społeczne	Przestępczość	Zły stan przestrzenno-funkcjonalny	Zły stan techniczny	Bezrobocie
Projekty główne					
budynku Urzędu Gminy Wąsewo			-poprawa wizerunku miejscowości (obszaru rewitalizacji)		
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie			-Zagospodarowanie zaniedbanego i niewykorzystywanego terenu	-Zagospodarowanie zaniedbanego i niewykorzystywanego terenu	-Utworzenie 1 miejsca pracy
Projekty komplementarne					
Ułatwienie dojazdu nad zbiornik wodny poprzez remont drogi gminnej 261005W				- zły stan drogi uniemożliwiającej korzystanie z miejsca rekreacji; - poprawa bezpieczeństwa	
Remont ulicy Długiej	- ograniczenie marginalizacji przestrzennej			- poprawa bezpieczeństwa	

Źródło:

Opracowanie

własne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Opisanie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej w Programie Rewitalizacji ma na celu zaprojektowanie systemu zarządzania. Pozwoli to na efektywne i spójne współdziałanie różnych instytucji, dlatego istotne jest zawarcie systemu zarządzania Programem Rewitalizacji w ogólnym systemie zarządzania gminą.

W tym celu, zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, powołanie zostanie Komitet Rewitalizacji, którego w skład wejdą przede wszystkim pracownicy Urzędu Gminy Wąsewo. Komitet Rewitalizacji odpowiedzialny będzie za ocenę stopnia realizacji projektu, poprawności procedury wdrażania i zachowanie mechanizmu włączania interesariuszy w momencie trwania i realizowania Programu Rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa polega na uzupełnieniu przedsięwzięć realizowanych w poprzedniej perspektywie finansowej w ramach polityki spójności 2007-2013 projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Ma na celu zachowanie ciągłości działań, tak istotnej dla programów rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Tabela 29. Projekty realizowane w perspektywie finansowej 2007-2013

Nazwa projektu	Działanie	Wartość całkowita projektu	Wartość dofinansowania	Stan realizacji	Rozpoczęcie projektu	Zakończenie projektu
Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego z elementami towarzyszącymi w miejscowości Rząśnik Włociański	Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w ramach PROW 2007-2013; Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - Małe projekty	386 089,89 zł	235 451,00 zł	Rozliczony	Styczeń 2012r.	Grudzień 2013 r.
Budowa platformy internetowej promującej walory przyrodnicze i kulturowe występujące na obszarze funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania "ZIELONE SIOŁO".	Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w ramach PROW 2007-2013; Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - Małe projekty	63 328,80 zł	34 088,96 zł	Rozliczony	Czerwiec 2014 r.	Lipiec 2015 r.
Budowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej, tłoczno-grawitacyjnej wraz z przyłączami oraz budową sieci wodociągowej (spinka wodociągowa) w gm. Wąsewo.	Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w ramach PROW 2007-2013; Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - Małe projekty Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	4 528 880,65 zł	1 943 379,00 zł	Rozliczony	Maj 2010 r.	Sierpień 2013 r.
Dalszy rozwój podstawowych usług dla	Projekt współfinansowany przez Samorząd	3 121 261,78 zł	1 903 208,00 zł	Rozliczony	Listopad	Październik

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Nazwa projektu	Działanie	Wartość całkowita projektu	Wartość dofinansowania	Stan realizacji	Rozpoczęcie projektu	Zakończenie projektu
ludności wiejskiej gminy Wąsewo. Usługi w zakresie gospodarki ściekowej.	Województwa Mazowieckiego w ramach PROW 2007-2013; Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - Małe projekty Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej				2012 r.	2015 r.
Festiwal Pieśni Maryjnej 2013	Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w ramach PROW 2007-2013; Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - Małe projekty	15 500,00 zł	9920,00 zł	Rozliczony	Kwiecień 2014 r.	Październik 2014 r.

Źródło: <http://www.mazovia.pl/baza-projektow>

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza realizację przedsięwzięć opartych na konieczności umiejętnego łączenia i uzupełniania środków EFRR, EFS i FS. Komplementarność źródeł finansowania daje zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Tabela 30 Komplementarność źródeł finansowania

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Lokalizacja	Partnerzy w realizacji projektu	Harmonogram realizacji projektów	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Potencjalne źródła dofinansowania	Działanie
Projekty główne									
1.	Reaktywacja Posterunku Policji w Wąsewie wraz z monitoringiem na terenie miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo	OSP Wąsewo	2024	300 000, 00 zł	85%	Budżet gminy, Wojewoda Mazowiecki	Działanie 6.2.
2.	Aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez uzupełnienie oferty rekreacyjnej terenu przy zbiorniku wodnym	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	50 000,00 zł	85%	Budżet gminy, fundusz sołecki	Działanie 6.2.
3.	Zagospodarowanie przestrzeni placu wiejskiego na cele rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowe wraz z remontem dwóch budynków	Gmina Wąsewo	Grądy		2018-2019	400 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 6.2
4.	Czas na zmiany – program zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Wąsewo	Gmina Wąsewo	2019-2021	300 000,00 zł	85%	Budżet gminy, fundusze UE	Działanie 9.3, 10.3, 9.1, 8.2
5.	Senior Wigor	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Grądy	Gmina Wąsewo	2018	400 000,00 zł	85%	Budżet Państwa, środki własne gminy	Działanie 6.2., 9.2
6.	Pogodne wakacje	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie	Trynosy-Osiedle, Wąsewo, Grądy, Rynek	Gmina Wąsewo, Stowarzyszenie Przyszłość Gminy	2017	50 000,00 zł	85%	MCPS	Działanie 10.1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

				Wąsewo					
7.	Prace remontowo-konserwatorskie w Sanktuarium Narodzenia w Wąsewie	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Wąsewie	Wąsewo		2016-2018	738 982,91 zł	85%	RPO WM	Działanie 5.3
8.	Rozbudowa Gminnego Przedszkola w Wąsewie z przeznaczeniem na miejsca noclegowe	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2019-2020	800 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
9.	Przebudowa Szkoły w Wąsewie	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2018-2019	800 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 6.2, 4.2, 10.1
10.	Utworzenie Zakładu Usług Komunalnych	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2020-2020	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 9.3
11.	Adaptacja piwnic w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia na potrzeby Klubu Integracji Społecznej oraz Izby Pamięci	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2019	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 10.2, 5.3
12.	Odrestaurowanie budynku po dawnej gorzelnii	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2021	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 10.2
13.	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego w miejscowości Trynosy – Osiedle	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2020	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
14.	Termomodernizacja bloków spółdzielni mieszkaniowej	Gmina Wąsewo	Trynosy-Osiedle		2022	1 000 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
15.	Budowa placu zabaw oraz boiska w miejscowości Rynek	Gmina Wąsewo	Rynek		2018	500 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

16.	Adaptacja budynku po hydroforni na potrzebę utworzenia świetlicy wiejskiej	Gmina Wąsewo	Rynek		2020	300 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2, 9.3
17.	Zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek	Gmina Wąsewo	Rynek		2021	250 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
18.	Zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2018-2020		85%	Budżet Gminy, PROW, FOGR	Działania 6.2
19.	Poprawa estetyki ul. Zastawskiej w miejscowości Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2020	400 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
20.	Adaptacja Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji – hala sportowa w Wąsewie na halę widowisko – sportową	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2021	300 000,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
21.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wąsewo	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	575 551,87 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działanie 4.2, 4.3
22.	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wąsewie	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2019	793 350,00 zł	85%	Środki unijne, budżet Gminy	Działania 6.2
Projekty komplementarne									
1.	Ułatwienie dojazdu nad zbiornik wodny poprzez remont drogi gminnej 261005W	Gmina Wąsewo	Wąsewo		2017-2018	200 000,00 zł	85%	Budżet gminy	Działanie 6.2.
2.	Remont ulicy Długiej	Gmina Wąsewo	Wąsewo	Sołectwo	2018-2019	500 000,00 zł	85%	Budżet gminy,	Działanie 6.2.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WĄSEWO NA LATA 2016-2026

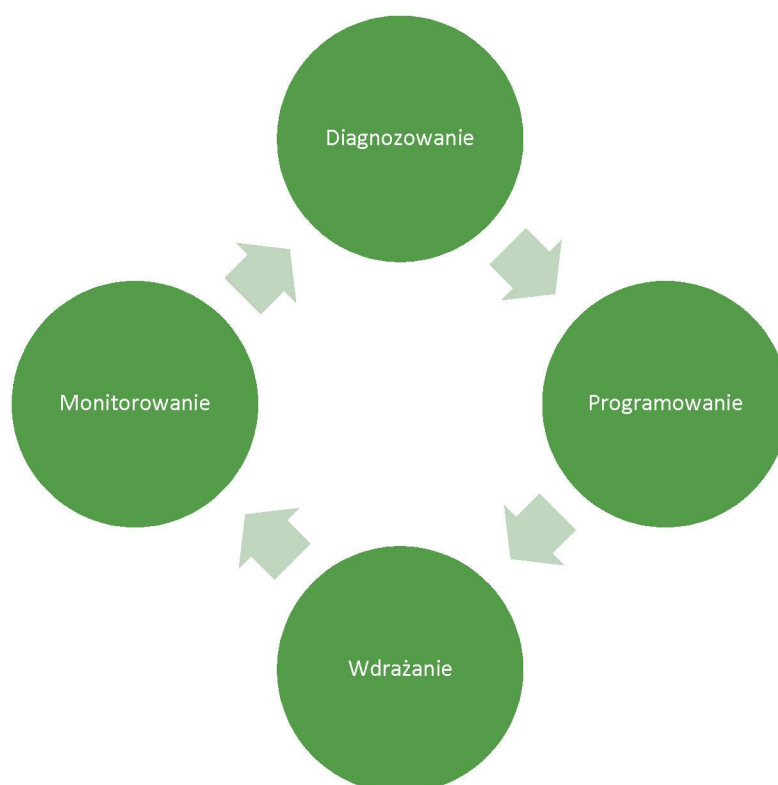
				Wąsewo					Fundusz sołecki, środki z EFRR	
--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	---	--

Źródło: Opracowanie własne.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji partycypacja społeczna zakłada przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Mechanizm włączenia interesariuszy zapewniony był na wszystkich jego etapach tj. tworzenia, wdrażania i monitorowania.

Rysunek 17 Etapy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

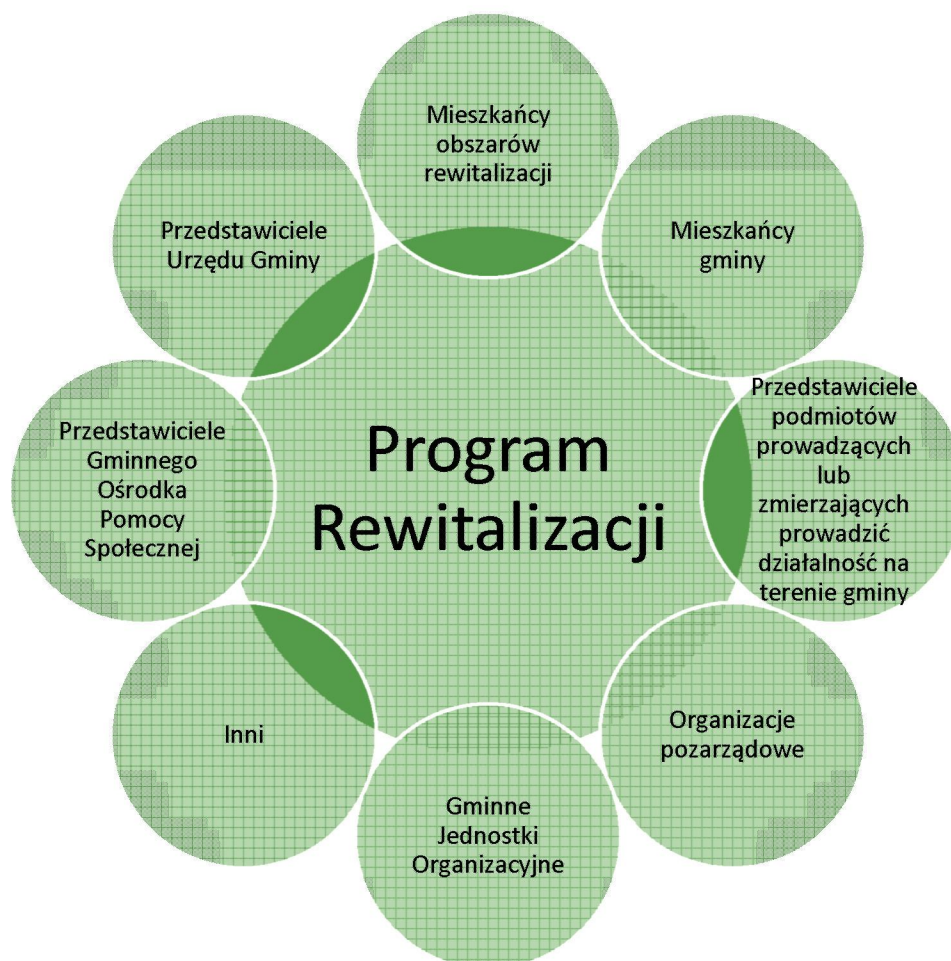

Źródło: Opracowanie własne.

W celu efektywnego i skutecznego realizowania Programu Rewitalizacji, istotne jest poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy PR, które pozwoli na podjęcie działań w sposób kompleksowy, umożliwiając wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Poniższe zestawienie przedstawia interesariuszy rewitalizacji:

Rysunek 18 interesariusze Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

W tym celu kluczowa jest zarówno jednokierunkowa, jak i dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami, którzy w sposób pośredni lub bezpośredni oddziałują na Program Rewitalizacji. W ramach prowadzonych prac zastosowano niniejsze metody:

- **Komunikacja jednokierunkowa** – informowanie o pracach nad Programem, konsultacji społecznych i formularzy uwag udostępnione były na stronie internetowej <http://www.wasewo.pl>;
- **Komunikacja dwukierunkowa** – spotkanie konsultacyjne w formie debaty publicznej, konferencja zapraszająca do sporządzenia PR, warsztaty (w tym informacyjno-diagnostyczne), karty projektu oraz wywiady kwestionariuszowe przeprowadzane metodą CATI.

Konsultacje społeczne zostały poprzedzone obwieszczeniem Wójta Gminy Wąsewo z dnia 3 października 2016 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opublikowanym na 7 dni przed ich rozpoczęciem. Pierwszy etap konsultacji społecznych trwał w terminie od 10 października 2016 r. do 9 listopada 2016 r.

Tabela 31 Formy partycypacji społecznej w Programie Rewitalizacji

FORMY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	OPIS PRZEBIEGU
KONFERENCJA	<p>Konferencja otwierająca opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 odbyła się 5 października 2016 r. o godz. 16:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo.</p> <p>Celem konferencji było zachęcenie potencjalnych interesariuszy do uczestnictwa przy tworzeniu, wdrażaniu i monitorowaniu Programu Rewitalizacji.</p> <p>Metodą informowania o konferencji było:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl, 2. plakaty.
WARSZTATY INFORMACYJNO- DIAGNOSTYCZNY	<p>Warsztaty informacyjno-diagnostyczne odbyły się po konferencji otwierającej opracowywanie Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo, dnia 5 października 2016 r. między godz. 16:30-18:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo.</p> <p>Celem warsztatów było poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy wobec Programu Rewitalizacji oraz zidentyfikowanie obszarów, na których występują negatywne zjawiska.</p> <p>Metodą informowania o konferencji było:</p>

FORMY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	OPIS PRZEBIEGU
	<p>3. informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl,</p> <p>4. plakaty.</p>
ANKIETA	<p>Badanie kwestionariuszowe przeprowadzone zostało metodą CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny) na próbie 100 osób.</p> <p>Celem badania było pogłębienie diagnozy obszarów wybranych do rewitalizacji w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo, określenie natężenia występowania poszczególnych problemów oraz oceny następujących aspektów życia na obszarze rewitalizacji.</p>
SPOTKANIA	<p>Spotkanie informacyjne, w formie debaty publicznej, odbyło się 27 października 2016 r. o godz. 15:00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wąsewo.</p> <p>Celem spotkania było omówienie projektu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, zebranie uwag i propozycji zmian w Programie Rewitalizacji.</p> <p>Metodą informowania o spotkaniach były m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informacje zawarte na stronie internetowej http://www.wasewo.pl, – Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Wąsewo, – Ogłoszenia prasowe, <p>Kolejne spotkanie informacyjne w formie debaty publicznej odbyło się 12 stycznia 2017 r. Pojawiające się w trakcie spotkania pomysły dot. nowych projektów zostały uwzględnione w</p>

FORMY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	OPIS PRZEBIEGU
<p>ZBIERANIE UWAG W POSTACI PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ</p>	<p>ostatecznym dokumencie.</p> <p>W trakcie trwania 30-dniowych konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 10 października 2016 r. do 9 listopada 2016 r. interesariusze mogli zgłaszać uwagi w postaci papierowej oraz elektronicznej. Formularz konsultacyjny udostępniony był na stronie internetowej www.wasewo.pl, stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Wąsewo oraz w Urzędzie Gminy Wąsewo w dniach i godzinach pracy urzędu.</p> <p>Drugie 30 dniowe konsultacje miały miejsce w terminie 19 grudnia – 17 stycznia, kiedy to . interesariusze mogli zgłaszać uwagi w postaci papierowej oraz elektronicznej. Formularz konsultacyjny wraz z projektem dokumentu udostępniony był na stronie internetowej www.wasewo.pl, stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Wąsewo oraz w Urzędzie Gminy Wąsewo w dniach i godzinach pracy urzędu.</p> <p>W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły uwagi dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.</p>
<p>WARSZTATY</p>	<p>W dniu 1 grudnia 2016 r. o godz. 16:15 w Urzędzie Gminy Wąsewo odbyły się warsztaty, które dotyczyły celów i projektów rewitalizacyjnych na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji, tj. Wąsewo, Trynosy – Osiedle, Grądy i Rynek.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

FORMY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ NA ETAPIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Należy zaznaczyć, że na etapie wdrażania i monitorowania uwzględnione zostały takie formy partycypacji społecznej jak:

1. System wdrażania (realizacji):

- **Komunikacja jednokierunkowa** – informowanie interesariuszy o postępach w Programie Rewitalizacji poprzez wykorzystanie strony internetowej Urzędu Gminy, Biuletynu Informacji Publicznej, ulotek oraz plakatów.
- **Komunikacja dwukierunkowa** – zapraszanie interesariuszy do uczestnictwa w spotkaniach, warsztatach i konferencji. Częstotliwość organizowania form partycypacyjnych określona została na etapie prac rewitalizacyjnych.

2. System monitoringu:

- **Komunikacja jednokierunkowa** – cykliczne umieszczanie analiz mierników wskaźnikowych i raportów.
- **Komunikacja dwukierunkowa** - zapraszanie interesariuszy na organizowane debaty publiczne z władzami lokalnymi; organizacja konferencji i spotkań w celu poznania opinii interesariuszy dot. analiz zawartych w PR.

13. SYSTEM MONITORINGU I OCENY PR

MONITORING

Za monitoring Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie **Komitet Rewitalizacji**. Zespół minimum raz w roku będzie koordynował pozyskiwanie danych od instytucji publicznych (tj. Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), które dotyczyć będą rewitalizowanych sfer: społeczeństwa, gospodarki i przestrzeni. Na podstawie zgromadzonych informacji będą **tworzone coroczne raporty** przedstawiające postępy w realizacji Programu Rewitalizacji.

Ocena zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji będzie prowadzona na trzech poziomach:

1. Wskaźnikach dla obszaru rewitalizacji,
2. Wskaźnikach produktu,
3. Wskaźnikach rezultatu,

Tabela 32 Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	
1.	Liczba osób bezrobotnych
2.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
3.	Liczba skierowań na leczenie odwykowe
4.	Liczba wniosków o dożywianie w szkole
5.	Liczba osób żyjących w ubóstwie
6.	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych
7.	Liczba kradzieży
8.	Liczba osób z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą

Tabela 33 Wskaźniki produktu dla obszaru rewitalizacji

Wskaźniki produktu	
1.	Liczba budynków objętych modernizacją
2.	Liczba interesariuszy objętych programem
3.	Liczba wydarzeń kulturalnych
4.	Liczba nowych miejsc pracy
5.	Liczba osób objętych programami mającymi na celu przeciwdziałanie uzależnieniom
6.	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę
7.	Liczba wyremontowanych dróg
8.	Liczba nowych obiektów infrastruktury społecznej

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 34 Wskaźniki (rezultatu) realizacji celów

Wskaźniki rezultatu	
1.	Liczba projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (cel 1.2)
2.	Liczba projektów wpływających na spadek przestępczości (cel 1.1)
3.	Liczba projektów mających wpływ na ograniczanie zjawiska ubóstwa i związanych z nim problemów społecznych (cel 1.3)
4.	Liczba projektów zwiększających atrakcyjność obszarów rewitalizacji (cel 2.1)
5.	Liczba projektów związanych z termomodernizacją i zwiększeniem efektywności energetycznej (cel 2.2)
6.	Liczba projektów aktywizujących zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji (cel 3.1)
7.	Liczba projektów mających wpływ na rozwój postaw przedsiębiorczych mieszkańców obszaru rewitalizacji (cel 3.2)

Źródło: Opracowanie własne.

EWALUACJA

Ewaluacja Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo polega na badaniu wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji. W procesie ewaluacji Zespół ds. Rewitalizacji współpracować będzie z instytucjami publicznymi (np. PUP-em, OPS-em, Policją) oraz z innymi beneficjentami PR.

Celem ewaluacji jest oszacowanie, w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów, jakości i wartości procesu, a także efektów wdrażania interwencji publicznych. Zaplanowana ewaluacja będzie przebiegała etapowo.

Rysunek 19 Etapy Programu Rewitalizacji i odpowiadające im rodzaje ewaluacji

Źródło: Opracowanie własne.

Ewaluacja ex-ante jest istotna na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji, ponieważ pomaga dokonać oceny zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne. Podczas wdrażania Programu

Rewitalizacji należy realizować **ewaluację on-going**, która skupia się na doraźnych problemach i barierach. Jej funkcją jest przede wszystkim stymulowanie usprawnień oraz poprawa jakości zarządzania Programem Rewitalizacji. Ten typ ewaluacji polega również na ocenianiu sprawności przepływu informacji, dokumentów oraz obserwowaniu warunków zewnętrznych. **Ewaluację ex-post** realizuje się na zakończenie wdrażania Programu Rewitalizacji i jest oceną przeprowadzonej interwencji w zakresie zaspokajania potrzeb, na które miała odpowiadać oraz badaniem wpływu i trwałości zrealizowanych przedsięwzięć na społeczność lokalną i poszczególne grupy Interesariuszy.

AKTUALIZACJA PROGRAMU REWITALIZACJI

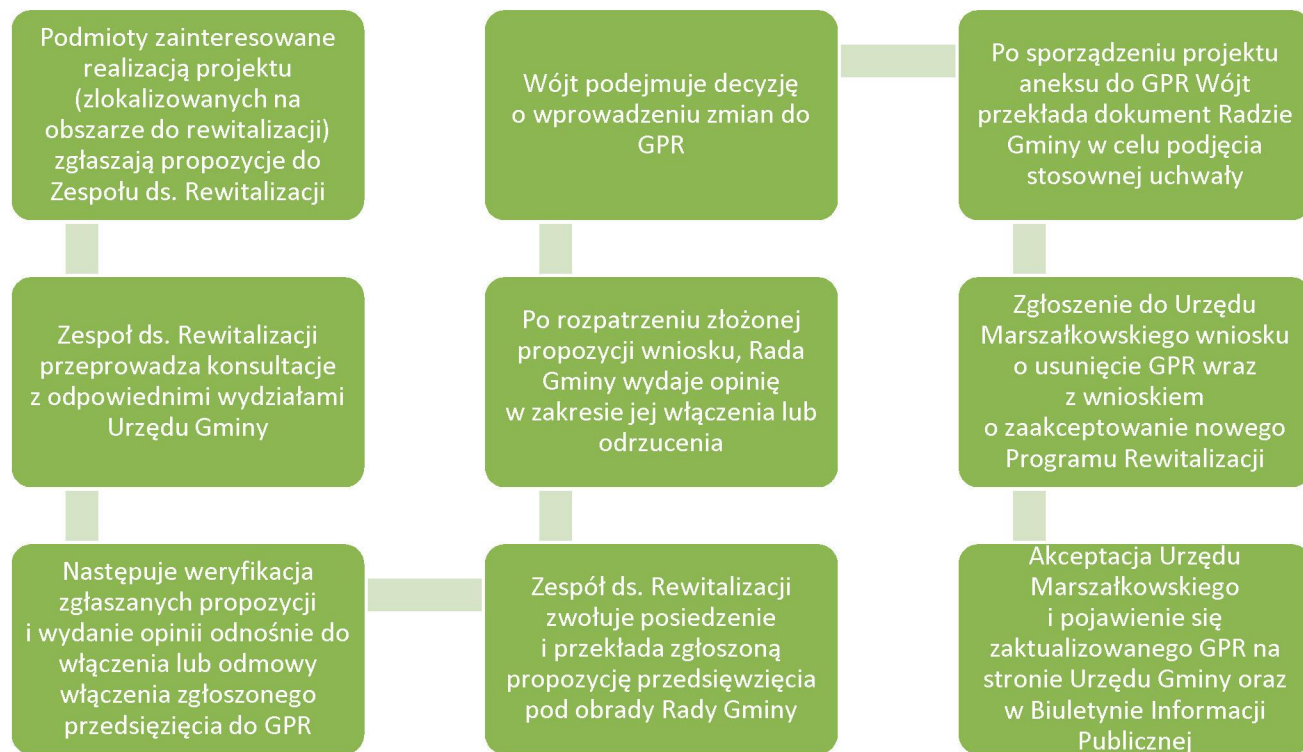
Tworząc Gminny Program Rewitalizacji należy również uwzględnić procedurę jego aktualizacji. Istotne jest, aby GPR był narzędziem elastycznym, **umożliwiającym szybką reakcję na zmieniające się warunki bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.**

Gminny Program Rewitalizacji oprócz nadzwyczajnych sytuacji powinien być również **aktualizowany okresowo, w połowie zaplanowanego harmonogramu.** Systematycznie prowadzony monitoring oraz ewaluacja umożliwią zweryfikowanie bieżących potrzeb gospodarczo-społecznych i porównania ich z zamierzonymi celami i działaniami.

Należy zaznaczyć, że jednostką uzupełniającą proces rewitalizacji, będącą jednocześnie głosem społeczności lokalnej jest Rada Gminy Wąsewo. Kompetencje jednostki regulowane są za pomocą powszechnie obowiązujących aktów prawnych, aktów wykonawczych oraz Statutu Rady Gminy Wąsewo. Dodatkowo, Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo oraz każda jego aktualizacja, wymaga przyjęcia stosownej uchwały Rady Gminy Wąsewo oraz musi być poddana do publicznej wiadomości.

Poniżej przedstawiona procedura umożliwi wprowadzanie uzasadnionych zmian w dokumencie.

Rysunek 20 Procedura Aktualizacji Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

14. NIEZBĘDNE ZMIANY W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016 – 2026 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnego Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:

a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Projekt rewitalizacji dotyczący budowy placu zabaw oraz boiska w miejscowości Rynek ma być zrealizowany na działce nr 77. Obecnie ustalenia dokumentu Studium określa, iż jest to teren usługowo-produkcyjny (PU). Działka nr 77 po realizacji procesu rewitalizacji ma pełnić miejsce zabudowy mieszkaniowej, jak i do uprawiania aktywnej formy wypoczynku. W związku z tym, należy dokonać zmiany przeznaczenia niniejszego obszaru na funkcje:

- teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz usługowej (MU),
- tereny usługowe z zielenią towarzyszącą (UZP)

Drugim działaniem, który wymusza wprowadzenie ustaleń dokumentu Studium jest zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek. Obowiązujący dokument planistyczny nie określa przeznaczenia funkcji działki nr 114, gdzie ma zostać przeprowadzone planowane w ramach GPR przedsięwzięcie.

W celu realizacji zagospodarowania terenu niniejszej działki, należy określić w Studium jej funkcję na teren usługowy z zielenią towarzyszącą (UZP).

Kolejnym projektem, w wyniku którego należy dokonać zmiany w ustaleniach, jest zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo realizowanego na działce nr 3/2. Obecnie obszar ten jest nieużytkowany.

Celem planowanego projektu jest urządzenie tej działki pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną. Obowiązujące ustalenia studium wskazują, że jest to teren usługowo-produkcyjny (PU1). Jednakże, aby móc przystąpić do realizacji przedmiotowego projektu potrzeba jest zmiana funkcji obszaru na teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz usługowej (MU) i teren usługowy z zielenią towarzyszącą (UZP).

b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

Projekt rewitalizacji dotyczący budowy placu zabaw oraz boiska w miejscowości Rynek ma być zrealizowany na działce nr 77. Obecnie ustalenia dokumentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wskazują, że teren niniejszej działki pełni następujące funkcje (tj. poszczególne fragmenty działki nr 77):

- teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RU),
- teren rolniczy (R),
- teren leśny projektowany (ZLp),
- teren leśny istniejący (ZL),
- teren wód powierzchniowych płynących (Wa),
- teren infrastruktury technicznej – wodociągi – istniejące, teren dróg wewnętrznych (KD).

Biorąc pod uwagę zamierzenie rewitalizacji, należy dokonać zmian w zapisie planu miejscowego na: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) lub teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi w mieszkanie lub w obiektach wolnostojących (MNU) oraz teren zabudowy usługowej – obiektów turystyki, sportu i rekreacji (Ut).

Poprawienie w mpzp przeznaczenia funkcji obszaru działki nr 77 w miejscowości Rynek, umożliwi urzeczywistnienie zamierzonego działania rewitalizacji.

Dla projektu rewitalizacji – zagospodarowanie terenu po byłym dworze w miejscowości Rynek, także należy dokonać zmian w zapisie planu miejscowego odnoszącego się do działki nr 114. Aktualnie poszczególne fragmenty obszaru tego miejsca pełni funkcje: terenu rolniczego (R), terenu leśnego istniejącego (ZL) i terenu wód powierzchniowych stojących (WSs).

W przypadku zmiany powyższych ustaleń planu miejscowego na teren zabudowy usługowej – obiektów turystyki, sportu i rekreacji (Ut), możliwa będzie realizacja projektu zagospodarowania obszaru po byłym dworze.

Projekt mający na celu zagospodarowanie terenu w miejscowości Wąsewo wymusza wprowadzenie zmian w zapisie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym jest zapis przeznaczenia terenu działki nr 3/2 w miejscowości Wąsewo. Obecnie mpzp określa funkcje tego obszaru jako:

- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi w mieszkania lub w obiektach wolnostojących (MNu),
- teren leśny projektowany (ZLp),
- teren wód powierzchniowych płynących (Wb),
- teren drogi wewnętrznej (KD).

W przypadku tego projektu rewitalizacji, należy dokonać zmian przeznaczenia obszaru działki wyznaczając dodatkową funkcję – teren zabudowy usługowej - obiektów turystyki, sportu i rekreacji (Ut), pozostawiając równocześnie zapis dotyczący terenu MNu.

c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu

Nie ma konieczności uchwalenia nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie zaproponowane projekty rewitalizacji są zlokalizowane na obszarach będące objęte obowiązującymi planami miejscowymi.

ZMIANY W UCHWALE DOT. ZAGOSPODAROWANIA
ZASOBEM MIESZKANIOWYM

Gmina nie posiada ww. Uchwały, tym samym nie jest wymagane wprowadzanie zmian w tym zakresie.

ZMIANY W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Uchwała Rady Gminy Wąsewo w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji podjęta zostanie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

16. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015	13
Tabela 2. Porady lekarskie udzielone w placówce medycznej w Wąsewie w latach 2012-2015.	17
Tabela 3. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem ubóstwa w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015	20
Tabela 4. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem niepełnosprawności w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015	22
Tabela 5. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010- 2015	24
Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na klasyfikację PKD W Gminie Wąsewo w 2015 r.	29
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 r.	30
Tabela 8. Użytkowanie gruntów na terenie gminy.....	31
Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na gruntach ornych.....	32
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2014.....	41
Tabela 11. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje	41
Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 r.	45
Tabela 13. Odpady komunalne zmieszane, tj. niepoddane selekcji, zebrane w ciągu roku.....	47
Tabela 14. Liczba przestępstw i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r. ...	61

Tabela 15. Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców	64
Tabela 16 .Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	66
Tabela 17 Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko w poszczególnych miejscowościach gminy Wąsewo.....	67
Tabela 18 Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	69
Tabela 19 Liczba wniosków o dożywianie w szkole w podziale na poszczególne miejscowości gminy Wąsewo	72
Tabela 20 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	74
Tabela 21 Liczba zabytków nieruchomych na terenie poszczególnych miejscowości.....	77
Tabela 22 Liczba stanowisk archeologicznych na terenie poszczególnych miejscowości	79
Tabela 23 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	81
Tabela 24 Analiza SWOT	85
Tabela 25 Delimitacja obszarów kryzysowych – podsumowanie analizy wskaźnikowej	88
Tabela 26 Wykaz celów operacyjnych.....	101
Tabela 27 Projekt rewitalizacyjny a cel operacyjny.....	136
Tabela 28 Wpływ projektów na zdiagnozowane problemy	146
Tabela 29. Projekty realizowane w perspektywie finansowej 2007-2013	155
Tabela 30 Komplementarność źródeł finansowania	157
Tabela 31 Formy partycypacji społecznej w Programie Rewitalizacji	164
Tabela 32 Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji.....	168
Tabela 33 Wskaźniki produktu dla obszaru rewitalizacji	169
Tabela 34 Wskaźniki (rezultatu) realizacji celów	170
Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	8

Rysunek 2. Położenie Gminy Wąsewo w województwie mazowieckim.....	43
Rysunek 3 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób żyjących w ubóstwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	52
Rysunek 4 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	54
Rysunek 5 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób z bezradnością w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	58
Rysunek 6 Mapa miejscowości, w których popełniono największą liczbę przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	63
Rysunek 7 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	65
Rysunek 8. Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	67
Rysunek 9 Mapa miejscowości, w których przyznano największą liczbę świadczeń 500+ na pierwsze dziecko.....	69
Rysunek 10 Mapa miejscowości, w których wydano skierowania na leczenie odwykowe	71
Rysunek 11 Mapa miejscowości, w których złożono największą liczbę wniosków o dożywianie w szkole.....	73
Rysunek 12 Mapa miejscowości, w których występuje najmniejsza liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	76
Rysunek 13 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba zabytków.....	79
Rysunek 14 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba stanowisk archeologicznych.....	81
Rysunek 15 Mapa miejscowości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej.....	83
Rysunek 16 Cele strategiczne Gminy Wąsewo oraz obszarów przeznaczonych do rewitalizacji.....	100
Rysunek 17 Etapy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji.....	162
Rysunek 18 interesariusze Programu Rewitalizacji.....	163

Rysunek 19 Etapy Programu Rewitalizacji i odpowiadające im rodzaje ewaluacji 171

Rysunek 20 Procedura Aktualizacji Programu Rewitalizacji 174